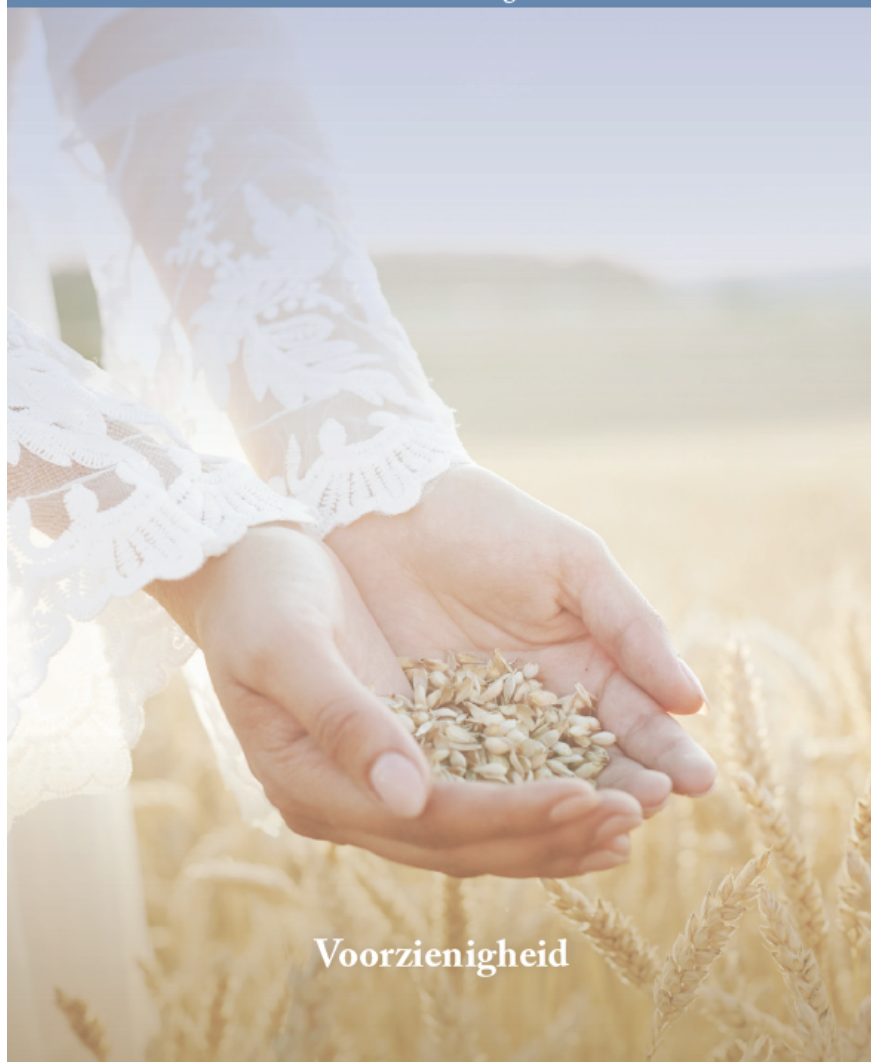

Esther

Toegelicht & toegepast 17

Ger de Koning

Voorzienigheid

Esther

Toegelicht & toegepast

ESTHER

Toegelicht & toegepast

Voorzienigheid

Ger de Koning

Deze publicatie is verkrijgbaar in boekvorm in één band met Ruth bij Uitgeverij Daniël:
© 2021 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL, ISBN 978-90-79718-83-2 (hardcover)

Omslagontwerp: Theis-Jan Goudswaard
Lay-out: Jan Noordhoek

Niets uit deze uitgave mag – anders dan voor eigen gebruik – worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van ‘Uitgeverij Daniël’ of de auteur.

Het gebruik van de Herziene Statenvertaling is in dit commentaar toegestaan onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding: De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010.
© Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed – Heerenveen. Alle rechten voorbehouden.

De bijbelteksten in deze uitgave uit Nieuwe Testament zijn ontleend aan de TELOS-vertaling. Voor gebruik van teksten uit de TELOS-vertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:
© Grace Publishing House – Rhenen. Alle rechten voorbehouden.

Inhoud

Tekstgebruik		7
Afkorting bijbelboeken		7
Vertalingen		7
Verwijzingen		8
Haakjes		8
Het boek Esther		10
Esther 1		14
verzen 1-4	Een maaltijd voor vorsten en dienaren	15
verzen 5-8	Een maaltijd voor het volk	17
verzen 9-12	Koningin Vasthi	19
verzen 13-22	De raad van Memuchan	21
Esther 2		26
verzen 1-4	Voorstel voor een nieuwe koningin	26
verzen 5-7	Mordechai en Esther	28
verzen 8-9	Esther onder de hoede van Hegai	30
verzen 10-11	Esther en Mordechai	31
verzen 12-14	Vorbereiding om bij de koning te komen	32
verzen 15-18	Esther wordt koningin	35
verzen 19-20	Nogmaals Mordechai en Esther	37
verzen 21-23	Mordechai ontdekt een samenzwering	38
Esther 3		40
vers 1	Haman, de Agagiet	40
verzen 2-7	Haman – Mordechai	42
verzen 8-9	Het plan van Haman	46
verzen 10-15	Ahasveros beveelt alle Joden weg te vagen	48
Esther 4		52
verzen 1-4	Mordechai en de Joden in rouw	52
verzen 5-14	Mordechai zegt wat Esther moet doen	53
verzen 15-17	Antwoord van Esther	57

Esther 5		60
verzen 1-2	De gouden scepter	60
verzen 3-5a	Eerste verzoek van Esther	61
verzen 5b-8	Tweede verzoek van Esther	62
verzen 9-12	De eigenroem van Haman	64
verzen 13-14	De haat tegen Mordechai	66
Esther 6		68
verzen 1-5	De koning wil Mordechai eer bewijzen	68
verzen 6-9	Haman adviseert de koning	71
verzen 10-11	Haman bewijst Mordechai eer	73
verzen 12-14	Haman begint te vallen	74
Esther 7		77
verzen 1-4	Het verzoek van Esther	77
verzen 5-10	Haman ontmaskerd en geoordeeld	79
Esther 8		83
verzen 1-2	De verhoging van Mordechai	83
verzen 3-6	Het pleidooi van Esther	84
verzen 7-9	Het tweede bevel van de koning	86
verzen 10-14	Het bevel van de koning bekendgemaakt	89
verzen 15-17	De heerlijkheid van Mordechai	91
Esther 9		95
verzen 1-10	De Joden doden hun tegenstanders	95
verzen 11-14	Aanvullend verzoek van Esther	98
verzen 15-19	Rust, blijdschap en maaltijden	99
verzen 20-32	Instelling van het Purimfeest	101
Esther 10		107
verzen 1-3	De grootheid van Mordechai	107
Andere publicaties		110

Tekstgebruik

Afkorting bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn	Genesis
Ex	Exodus
Lv	Leviticus
Nm	Numeri
Dt	Deuteronomium

Historische boeken

Jz	Jozua
Ri	Richteren
Ru	Ruth
1Sm	1 Samuel
2Sm	2 Samuel
1Kn	1 Koningen
2Kn	2 Koningen
1Kr	1 Kronieken
2Kr	2 Kronieken
Ea	Ezra
Ne	Nehemia
Es	Esther

Poëtische boeken

Jb	Job
Ps	Psalmen
Sp	Spreuken
Pr	Prediker
Hl	Hooglied

Profetische boeken

Js	Jesaja
Jr	Jeremia
Kl	Klaagliederen
Ez	Ezechiël
Dn	Daniël
Hs	Hosea
Jl	Joël
Am	Amos
Ob	Obadja
Jn	Jona
Mi	Micha
Na	Nahum
Hk	Habakuk
Zf	Zefanja
Hg	Haggai
Zc	Zacharia
Ml	Maleachi

Nieuwe Testament

Mt	Mattheüs
Mk	Markus
Lk	Lukas
Jh	Johannes
Hd	Handelingen
Rm	Romeinen
1Ko	1 Korinthiërs
2Ko	2 Korinthiërs
Gl	Galaten
Ef	Efeziërs
Fp	Filippenzen
Ko	Kolossenzen
1Th	1 Thessalonicenzen
2Th	2 Thessalonicenzen
1Tm	1 Timotheüs
2Tm	2 Timotheüs
Tt	Titus
Fm	Filémon
Hb	Hebreeën
Jk	Jakobus
1Pt	1 Petrus
2Pt	2 Petrus
1Jh	1 Johannes
2Jh	2 Johannes
3Jh	3 Johannes
Jd	Judas
Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV).

De tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de Herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd.

Verwijzingen

De tekst van *Esther* staat in dit commentaar. In een aantal gevallen worden tekstverwijzingen voluit geciteerd. Alle andere tekstverwijzingen kan de lezer zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; ze geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes []

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat in dit boek de hele bijbeltekst *cursief* wordt weergegeven, wordt van deze haakjes gebruikgemaakt om woorden te markeren die *cursief* in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het Nieuwe Testament, die uit de TELOS-vertaling worden genomen, worden drie soorten haakjes gebruikt. Over het gebruik hiervan wordt in het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling het volgende gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes []

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.'

Het boek Esther

Het boek *Esther* speelt zich af tijdens het tweede grote wereldrijk, dat van de Meden en Perzen. Onder Kores, de koning van de Meden en Perzen, is een overblijfsel naar het land teruggekeerd (*Ea 1:1-5*). De gebeurtenissen van het boek *Esther* kunnen we plaatsen tussen *Ezra 6* en *Ezra 7*, dat wil zeggen tussen het jaar 483 v.Chr. – het derde jaar van Xerxes (*Es 1:3*) en 473 v.Chr. – het einde van het twaalfde jaar van Xerxes (*Es 3:7*)

In *Daniël 11* is sprake van “drie koningen in Perzië” en een “vierde” koning (*Dn 11:2*). Met die vierde koning wordt Xerxes I bedoeld, dat is Ahasveros (*Es 1:1*). Hij volgt Darius I op en regeert van 485-465 v.Chr. Hij wordt nog genoemd in *Daniël 9* en *Ezra 4* (*Dn 9:1; Ea 4:6*).

Het onderwerp van dit boek is Gods voorzienigheid, dat wil zeggen dat we God in dit boek aan het werk zien, maar op een verborgen manier. De naam van de Joden komt vaak voor, terwijl Gods Naam in dit boek niet wordt genoemd. Dit laatste heeft critici wel tot opmerkingen gebracht als zou dit boek niet in de Bijbel thuishoren. Wie dit boek echter met een gelovig hart leest, zal gaandeweg onder de indruk komen van wat dit boek te vertellen heeft en in zijn overtuiging gesterkt worden dat het tot het geïnspireerde Woord van God behoort.

Dat de Naam van God er niet in voorkomt, heeft een reden. Het boek gaat over de lotgevallen van het volk van God, dat hier het volk van ‘de Joden’ wordt genoemd. De hoofdrol is weggelegd voor twee leden ervan, namelijk Mordechai en Esther. Er is een moorddadige vijand die de Joden volledig wil uitroeien. Als de Joden horen van deze grote dreiging, lezen we niet dat er ook maar één gebed tot God wordt gedaan. Nergens blijkt dat de Joden zich er bewust van zijn Gods volk te zijn. Niets wijst erop dat ze rekening houden met bepaalde wetten of inzettingen die God aan Zijn volk heeft gegeven.

Nee, dit volk staat los van God, belijdt Hem niet, denkt niet aan Hem. En omdat dit volk God niet belijdt, kan God ook niet openlijk voor dit volk partij kiezen. Hij kan Zijn Naam er niet aan verbinden. Hij houdt Zich voor Zijn volk verborgen. Daarom komt de Naam van God er niet in voor.

Het ontbreken van Gods Naam betekent echter niet dat Hij ophoudt met voor Zijn volk te zorgen. Zijn Naam mag dan in dit boek niet voorkomen, we zien wel Zijn hand aan het werk. Achter de gebeurtenissen van dit boek is God als de grote Regisseur aan het werk. Hij bestuurt de omstandigheden en ook de daden van de personen van dit boek, zodat Zijn voornemen wordt uitgevoerd. We zullen zien dat de uitkomst volledig beantwoordt aan het doel dat Hij Zich heeft gesteld. God kan niet ophouden God te zijn. Hij is soeverein. Hij regeert. Voor ons is het belangrijk eraan te denken dat de troon niet op aarde, maar in de hemel staat (*Op 4:3; Ps 11:4*). God regeert, niet mensen op aarde.

In Zijn voorzienigheid beschermt God door Ahasveros Zijn volk, want God wil dat uit dit volk Zijn Messias voortkomt. Daarom lukt de aanslag van Haman niet. God bewaart Zijn volk voor uitroeiing, zoals destijds in Egypte. De beslissende tijdsperiode van dit boek is elf maanden. Dan hangt, menselijk gesproken, de geschiedenis van Gods volk aan een zijden draadje.

God zorgt ervoor dat de vijanden van Zijn volk beschaamd worden (*Ps 37:12-13*) en dat Zijn volk wordt

*De goddeloze bedenkt [snode] plannen tegen de rechtvaardige, hij knarsetandt over hem.
De Heere licht hem uit,
want Hij ziet dat zijn dag komt. (Ps 37:12-13)*

bewaard, ja zelfs verhoogd. Hij zal Zijn aardse volk redden dwars door alle volkenmoorden heen die zijn geschiedenis heeft gekend. Dwars door alle lijden heen zal het volk van God zijn identiteit bewaren. God laat hier ook zien wat Hij met het wereldgebeuren doet. Hij kan niet ophouden deze God te zijn. God bestuurt het lot van de wereld met het oog op Zijn volk.

Voor Gods volk vandaag, de gemeente van de levende God, heeft dit boek grote praktische betekenis. Dit boek bevat een enorme vertroosting voor allen van de gemeente die menen dat God Zich voor hen verborgen houdt. Zeker, christenen leven wél in een gekende verhouding tot God als kinderen tot hun Vader. Ze weten van een God die hen liefheeft en voor hen zorgt. Maar komen er niet eens tijden voor dat ze zich afvragen: 'Waar is God?'

Dit kunnen we toepassen zowel op het persoonlijke leven als op het leven van een plaatselijke gemeente. Goed, het volk van de Joden is door eigen schuld in die positie terechtgekomen. We zullen dat nog zien. Zo kunnen ook christenen door eigen falen zich van God vervreemden. Dat neemt de

boodschap van dit boek niet weg. Die boodschap is dat God op de achtergrond bezig is Zijn plan te vervullen. Dit plan is om ieder, die Hem door bekering en geloof in waarheid toebehoort, uiteindelijk te zegenen. Ieder van Zijn kinderen zal Hij zegenen, niet vanwege zijn eigen verdiensten, maar door wat Zijn Zoon Jezus Christus heeft gedaan op het kruis van Golgotha.

Er is nog een aspect dat dit boek zo waardevol maakt. Dat is de *profetische* betekenis ervan. Gods volk komt in grote nood, wordt daaruit gered en wordt in Mordechai tot grote hoogte verheven. Zo zal het in de eindtijd ook gaan. Gods volk zal door de grote verdrukking gaan, daaruit gered worden door de Heer Jezus en tot hoofd van de volken worden gemaakt.

Dit is tegelijk een voorbeeld van nog een aspect van dit boek. We kunnen in de verschillende personen die erin voorkomen namelijk beelden zien van geestelijke werkelijkheden. Dit wordt wel een *typologische* benadering genoemd. In die benadering zien we in Mordechai een beeld van de Heer Jezus, in Ahasveros een beeld van God, in Haman een beeld van de duivel en in Esther, die oorspronkelijk Hadassa heet (*Es 2:7*), een beeld van het gelovig overblijfsel van Israël. Met deze benadering zullen we voorzichtig moeten omgaan, maar in zijn algemeenheid zullen we in deze geschiedenis bepaalde overeenkomsten zeker herkennen.

Aan alle genoemde aspecten zullen we aandacht besteden. Het is duidelijk dat de boodschap van dit boek veelzijdig is. Al met al zijn er genoeg redenen om er aandachtig naar te luisteren met het verlangen ons erdoor te laten onderwijzen.

Samengevat kunnen we dit boek op vier manieren bezien: historisch, praktisch, profetisch en typologisch:

1. *Historisch* wil zeggen dat we naar de geschiedenis kijken zoals die zich heeft ontwikkeld. We ontdekken dan hoe God achter de schermen de geschiedenis bestuurt.
2. Dat brengt als vanzelf tot de *praktische* toepassing. Zoals God de geschiedenis van Zijn volk toen bestuurde, zo bestuurt Hij ook de geschiedenis van Zijn volk nu en ook die van ieder van de Zijnen afzonderlijk. Hier zijn veel bemoedigende lessen voor het geloofsleven te leren.

3. Ook de *profetische* zienswijze van dit bijbelboek ligt voor de hand. Zoals God in dit bijbelboek voor Zijn volk zorgt en het bevrijdt van zijn vijanden, zo zal Hij in de eindtijd voor Zijn volk zorgen en het van zijn vijanden bevrijden.
4. Hoewel de *typologische* zienswijze niet zo voor de hand ligt, is deze toch in dit bijbelboek aanwezig. Een typologische zienswijze houdt in dat we proberen te ontdekken wat de geestelijke betekenis van deze geschiedenis is, zonder daarbij onze fantasie de vrije loop te laten. Bij die zienswijze herkennen we, zoals al is opgemerkt, bijvoorbeeld in Ahasveros een beeld van God en in Mordechai een beeld van de Heer Jezus.

Nog een bijzonderheid van dit boek is, dat het is genoemd naar een vrouw, evenals het boek *Ruth*. Ook zien we dat deze beide vrouwen trouwen met een man die niet tot het eigen volk behoort. Esther verbindt zich met een heiden die een afgodendienaar blijft. Dat is het gevolg van het feit dat zij haar ware identiteit niet bekendmaakt tot ze daartoe gedwongen wordt. Daarom blijft ook God verborgen. Hij maakt Zijn verhouding tot het volk niet bekend totdat het volk daartoe gedwongen wordt (vgl. *Dt 32:20*).

*Hij zei: Ik zal Mijn aangezicht voor hen verbergen;
Ik zal zien wat hun einde is,
want zij zijn een totaal verdorven generatie,
kinderen in wie geen [enkele] trouw is. (Dt 32:20)*

De boeken *Ruth* en *Hooglied* plaatsen evenals het boek *Esther* een vrouw in het middelpunt. Esther is, net als de vrouwen in de beide andere boeken, een beeld van het gelovig overblijfsel dat door diepe beproevingen gaat. In alle drie boeken is ook een beeld van de Heer Jezus aanwezig: in *Ruth* is dat Boaz, in *Hooglied* is dat Salomo en in *Esther* is dat Mordechai.

Indeling van het boek

Het boek is in twee delen te verdelen:

1. het eerste deel – *Esther 1-4* – beschrijft de bedreiging van de Joden;
2. het tweede deel – *Esther 5-10* – beschrijft de triomf van de Joden.

In het eerste deel wordt alles opgeschreven wat nodig is om tot de bevrijding in het tweede deel te komen. In de nood legt God het zaad van de redding. Tijdens de nood treft God al voorbereidingen voor de bevrijding. Nooit is God in verlegenheid, want Hij bepaalt de uitkomst lang voordat deze door de mens wordt gezien.

Esther 1

Inleiding

De *verzen 1-8* zijn de inleiding op het boek. In historisch en praktisch opzicht laten deze verzen de wereld zien in zijn vrijgevigheid en aantrekkelijkheid, waardoor Gods volk zijn ware Koning vergeet. Bij al die heerlijkheid valt hun land Israël in het niet. Zo kan het ons als christenen ook vergaan.

In profetisch en typologisch opzicht zien we in Ahasveros een beeld van God als de soevereine Heerser Die over de hele wereld regeert. Als Heerser over de wereld zegent God alle mensen nog steeds met aardse zegeningen, zonder ze te dwingen er gebruik van te maken (*Hd 14:16-17*).

Het gaat om de wezenlijke vraag van gezag. Gezag komt van God. Hij verleent gezag aan de mens op verschillende terreinen. Onderwerping daaraan betekent de erkenning van Gods gezag. Achter het gezag van de regeerder van een land, het staatshoofd, de man, vader, moeder, werkgever, de leraar op school staat het gezag van God, want Hij heeft deze gezagsverhoudingen ingesteld.

De rest van *Esther 1* is gewijd aan het handelen van Ahasveros met Vasthi. In historisch en praktisch opzicht zien we dat God de raadgevers van de koning gebruikt om door wetgeving het kwaad te beteugelen. Daartoe dient vandaag de overheid (*Rm 13:1-5*).

Profetisch en typologisch stelt het verstoten van Vasthi het terzijde stellen door God van Israël als Zijn vrouw voor. Israël heeft gefaald in het afleggen van het getuigenis van Wie God is, zoals Vasthi weigert haar schoonheid te tonen die zij dankzij haar verbinding met Ahasveros heeft. Om diezelfde reden zal de christenheid worden verstoten evenals iedere christen die in tegenspraak met zijn belijdenis leeft. De verstoting van Vasthi maakt de weg vrij voor het invoeren van Esther. Zij is een beeld van het gelovig overblijfsel van Israël waarmee God de geschiedenis van Zijn volk in de toekomst hervat.

Een maaltijd voor vorsten en dienaren | verzen 1-4

1 Het gebeurde in de dagen van Ahasveros – hij is de Ahasveros die regeerde van India af tot Cusj toe over honderdzevenentwintig gewesten. 2 In die dagen, toen koning Ahasveros op zijn koninklijke troon zat die in de burcht Susan was, 3 in het derde jaar van zijn regering, richtte hij een maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren. De leger[bevelhebbers] van Perzië en Medië, de edelen en de vorsten van de gewesten waren bij hem, 4 terwijl hij vele dagen [lang] de rijkdom en luister van zijn koninkrijk liet zien, en de glansrijke luister van zijn grootheid, honderdtachtig dagen.

De geschiedenis van dit boek speelt zich af “in de dagen van Ahasveros” (vers 1), de koning van het wereldrijk van “Perzië en Medië” (vers 3). Ahasveros regeert over “honderdzevenentwintig gewesten”. Eén daarvan is het land Israël. Israël bevindt zich onder vreemde heerschappij. Dat zien we ook aan de datering. We lezen in vers 3 over “het derde jaar van zijn regering” – dat is het jaar 483 v.Chr. Dat wil zeggen dat God de geschiedenis niet meer dateert naar de koningen van Juda en Israël, maar naar de koningen van de volken.

Nadat in vers 1 is gewezen op Ahasveros in verbinding met de omvang van het gebied waarover hij regeert, wordt in vers 2 op hem gewezen in verbinding met zijn positie. Hij wordt hier nadrukkelijk “koning Ahasveros” genoemd en met nadruk wordt gezegd dat hij zit op “zijn koninklijke troon”. Hij is de regeerder en gebieder over een immens rijk.

Deze troon, die in werkelijkheid de troon van God is, staat hier dan ook “in de burcht Susan” en niet in Jeruzalem. Deze situatie is niet zoals God het wil. God heeft oorspronkelijk Zijn troon in Jeruzalem gevestigd. Hij is hun Koning, waarbij Hij Zijn koningschap over Zijn volk heeft laten waarnemen door mensen die Hij daartoe heeft aangesteld. We zien dat in David en de koningen die uit zijn geslacht zijn voortgekomen. Maar dit koningschap, toevertrouwd aan mensen, heeft gefaald.

Na veel geduld heeft God het koningschap van Zijn volk moeten wegnemen en het gelegd in handen van de volken. De eerste koning aan wie God dit gezag geeft, is Nebukadnezar, de koning van Babel. Daar ook hij ontrouw is aan zijn opdracht, wordt hem zijn macht ontnomen. Hiervoor heeft God het volk van de Meden en Perzen gebruikt.

De eerste koning van de Meden en de Perzen, Kores, geeft aan alle Joden in zijn hele rijk toestemming om naar Jeruzalem terug te keren om daar Gods huis, de tempel, te gaan herbouwen (*Ea 1:1-2*). Helaas is van die gelegenheid door slechts een handjevol Joden gebruikgemaakt. Velen zijn gebleven waar ze na hun deportatie zijn terechtgekomen. In de loop van de tijd hebben ze in het vreemde land hun bestaan opgebouwd en zijn ze zich er thuis gaan voelen. Ze zijn hun vaderland steeds minder gaan missen en het verlangen ernaar is op den duur verdwenen. Deze situatie geldt voor de Joden die in Susan wonen.

De burcht Susan komen we ook tegen in *Daniël 8*. Daniël bevindt zich daar als hij een visioen krijgt (*Dn 8:2*). In dat visioen wordt hem het oordeel over het Medisch-Perzische wereldrijk getoond. Hij krijgt dat visioen als het rijk nog lang niet in die omvang bestaat. God toont hem de ondergang van dat rijk, uitgerekend in de burcht Susan, de residentie van de koningen van Perzië. Daniël krijgt de opgang van het rijk te zien en ook hoe het geoordeeld wordt.

Zo laat God ons zien wat er gebeurt met een wereld die zoveel indruk op ons maakt, namelijk dat de wereld voorbijgaat, samen met haar begeerte (*1Jh 2:17b*). Daar denken de Joden in Susan niet aan en daar denken ook veel christenen niet aan. De pracht van Susan en de schittering van de wereld staat in groot contrast met de puinhopen van Jeruzalem. Maar we laten ons bedriegen als we met ons hart aan de wereld gaan hangen.

Ahasveros is in zijn derde regeringsjaar (*vers 3*) als de geschiedenis hier begint. Zoals gezegd, geschiedt de jaartelling naar de regering van heidense vorsten en niet naar die van de koningen van Israël en Juda (*Es 2:16; 3:7*). Jeruzalem staat niet meer centraal, maar een heidens koninkrijk. De heilsgeschiedenis is veranderd. Jeruzalem zou hoofd zijn, maar is ontrouw geworden en terzijde gezet en de staart geworden (*Dt 28:44b*). De tijd dat Israël het middelpunt van Gods handelingen is, is voorbij. “[De] tijden van [de] volken” (*Lk 21:24b*) zijn begonnen op het moment dat God in Nebukadnezar de volken tot hoofd maakt en regeringsmacht geeft (*Dn 2:38*).

In het derde jaar van zijn regering richt Ahasveros “een maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren”, dat zijn de leiders van zijn legers en van zijn gewesten. Ze zijn honderdtachtig dagen lang bij hem (*vers 4*). Tijdens die

dagen laat hij hun *“de rijkdom en luister van zijn koninkrijk liet zien, en de glansrijke luister van zijn grootheid”*. De aanleiding van dit feest is om zijn staf op zijn hand te krijgen voor de uitvoering van zijn plan om een oorlog tegen Griekenland te beginnen.

Over dat voornemen lezen we in het boek *Daniël* het volgende: *“Zie, er zullen nog drie koningen in Perzië aan de macht komen, en de vierde zal grotere rijkdom verwerven dan alle [anderen]. Als hij sterk geworden is door zijn rijkdom, zal hij allen opzetten tegen het koninkrijk Griekenland”* (Dn 11:2). Dit wordt hier in het eerste hoofdstuk van het boek *Esther* nader uiteengezet.

Het derde jaar van zijn regering is het jaar waarin tot de onsuccesvolle veldtocht tegen Griekenland besloten wordt. Om hen voor zijn krijgsplannen te winnen nodigt Ahasveros al de vooraanstaanden van de honderd-zevenentwintig gewesten uit hem te bezoeken en stelt hij zijn buitengewone rijkdom en glans ten toon. Daarom duurt dat feest zo lang: een half jaar. Van de strijd lezen we hier niets. Het gaat God om Zijn volk te midden van de volken en hoe het met hen gaat.

Een maaltijd voor het volk | verzen 5-8

5 Toen die dagen voorbij waren, richtte de koning een maaltijd aan voor heel het volk dat zich in de burcht Susan bevond, van de hoogste tot de laagste, zeven dagen [lang] in de voorhof van de tuin van het koninklijk paleis. 6 Wit linnen en blauwpurperen [kleden] waren met koorden van fijn linnen en roodpurperen [stof] bevestigd aan zilveren ringen en marmeren pilaren. [Rust] bedden van goud en zilver [stonden] op een [mozaïek]vloer van porfiersteen, marmer, parelmoer en kostbaar gesteente. 7 Men gaf te drinken uit gouden bekers, en alle bekers verschilden van elkaar. Er was veel koninklijke wijn, naar het vermogen van de koning. 8 Het drinken nu gebeurde volgens de regel [dat er] geen dwang mocht zijn, want dit had de koning bevolen aan alle opperdienaren in zijn huis, dat zij moesten handelen naar de wens van iedereen.

Als het feest voor de bevelhebbers van zijn leger en de bestuurders van zijn gewesten voorbij is, richt de koning een nieuwe maaltijd aan (vers 5). Dit keer zijn de gasten *“heel het volk dat zich in de burcht Susan bevond, van de hoogste tot de laagste”*. De duur van dat feest is zeven dagen en het wordt gehouden *“in de voorhof van de tuin van het koninklijk paleis”*. Er is veronder-

steld dat Ahasveros dit feest voor het hele volk van Susan geeft als uiting van zijn blijdschap over de verkregen toestemming tot oorlogvoering.

De feestgelegenheid is versierd met de kostbaarste kleden en stoffen *“bevestigd aan zilveren ringen en marmeren pilaren”* (vers 6). Verder zijn er *“[rust] bedden”* wat eraan doet denken dat men in tegenwoordigheid van de grote vorst tot rust komt. De vloer waarop de rustbedden staan, bestaat uit het kostbaarste gesteente. Het wijst erop dat de rust die wordt genoten aantrekkelijk en standvastig of stabiel is.

Er is ook *“veel koninklijke wijn, naar het vermogen van de koning”*. Dat het *“koninklijke wijn”* is, betekent wellicht, behalve dat de koning die wijn geeft, dat het wijn is die de koning zelf drinkt en die hij nu ook zijn onderdanen te drinken geeft. Dat het wijn is *“naar het vermogen van de koning”* wijst op de rijke voorraad wijn. Er hoeft geen angst voor gebrek te zijn.

De wijn wordt te drinken gegeven *“uit gouden bekertjes”* die allemaal van elkaar verschillen (vers 7). Dit doet denken aan een volgend aspect van een feestmaal dat door de koning is georganiseerd. Wijn is een beeld van de vreugde (Ps 104:15; Ri 9:13) die door ieder mens op een andere, unieke manier wordt beleefd, wat wordt weergegeven door ‘alle van elkaar verschillende bekertjes’.

We kunnen Ahasveros in dit tafereel zien als een beeld van God op Zijn troon, omgeven door alle heerlijkheid van de eerste schepping. Hij schenkt Zijn zegeningen gul aan allen, zoals zon en regen en vruchtbare tijden, voedsel en vreugde (Mt 5:45b; Hd 14:17). Wie Hem als de bron van die zegeningen erkent, zal volkomen rust en ware blijdschap vinden.

....
...wijn, die het hart van de sterveling verblijdt,
... (Ps 104:15)

...; want Hij laat Zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. (Mt 5:45b)
..., hoewel Hij Zich toch niet onbetuigd heeft gelaten in goeddoen, door u uit de hemel regen en vruchtbare tijden te geven en uw harten te vervullen met voedsel en vreugde. (Hd 14:17)

God heeft de mensen ook nooit gedwongen van die zegeningen gebruik te maken, want het is alles naar de regel *“geen dwang”* (vers 8). God, Die uit de schepping kan worden gekend, is door de mens echter *“niet verheerlijkt of gedankt”* (Rm 1:20-21). Alle goedheid die God de mens schenkt, stelt de

mens op de proef. Dan blijkt dat de mens van alles wat God heeft gegeven, misbruik maakt.

Koningin Vasthi | verzen 9-12

9 Ook koningin Vasthi richtte een maaltijd aan, voor de vrouwen in het koninklijk huis dat van koning Ahasveros was. 10 Op de zevende dag, toen het hart van de koning vrolijk was door de wijn, zei hij tegen Mehuman, Biztha, Charbona, Bigtha en Abagtha, Zethar en Charchas, de zeven hovelingen die dienden in de tegenwoordigheid van koning Ahasveros, 11 dat zij koningin Vasthi bij de koning moesten brengen, met de koninklijke diadeem [getooid], om aan de volken en de vorsten haar schoonheid te tonen. Zij was namelijk knap om te zien. 12 Maar koningin Vasthi weigerde te komen op het woord van de koning, dat [was overgebracht] door middel van de hovelingen. Toen werd de koning verschrikkelijk kwaad en hij ontstak in woede.

Terwijl Ahasveros zijn maaltijd houdt, richt ook koningin Vasthi een maaltijd aan (vers 9). Ze richt die aan “voor de vrouwen in het koninklijk huis dat van koning Ahasveros was”. Het is een eigen maaltijd en dat op het gebied dat aan de koning toebehoort. Hier zien we een voorbeeld dat de mens voor zichzelf gebruikt wat hem door God ter beschikking is gesteld.

Vasthi richt een maaltijd aan zonder de koning. Het doet denken aan de oudste zoon in de gelijkenis van de verloren zoon. Die zoon wil ook een maaltijd genieten, maar alleen met zijn vrienden, zonder zijn vader (Lk 15:29). Zo is de zonde in de wereld gekomen, want Eva heeft iets willen genieten zonder God. Later zien we dat Esther wel een maaltijd voor de koning maakt (Es 5:4).

Hij antwoordde echter en zei tot zijn vader: Zie, zoveel jaren dien ik u en nooit heb ik uw gebod overtreden, en mij hebt u nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn. (Lk 15:29)

Dat koningin Vasthi geen rekening houdt met haar man koning Ahasveros, blijkt uit wat volgt. “Op de zevende dag” (vers 10), de laatste dag van het feest, als het hart van Ahasveros vrolijk is door de wijn, geeft hij zeven hovelingen opdracht zijn vrouw naar het feest te halen. Deze hovelingen “dienden in de tegenwoordigheid van koning Ahasveros”. Zij staan in zijn onmiddellijke nabijheid om direct te gehoorzamen aan zijn opdracht. Dat het er zeven zijn, wijst op hun volledige bekwaamheid voor het uitvoeren van de opdracht.

Hun opdracht is om koningin Vasthi bij de koning te brengen en dat te doen op een wijze die bij de waardigheid van de koning past. Daarom moet Vasthi komen *“met de koninklijke kroon”* op haar hoofd. De kroon zal haar uiterlijke schoonheid nog meer glans geven. Ahasveros stuurt dit volkomen – *zeven* dienaren – bekwame gezelschap met deze opdracht naar Vasthi omdat hij *“aan de volken en de vorsten haar schoonheid”* wil tonen.

Koningin Vasthi weigert echter om te komen. Ze weerstaat *“het woord van de koning, dat [was overgebracht] door middel van de hovelingen”*. Deze weigering is in de eerste plaats ongehoorzaamheid aan het woord van de koning. Het woord van de koning betekent zijn gezag. Als gemalin van de koning is haar weigering ook een regelrechte belediging van hem. Hij wordt hier terecht *“verschrikkelijk kwaad”* over en ontsteekt in woede. Wat een hoogtepunt had moeten zijn, wordt een anticlimax.

In verschillende commentaren wordt begripvol gesproken over de weigering van Vasthi om aan het verzoek van de koning gehoor te geven. Vasthi zou het slachtoffer zijn van een grillige, dronken koning die haar aan misbruik door een dronken gezelschap zou blootstellen. Voor een dergelijke gedachte zou dan genoeg grond geleverd worden door wat men weet van de toenmalige verhoudingen en praktijken. Soms is achtergrondinformatie nuttig, maar het valt te betwijfelen of dit soort informatie in dit geval helpt om te begrijpen wat er gebeurt. In elk geval staat er niet dat Ahasveros dronken is en omgeven wordt door dronken mensen en in die toestand een buitensporige opdracht geeft.

In de profetische en praktische toepassing kunnen we een parallel trekken tussen Vasthi enerzijds en Israël en de christenheid anderzijds. Zowel Israël als de christenheid heeft gefaald in de opdracht Gods heerlijkheid te openbaren. Israël heeft geweigerd Gods gezag te erkennen en heeft ten opzichte van de volken Zijn Naam niet groot gemaakt. Dat is de reden dat God Zijn volk ten slotte heeft moeten verstoten.

Hetzelfde, en misschien wel in nog sterkere mate, geldt voor de christenheid. De gemeente heeft gefaald haar heerlijkheid, dat is die van God, in de wereld te tonen. Ze is niet gebleven bij de *“eenvoudigheid ... jegens Christus”* (2Ko 11:3), maar heeft zich verbonden met de wereld. De gemeente of christenheid heeft zichzelf heerlijkheid aangematigd. Dit zien we ten volle tot

uiting komen in Babylon, waarin we de rooms-katholieke kerk herkennen. Babylon verbeeldt zich dat ze “zit als koningin” (Op 18:7), waarmee ze zich op een eigenmachtige gezagspositie beroemt, zonder de erkenning van Gods gezag over haar. Ze heeft zichzelf verrijkt en geroemd en zal door God geoordeeld worden.

God weet deze gebeurtenissen te gebruiken voor Zijn doel:

1. Door het oordeel over het afvallige Israël maakt Hij de weg vrij voor het ware Israël, van wie Esther een beeld is.
2. Door het oordeel over de valse bruid, de afvallige kerk, maakt Hij de weg vrij voor de ware bruid van het Lam, dat is de gemeente.

De raad van Memuchan | verzen 13-22

13 Toen zei de koning tegen de wijzen, die de tijden kenden (zo immers was de handelwijze van de koning tegenover allen die de wet en het recht kenden, 14 [met name] zij die het dichtst bij hem stonden: Carsena, Sethar, Admatha, Tarsis, Meres, Marsena en Memuchan, de zeven vorsten van Perzië en Medië, die het aangezicht van de koning [mochten] zien en een vooraanstaande positie innamen in het koninkrijk). [De koning zei:] 15 Wat moet men volgens de wet met koningin Vasthi doen, omdat zij het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd, dat [was overgebracht] door de dienst van de hovelingen? 16 Toen zei Memuchan ten overstaan van de koning en de vorsten: Niet alleen tegen de koning heeft koningin Vasthi zich misdragen, maar ook tegen alle vorsten en tegen alle volken in alle gewesten van koning Ahasveros. 17 Het antwoord van de koningin zal namelijk alle vrouwen bereiken, zodat ze minachtend zullen neerkijken op hun man en zeggen: Koning Ahasveros zei dat men koningin Vasthi bij hem moest brengen, maar ze kwam niet. 18 Op deze dag zullen de vrouwen van de vorsten van Perzië en Medië die het antwoord van de koningin hebben gehoord, [look zo] spreken tegen alle oversten van de koning, en er zal genoeg [reden tot] verachting en ergernis zijn. 19 Als het de koning goeddunkt, laat er dan een koninklijk besluit van hem uitgaan dat schriftelijk wordt vastgelegd in de wetten van Perzië en Medië, zodat het niet herroepbaar is, dat Vasthi niet meer bij koning Ahasveros mag komen. En laat de koning haar Koninklijke [waardigheid] geven aan een andere [vrouw], die beter is dan zij. 20 Wanneer dit bevel van de koning gehoord zal worden, dat hij uitvaardigt in heel zijn koninkrijk – want het is groot – dan zullen alle vrou-

wen eerbied hebben voor hun man, van de hoogste tot de laagste. 21 Dit voorstel nu was goed in de ogen van de koning en de vorsten, en de koning handelde naar het woord van Memuchan. 22 En hij zond brieven aan alle gewesten van de koning, aan elk gewest in zijn [eigen] schrift en naar elk volk in zijn [eigen] taal, dat elke man heer en meester moest zijn in zijn huis en overeenkomstig de taal van zijn volk moest spreken.

Dat de koning geen speelbal van zijn emoties is, maar weet wat hij doet, blijkt ook uit zijn reactie op de weigering van Vasthi. Hij is hier in elk geval niet de grillige heerser die, ook nog eens beneveld door de drank, zonder enig overleg direct het oordeel over Vasthi velte. Als later Haman wordt ontmaskerd, zien we dat hij, terecht, wel direct het oordeel velte (*Es 7:9-10*).

De koning legt de zaak aan “*de wijzen*” voor (*vers 13*). Zij kennen “*de tijden*” en “*de wet*” en “*het recht*”. Het vragen om raad is ook wel uitgelegd als aanwijzing dat Ahasveros een zwakke en manipuleerbare koning zou zijn geweest. Het kan historisch misschien zo zijn, maar ook hiervoor geldt dat dit niet uit de bijbeltekst hier blijkt.

Het kennen van “*de tijden*” ziet op het hebben van inzicht in de tijdgeest, het geestelijke klimaat van de tijd waarin de gebeurtenissen zich afspelen. “*De wet*” ziet op de regels die gelden voor het leven in het koninkrijk. “*Het recht*” wil zeggen dat ze ook wijsheid hebben om de wet op de juiste wijze toe te passen. Zij zorgen ervoor dat het recht zijn loop krijgt.

Als we Ahasveros in deze gebeurtenissen nog steeds als een beeld van God kunnen zien, zien we in zijn beraadslaging een Goddelijk kenmerk. God overlegt ook (*Gn 18:20-21; 1Kn 22:19-22*).

Van de zeven wijzen wordt gezegd dat zij “*het dichtst bij hem stonden ... die het aangezicht van de koning [mochten] zien en een vooraanstaande positie innamen in het koninkrijk*” (*vers 14*). Ze hebben de positie van vertrouwelingen van de koning. We kunnen hen in dit verband wel zien als een beeld van “*de zeven Geesten van God*” (*Op 4:5*), wat wijst op de volheid van de Heilige Geest. God beraadslaagt als het ware met de zeven Geesten voor Zijn troon om de falende gemeente terzijde te stellen. Die Geest zien we in volmaaktheid tot uiting komen in de Heer Jezus, Gods Koning (*Js 11:2-3*).

*Op Hem zal de Geest van de HEERE rusten:
de Geest van wijsheid en inzicht,
de Geest van raad en sterkte,
de Geest van de kennis en de vreeze des HEERE.
(Js 11:2-3)*

De vraag van de koning is wat er volgens de wet met koningin Vasthi moet gebeuren (*vers 15*). Hij vermeldt erbij wat hij haar ten laste legt: *“Omdat zij het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd, dat [was overgebracht] door de dienst van de hovelingen.”* In *vers 12* staat dat zij *“weigerde te komen op het woord van de koning”*. Hier staat dat ze het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd. Het woord van de koning is een bevel.

Zowel in *vers 12* als hier in *vers 15* wordt ook vermeld dat *“de hovelingen”* dit woord of bevel overbrengen. Op deze wijze werkt God nu ook. Hij laat Zijn Woord door Zijn dienaren aan mensen brengen. Dat Hij mensen gebruikt, verandert niets aan het gezag van Zijn Woord. Ieder tot wie Zijn Woord komt, moet gehoorzamen (*Hd 17:30-31*). Wie dat niet doet, zal geoordeeld worden.

Als de koning zijn vraag heeft gesteld, neemt Memuchan het woord (*vers 16*) en schildert de stand van zaken. Vasthi heeft zich niet alleen tegen de koning misdragen, maar ook tegen alle vorsten en volken in het rijk. De motivering is dat alle vrouwen van het geval van de koningin zullen horen, waardoor zij gestimuleerd zullen worden hun eigen mannen te minachten (*vers 17*). Hun minachting zullen ze rechtvaardigen door te verwijzen naar de ongehoorzaamheid van koningin Vasthi tegenover koning Ahasveros.

Wat Vasthi heeft gedaan, is *“[alsof] iemand water de vrije loop geeft”* (*Sp 17:14*). Het hek is van de dam als hier niet tegen wordt opgetreden. Als er niet duidelijk stelling wordt genomen, zal er een revolutie in alle huizen ontketend worden. Het antwoord van de koning moet een einde maken aan de verachting en ergernis die er al zijn. Die zijn genoeg geweest (*vers 18*).

Nadat Memuchan duidelijk heeft gemaakt hoe de situatie is, komt hij met twee voorstellen (*vers 19*). Het eerste voorstel is dat de koning aan iedereen duidelijk maakt dat zijn relatie met Vasthi definitief verbroken is. Vasthi heeft zich op dusdanige wijze misdragen dat er van herstel in haar hoge positie geen sprake kan zijn. Dit besluit moet schriftelijk en als wet van Meden en Perzen worden vastgelegd waardoor het besluit niet herroepbaar is.

Het tweede voorstel is dat er wordt voorzien in de vacant gekomen plaats van koningin. De *“Koninklijke [waardigheid]”* die Vasthi heeft bezeten maar door haar eigenzinnigheid is kwijtgeraakt, moet worden gegeven aan *“een*

andere [vrouw]" die door Memuchan wordt omschreven als iemand "die beter is dan zij".

In de definitieve terzijdestelling van Vasthi zien we de definitieve terzijdestelling van het ongelovige Israël als de vrouw van God. Wat met Vasthi gebeurt, is te vergelijken met de vloek die de Heer Jezus uitspreekt over de onvruchtbare vijgenboom die een beeld is van het ongelovige Israël: *"Laat in eeuwigheid geen vrucht meer van u komen"* (Mt 21:19). God heeft deze afvalige vrouw een echtscheidingsbrief meegegeven, waardoor zij niet meer tot Hem kan terugkeren (Dt 24:1-4; Jr 3:8).

De opgevallen plaats geeft God de gelegenheid een nieuwe verbinding aan te gaan. Daarin wordt voorzien door iemand van wie de naam nog niet wordt genoemd, maar die beschreven wordt in haar kwaliteit als *"beter ... dan zij"*. Het is opmerkelijk en mooi dat deze uitdrukking nog een keer voorkomt en wel in verbinding met David voor wie Saul, de koning naar het vlees, het veld moet ruimen.

Saul is ongehoorzaam – net als Vasthi. Hij is ongehoorzaam aan het bevel van God om de Amalekieten uit te roeien. Samuel zegt tegen Saul dat het koningschap van Israël van hem wordt afgescheurd – vergelijkbaar met Vasthi. Dan zegt hij dat het zal worden gegeven aan iemand *"die beter is dan u"* (1Sm 15:28) – weer net als bij Vasthi. Ook tegen Saul wordt geen naam genoemd wie het is. Het gaat in beide gevallen om een positie die iemand zich onwaardig maakt en waarvoor God iemand heeft uitgekozen, iemand naar Zijn hart, om die positie in te nemen.

We kunnen deze geschiedenis dan ook zien vanuit de voorzienigheid van God. Het doel van God is de verhoging van Mordechai om door hem Zijn volk te zegenen. Daarin is Mordechai een beeld van de Heer Jezus. God begint al in dit eerste hoofdstuk met de voorbereiding daarvoor. De afzetting van Vasthi gebeurt ook met het oog daarop. God handelt met het oog op een doel dat wij uit de Schrift kennen. De wijze waarop Hij handelt, is ons niet altijd bekend. Wij weten dat alleen als Hij dat doel heeft bereikt en wij terugkijken op de weg die Hij daarvoor is gegaan.

Memuchan besluit zijn pleidooi met het voorstellen van de zegenrijke gevolgen als de koning dit bevel zal uitvoeren. Het is een bevel dat hij voor zijn hele koninkrijk, dat groot is, moet uitvoeren. Als alle vrouwen

in alle rangen en standen eerbied voor hun mannen hebben (vgl. Ef 5:33), zal dat de vrede in de gezinnen ten goede komen. En als er vrede in de gezinnen is, is er ook vrede in het hele rijk.

De koning en de vorsten vinden het voorstel van Memuchan goed en Ahasveros handelt ernaar. Hij zendt brieven naar alle gewesten van zijn koninkrijk. Daarbij zorgt hij ervoor dat elk gewest de brief in zijn eigen schrift en elk volk in zijn eigen taal krijgt. Iedereen moet van het besluit op de hoogte worden gesteld. In de brief wordt “*elke man*” aangesproken als verantwoordelijk gezinshoofd. Zijn verantwoordelijkheid heeft twee aspecten. Hij moet “*heer en meester ... zijn in zijn huis*”. Dat ziet op zijn positie van gezag. Hij moet ook “*overeenkomstig de taal van zijn volk ... spreken*”. Dat ziet op zijn gedrag, zijn voorbeeld.

De oproep om het door God gegeven gezag ook werkelijk uit te oefenen is ook vandaag hard nodig. De man is het hoofd van de vrouw (1Ko 11:3). Dat houdt in dat hij haar, naar het voorbeeld van Christus' zorg voor Zijn gemeente, als hoofd alles geeft wat zij nodig heeft (Ef 5:29). Hij zal ook de leden van zijn gezin aanspreken in de taal van Gods volk, dat is de taal van Gods Woord (vgl. Ne 13:23). Deze ‘taal’ moet worden gesproken in het hele koninkrijk van God, dat wil zeggen in de gezinnen, in de maatschappij en in de gemeente.

Als het gezag van Gods Woord in de gezinnen wordt erkend, zal dat ook gebeuren in de maatschappij en in de gemeente. In de gezinnen zal dat blijken uit de onderdanige houding van de vrouw ten opzichte van haar man en uit de onderdanige houding van de kinderen ten opzichte van hun ouders. De mannen hebben de hoofdverantwoordelijkheid om voor de juiste verhoudingen in hun gezin te zorgen. Hetzelfde geldt voor de verhoudingen en het gedrag in de gemeente.

Esther 2

Voorstel voor een nieuwe koningin | *verzen 1-4*

1 Na deze gebeurtenissen, toen de woede van koning Ahasveros bedoord was, dacht hij aan Vasthi, en aan wat zij had gedaan en wat over haar besloten was. 2 Toen zeiden de hovelingen van de koning, die hem dienden: Laat men voor de koning meisjes zoeken die maagd zijn [en] knap om te zien. 3 En laat de koning opzichters aanstellen in alle gewesten van zijn koninkrijk, opdat zij elk meisje dat maagd is [en] knap om te zien, verzamelen in de burcht Susan, in het vrouwenverblijf, onder de hoede van Hegai, de hoveling van de koning, de bewaarder van de vrouwen, en laat men hun een schoonheidsbehandeling geven. 4 En het meisje dat welgevallig zal zijn in de ogen van de koning, moet koningin worden in plaats van Vasthi. Dit woord nu was goed in de ogen van de koning en zo deed hij.

Vers 1 sluit aan bij het vorige gedeelte, zonder rekening te houden met de verstreken tijd. Er wordt terugverwezen naar de woede van koning Ahasveros (*Es 1:12*) waarvan nu wordt gezegd dat die bedoord is. Dan wordt ons verteld wat er in zijn gedachten omgaat. In zijn gedachten spelen drie dingen die, evenals zijn woede, in het vorige hoofdstuk hebben plaatsgevonden en daar zijn beschreven. Hij denkt

1. aan Vasthi,
2. aan wat zij heeft gedaan en
3. aan wat over haar besloten is.

Dit bepaalt ons er weer bij dat er een vacuüm, een vacature voor koningin, is ontstaan. Het verhaal dat volgt, sluit daarop aan. Zonder dat er sprake is van een vraag van de koning, komen de hovelingen met een advies (*verzen 2-4*). Dat advies bestaat uit drie delen:

1. Meisjes laten zoeken die maagd zijn en knap om te zien.
2. Die meisjes verzamelen en een schoonheidsbehandeling laten geven.
3. Het ene meisje uit al die meisjes dat welgevallig is in zijn ogen, moet koningin worden in plaats van Vasthi.

In dit advies zien we een opklimming. Er wordt eerst een selectie gemaakt uit alle meisjes in zijn koninkrijk en uit die selectie komt dat ene meisje dat door Ahasveros als koningin uitgekozen wordt.

Het woord voor “hovelingen” betekent letterlijk “jongelingen”. Dat woord bepaalt ons bij een nieuwe generatie en het begin van een nieuwe situatie met een nieuwe koningin. De hovelingen geven de koning de raad om in de plaats van wat hij is kwijtgeraakt, iets nieuws en iets mooiers te nemen, om daardoor het verleden te vergeten.

In profetisch en typologisch opzicht zien we in het verlangen van de koning het verlangen van God naar een volk op aarde dat Hem toebehoort en dat geheel aan Hem is toegewijd. Als de gemeente is weggenomen, zal Hij een nieuw volk naar Zijn hart op aarde vinden, door Hemzelf verwekt. Hij zal dit volk vinden in het gelovig overblijfsel van Israël in de eindtijd. Daarvan is Esther een type of voorbeeld.

In het voorstel om een nieuwe koningin te zoeken worden enkele aanbevelingen gedaan. Zo wordt Ahasveros door de hovelingen aanbevolen

1. om opzichters aan te stellen die de meisjes gaan uitkiezen,
2. dat die meisjes worden toevertrouwd aan een verzorger en bewaarder en
3. dat de verzamelde meisjes een schoonheidsbehandeling krijgen (*vers 3*).

Er worden niet in het wilde weg overall meisjes vandaan gehaald. De meisjes die eventueel in aanmerking komen om koningin te worden, worden met zorg uitgekozen en behandeld.

We zien hierin Gods zorg in het laten verkondigen van het evangelie om uit de wereld mensen tot Zich te trekken. Mensen die het evangelie hebben aangenomen, worden verder verzorgd door gaven die de Heer Jezus heeft gegeven, opdat ze zullen beantwoorden aan het doel dat Hij met hen heeft: Hem behagen. We zien dat in de dienst van Paulus en zijn mededienaren: *“Hem verkondigen wij, terwijl wij iedere mens terechtwijzen en iedere mens leren in alle wijsheid, om iedere mens volmaakt te stellen in Christus. Hiervoor arbeid ik ook onder strijd naar Zijn werking, die in mij werkt met kracht”* (Ko 1:28-29).

De inspanningen om deze koning welgevallig te zijn zijn een voorbeeld voor ons. Wij worden ook voorbereid en gebruikt om onze Heer welgevallig te zijn. Zijn wij dan ook zo ijverig als in deze geschiedenis en als Paulus? Brengen wij het evangelie en hebben we zorg voor hen die het hebben aangenomen?

Mordechai en Esther | verzen 5-7

5 Er was een Joods man in de burcht Susan en zijn naam was Mordechai, de zoon van Jaïr, de zoon van Simeï, de zoon van Kis, een man [uit] Benjamin, 6 die weggevoerd was uit Jeruzalem met de ballingen die weggevoerd waren met Jechonia, de koning van Juda, die Nebukadnezar, de koning van Babel, in ballingschap had gevoerd. 7 En hij was het die Hadassa, dat is Esther, de dochter van zijn oom, opvoedde, want zij had geen vader of moeder. Het meisje nu was mooi van gestalte en knap om te zien. En toen haar vader en moeder gestorven waren, had Mordechai haar als dochter aangenomen.

Op dit punt in het verhaal worden in een tussengedeelte (verzen 5-7) twee nieuwe personen ten tonele gevoerd. Deze inlas laat ons zien wie God dadelijk naar voren gaat schuiven voor de invulling van het advies van de hovelingen in de voorgaande verzen. Het zijn Mordechai en Esther. Zij zullen samen met Ahasveros een hoofdrol in de geschiedenis van Gods volk vervullen.

In vers 5 wordt eerst Mordechai aan ons voorgesteld. Voordat echter zijn naam wordt genoemd, wordt eerst gezegd dat hij “een Joods man” is. Daardoor wordt de nadruk gelegd op het Jood-zijn van Mordechai. Dat hij dat inderdaad is, blijkt nader uit zijn geslachtsregister. Hij is een Jood uit de stam van Benjamin, die met de ballingen uit Jeruzalem met Jechonia, de koning van Juda, door Nebukadnezar naar Babel is gevoerd (vers 6).

Dat hij met Jechonia is weggevoerd, maakt het eenvoudig om te stellen dat hij niet persoonlijk met de ballingen uit Jeruzalem kan zijn weggevoerd. In dat geval zou hij in het zevende jaar van Ahasveros ongeveer honderdtwintig jaar oud zijn geweest. Dat is zeer onwaarschijnlijk, ook gezien de leeftijd van zijn jonge en aantrekkelijke nicht Esther. Hij is echter zozeer als Jood met zijn voorvaderen verbonden, dat wat hun is overkomen, hier wordt gesteld als hemzelf overkomen. Hun geschiedenis is zijn geschiedenis, hun pijn van de wegvoering is zijn pijn.

In *vers 7* komt de andere nieuwe persoon, Esther, naar voren die ook een hoofdrol zal vervullen in dit boek en wel in nauwe relatie met de zojuist voorgestelde hoofdpersoon Mordechai. Die nauwe relatie blijkt uit het begin van *vers 7*, waar we lezen: *“Hij was het die Hadassa, dat is Esther, de dochter van zijn oom, opvoedde.”* Ook bij haar wordt de nadruk gelegd op haar Jood-zijn door eerst haar Joodse naam, Hadassa, te vermelden en pas daarna haar Perzische naam Esther. Haar Jood-zijn blijkt ook uit de vermelding van haar familierelatie met Mordechai. Ze is zijn nicht.

Halverwege *vers 7* wordt de blik helemaal op Esther gericht, op haar mooie gestalte en haar knappe voorkomen. Toch wordt direct daarna weer op haar nauwe relatie met Mordechai gewezen die haar *“als dochter aangenomen”* heeft, omdat Esther *“geen vader of moeder”* meer heeft. Haar verleden is dood, afgesneden. In die situatie is zij helemaal afhankelijk van de genade en de zorg van Mordechai. Op die manier is zij, zij het in verborgenheid, door de HEERE aangenomen (vgl. Ps 27:10). *Want mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen. (Ps 27:10)*

God betoont Zich in deze zorg door Mordechai achter de schermen een *“Vader van de wezen”* (Ps 68:6a). In de zorg van Mordechai voor de opvoeding van Esther zien we de zorg van de Heer Jezus, van Wie Mordechai een beeld is, voor het gelovig overblijfsel, van wie Esther een beeld is. Esther heeft haar leven aan hem te danken en daardoor ook haar verheffing tot koningin.

Dingen waarvan wij zeggen dat ze ons als ongeluk overkomen, zijn dingen die God bestuurt en gebruikt tot ons nut. Omstandigheden die met onze geboorte te maken hebben, worden niet door ons bepaald of uitgekozen. Wij kunnen onze ouders niet uitkiezen net zomin als het land of de datum van onze geboorte. We kunnen onze geboorte ook niet zelf tot stand brengen. Wat we kunnen zeggen, is dat God met de omstandigheden van onze geboorte onze redding op het oog heeft gehad. Daarvoor moeten we Hem danken.

Esther heet oorspronkelijk Hadassa, dat betekent ‘mirt’. De mirtenboom komt voor in verbinding met het Loofhuttenfeest (Ne 8:15-16), een feest dat verwijst naar het vreedrijk onder de heerschappij van de Messias (Js 41:19;

55:12-13). Dat haar ouders haar die naam hebben gegeven, zegt dan ook iets van hun geloof in het herstel van Gods volk.

Esther onder de hoede van Hegai | verzen 8-9

8 En het gebeurde, toen het woord van de koning en zijn wet bekend waren geworden en toen veel meisjes verzameld werden in de burcht Susan onder de hoede van Hegai, dat ook Esther meegenomen werd naar het huis van de koning, onder de hoede van Hegai, de bewaarder van de vrouwen. 9 En het meisje was welgevallig in zijn ogen en zij verwierf gunst bij hem en hij haastte zich om haar haar schoonheidsmiddelen en haar deel [van het voedsel] te geven en om haar zeven aanzienlijke meisjes uit het huis van de koning te geven. En hij plaatste haar en haar meisjes over naar het beste [gedeelte] van het vrouwenverblijf.

Na de introductie van Mordechai en Esther gaat de geschiedenis verder met de uitvoering van *“het woord van de koning en zijn wet”* (vers 8). Veel meisjes worden verzameld in de burcht Susan. Zij komen allemaal onder de hoede van Hegai. Onder die meisjes bevindt zich ook Esther. Op haar wordt onze aandacht in dit gedeelte verder in het bijzonder gericht. Ze is, net als alle andere meisjes, in de burcht Susan, maar van haar wordt erbij gezegd dat zij wordt meegenomen *“naar het huis van de koning”*.

Esther trekt de bijzondere aandacht van Hegai (vers 9). Zij is *“welgevallig”* in zijn ogen en verwerft *“gunst bij hem”*. Waardoor dat komt, wordt niet meegedeeld. Hij spant zich in, en doet dat met haast, om haar alles te geven wat haar tot de ‘favoriet’ van de koning kan maken. Hij geeft haar schoonheidsmiddelen voor haar uitwendige verzorging en voedsel voor haar inwendige verzorging.

Hij geeft haar ook *“zeven aanzienlijke meisjes uit het huis van de koning”* om haar als het ware te laten wennen aan de sfeer van het huis van de koning. Samen met haar meisjes plaatst hij haar over naar *“het [beste] deel van het vrouwenverblijf”*, misschien een soort voorportaal van het koninklijk paleis, met zicht op het paleis. Alles dient om haar in de sfeer van het paleis te brengen en haar zo voor te bereiden op een verblijf in het paleis bij de koning.

Hegai kunnen we zien als een beeld van de Heilige Geest, Die het overblijfsel – waarvan Esther een beeld is – verder toebereidt, opdat het kan beantwoorden aan de wensen van het hart van God. De Heilige Geest doet er ook alles aan om ons, die bij de Heer Jezus horen en in een Godvijandige wereld leven, in overeenstemming te brengen met Hem Wiens belangstelling voortdurend naar ons uitgaat.

Het verwerven van gunst of genade in de ogen van boven hen staande vijandige heersers zien we bij Jozef (*Gn 39:2,21*) en Daniël (*Dn 1:9*). Bij Jozef en Daniël en zijn vrienden wordt er wel bij gezegd dat het God is Die de gunst geeft. Dat is bij Esther om de bekende reden – het ontbreken van de Naam van God in dit boek – niet het geval. We zien bij haar echter wel duidelijk dat God dit bewerkt. Nog een overeenkomst tussen Esther en Jozef en Daniël (en zijn vrienden) is dat van hen allen wordt gezegd dat ze knap van gestalte zijn (*Es 2:7; Gn 39:6; Dn 1:4,15*).

Als wij trouw zijn in de omstandigheden waarin wij ons bevinden, zal dat aan ons te zien zijn. Trouwe mensen laten iets van Christus zien. Dat dwingt respect af bij de mensen om hen heen. Trouwe mensen zijn ‘knap van gestalte’. Hun manier van leven vertoont kenmerken die bewondering oproepen, ook bij hen die hen vijandig gezind zijn. Onze omgeving kan van alles proberen om ons het zwijgen op te leggen, maar ze kunnen niet om onze manier van leven heen. Het is de bedoeling van de Geest dat “*Christus gestalte*” (*Gl 4:19*) in ons krijgt. Als dat plaatsvindt, wordt in ons leven echte schoonheid gezien die iedereen zal opvallen.

Esther en Mordechai | *verzen 10-11*

10 Esther had haar volk en haar afkomst niet verteld, want Mordechai had haar geboden dat zij [die] niet zou vertellen. 11 En elke dag wandelde Mordechai voor de voorhof van het vrouwenverblijf om de welstand van Esther te vernemen, en wat er met haar zou gebeuren.

In deze verzen wordt nog iets meer gezegd over de relatie tussen Esther en Mordechai. Esther heeft haar volk en haar afkomst verzwegen omdat Mordechai haar dat heeft geboden (*vers 10*). De nadruk ligt op de gehoorzaamheid van Esther aan Mordechai. We zien hier haar gezindheid ten opzichte van Mordechai. Vervolgens zien we in *vers 11* het omgekeerde,

de gezindheid van Mordechai ten opzichte Esther. Zijn zorg gaat naar haar uit. Zijn gedachten zijn met haar bezig. Hij wil weten hoe het met haar gaat. Ook wil hij weten wat er met haar gaat gebeuren. Dat hij Jood is, is bekend (*Es 3:4*); dat zij Jodin is, is echter niet bekend.

Haar afkomst moet ook verborgen blijven. Dit geheim past helemaal in de geschiedenis van dit boek. Het mag niet bekend worden dat de vrouw die op de nominatie staat de nieuwe koningin te worden een Jodin is. Pas als de geschiedenis haar climax bereikt, mag en moet ook dit geheim onthuld worden. Het is ermee als met de bekendmaking van Jozef aan zijn broers die ook pas gebeurt als het hoogtepunt in de geloofsoefeningen van de broers is bereikt (*Gn 45:1-4*).

De zorg op de achtergrond van Mordechai voor Esther is een mooi beeld van wat Christus voor de Zijnen doet die in de school van de Heilige Geest worden opgevoed. Christus denkt voortdurend aan de Zijnen en zet Zich voortdurend voor hen in, zonder dat Hij openlijk voor hen optreedt (*Hb 7:25b*). Hij wil dat wij groeien en geestelijke schoonheid laten zien, dat wil zeggen dat wij Zijn kenmerken vertonen.

..., daar Hij altijd leeft om voor hen tussenbeide te treden. (Hb 7:25b)

Zo zal het ook zijn met het gelovig overblijfsel in de laatste dagen. Hoewel Hij Zich nog verborgen houdt, laat Hij hen niet in de steek, maar zet Hij Zich voor hen in terwijl zij in nood zijn. We zien dat mooi geïllustreerd in de storm op het meer: terwijl de discipelen in nood zijn, is Hij op de berg om te bidden (*Mt 14:23-24*).

En nadat Hij de menigten had weggestuurd, klom Hij afzonderlijk op de berg om te bidden. Toen het nu avond was geworden, was Hij daar alleen. Het schip echter was al vele stadiën van het land verwijderd, geteisterd door de golven, want de wind was tegen. (Mt 14:23-24)

Vorbereiding om bij de koning te komen | *verzen 12-14*

12 En wanneer een meisje aan de beurt was om bij koning Ahasveros te komen, nadat zij twaalf maanden lang behandeld was volgens de bepaling voor de vrouwen – want zoveel dagen duurde hun schoonheidsbehandeling: zes maanden [werden zij behandeld] met mirreolie en zes maanden met specerijen en schoonheidsmiddelen voor de vrouwen – 13 dan kwam het meisje op deze [manier] naar de koning: al wat zij vroeg, werd haar gegeven om met zich mee te nemen uit het vrouwenverblijf naar het huis van de koning. 14 Zij kwam 's

avonds en 's morgens keerde zij terug naar het tweede vrouwenverblijf, onder de hoede van Saäsgaz, de hoveling van de koning, de bewaker van de bijvrouwen. Zij kwam niet meer bij de koning, behalve wanneer de koning naar haar verlangde en zij bij [haar] naam werd geroepen.

De verzen 12-13 lichten ons in over de algemene voorbereidingen van een meisje voordat zij, als het haar beurt is, bij de koning kan komen. De duur van de schoonheidsbehandeling is "twaalf maanden", opgedeeld in twee perioden van "zes maanden" (vers 12). De eerste zes maanden wordt het meisje behandeld, ingewreven, met mirreolie. De tweede zes maanden wordt ze behandeld met tal van niet nader omschreven specerijen en schoonheidsmiddelen.

De eerste zes maanden wordt de kandidaat-koningin alleen met mirreolie behandeld. Mirre is een aangenaam geurende hars en kan een bittere, maar ook een zoete smaak hebben. Mirre wordt gewonnen uit verschillende soorten bomen en verkregen door insnijdingen in die bomen. De boom wordt dus verwond. Bij zeer hoge woestijntemperaturen sijpelt de zacht geworden hars vanzelf naar buiten. In de tijd van de Bijbel staat mirre symbool voor lijden en dood*.

Met dit in gedachten kan met betrekking tot de geestelijke betekenis van de mirreolie het volgende worden gezegd. Het woord 'mirre' komt van een woord dat 'bitter' betekent. In de Schrift spreekt mirre altijd van het lijden van Christus en de aangename geur die uit Zijn lijden tot God omhoog is gestegen (vgl. Ef 5:2). In de behandeling met mirreolie ter voorbereiding op de ontmoeting met de koning zit een belangrijke geestelijke toepassing. Het spreekt ervan dat niets zo belangrijk voor onze geestelijke groei is als ons onder de leiding van Gods Geest, van Wie de olie spreekt (1Jh 2:20,27), bezig te houden met het lijden van Christus.

Het getal zes van de "zes maanden" waarin de mirreolie wordt toegepast, is het getal van de mens, die op de zesde dag is geschapen (Gn 1:26-31; vgl. Op 13:18). Omdat wij mensen zijn, is de Heilige Geest, van Wie de olie spreekt, nodig om ons met het lijden van Christus te kunnen bezighouden.

* Bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Mirre>

Dat zal het verlangen wakker maken om met Hem en voor Hem te lijden en zo op Hem te gaan lijken, ja, zo met Hem vereenzelvigd te worden in Zijn lijden (vgl. *Fp 3:10-11*). Dat slaat natuurlijk niet op Zijn lijden met betrekking tot de verzoening van onze zonden. Dat lijden is uniek en daar kunnen we niet in delen. Er is echter ook een andere vorm van lijden en dat is het lijden vanwege de trouw aan Hem en Zijn Woord (*1Pt 4:13-14*). In beeld wordt Esther met dit lijden vertrouwd gemaakt.

...; om Hem te kennen en de kracht van zijn opstanding en <de> gemeenschap aan zijn lijden, terwijl ik aan zijn dood gelijkvormig word, om hoe dan ook te komen tot de opstanding uit [de] doden. (Fp 3:10-11)

Dan is er nog die tweede periode van zes maanden. Die is nodig om allerlei specerijen en schoonheidsmiddelen uit te proberen om te ontdekken welke middelen het beste bij haar passen en haar schoonheid het meest accentueren. Ze kan dan een bewuste keus maken om uit het vrouwenverblijf de juiste middelen mee te nemen naar het huis van de koning (*vers 13*). Hier ligt haar verantwoordelijkheid. Zij beslist wat ze meeneemt om de koning daarvan onder de indruk te brengen, zodat zijn keus op haar zal vallen om haar als koningin te nemen.

Over de geestelijke betekenis van deze tweede periode als vervolg op de eerste periode kan het volgende worden gezegd. In de eerste periode is de basis gelegd. Die periode is – geestelijk toegepast – helemaal gewijd aan het bezig zijn met het lijden van Christus dat ons alleen door de Heilige Geest kan worden voorgesteld. Dan volgt een tweede periode. Die periode dient om te komen tot het maken van de juiste keuzes die de schoonheid accentueren van de gelovige die hij dankzij en in Christus heeft.

Iedere gelovige heeft eigen kenmerken, laat een andere heerlijkheid van Christus zien, heeft een eigen gave waarin Christus zichtbaar wordt. Om erachter te komen wat die kenmerken zijn, moet de gelovige zich bezighouden met de diverse heerlijkheden van Christus. Als hij de Schrift bestudeert met het doel Christus beter te leren kennen, zal het resultaat daarvan in zijn leven zichtbaar worden.

Alles gebeurt met het oog op onze ontmoeting met de Heer Jezus. Als we eraan denken dat wij Hem zullen zien (*1Jh 3:2b-3*), zal dat ons leven bepalen in de keuzes die we maken. De verkeerde dingen, din-

...; want wij zullen Hem zien zoals Hij is. En ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich zoals Hij rein is. (1Jh 3:2b-3)

gen die verhinderen dat Zijn eigenschappen in ons zichtbaar worden, zullen eruit verdwijnen. Zo zijn we bezig met ons te versieren met het ‘kleed van de rechtvaardige daden’. Dat kleed maken *wij* op aarde klaar, maar in de hemel zal blijken dat *Hij* het ons heeft gegeven (Op 19:7-8).

Laten wij blij zijn en ons verheugen en Hem de heerlijkheid geven, want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt; en haar is gegeven bekleed te zijn met blinkend, rein, fijn linnen, want het fijne linnen zijn de gerechtigheden [= rechtvaardige daden] van de heiligen. (Op 19:7-8)

Vers 14 geeft ons een verdere blik in de regels voor de koningsvrouwen. Een meisje dat door de koning wordt geroepen, is gedurende de nacht bij hem. Ze gaat 's avonds naar de koning en keert 's morgens terug. Dan gaat ze naar “*het tweede vrouwenverblijf*” en komt “*onder de hoede van Saäsgaz, de hoveling van de koning, de bewaarder van de bijvrouwen*”. Dat betekent dat ze wordt gedegradeerd tot een bijvrouw van de tweede rang en nooit weer naar de koning zal gaan, tenzij hij haar bij haar naam roept.

Esther wordt koningin | verzen 15-18

15 En toen de beurt van Esther kwam – de dochter van Abichail, de oom van Mordechai die haar als dochter had aangenomen – om bij de koning te komen, verzocht zij om niets [anders] mee te nemen dan wat Hegai, de hoveling van de koning, de bewaarder van de vrouwen, zei. En Esther verwierf genade in de ogen van ieder die haar zag. 16 En Esther werd [mee]genomen naar koning Ahasveros, naar zijn koninklijk huis, in de tiende maand, dat is de maand Tebeth, in zijn zevende regeringsjaar. 17 En de koning had Esther meer lief dan alle [andere] vrouwen en zij verwierf bij hem meer genade en gunst dan alle [andere] meisjes en hij zette de koninklijke diadeem op haar hoofd en maakte haar koningin in de plaats van Vasthi. 18 De koning richtte een grote maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren, de maaltijd [ter ere van] Esther. Hij zorgde voor rust in de gewesten en gaf geschenken naar het vermogen van de koning.

Als Esther aan de beurt is om bij de koning te komen, maakt ze geen gebruik van haar vrijheid om alles mee te nemen wat ze maar wenst (vers 13). Ze zal van slechts één gedachte vervuld zijn geweest: ‘Hoe maak ik de beste indruk op de koning?’ Hierbij dringt de gedachte zich aan ons op of wij ook slechts met één vraag bezig zijn: ‘Hoe ben en leef ik het meest tot eer van mijn Heer en Heiland?’

Hoewel Esther volledig vrij is in de keus van haar kleding en versieringen, besluit ze toch alleen mee te nemen wat door Hegai tegen haar wordt gezegd (*vers 15*). We zien hier weer, zoals eerder ten opzichte van Mordechai (*vers 10*), haar overgave aan iemand van wie zij afhankelijk is. Het is een vrijwillige overgave.

Voor ons geldt dat wij ons helemaal overgeven aan wat de Heilige Geest ons uit Gods Woord duidelijk maakt hoe wij God kunnen behagen. Esther vertrouwt zich toe aan iemand van wie ze weet dat hij het beste met haar voor heeft en beter weet dan zij wat goed is voor haar verblijf bij de koning. Die houding van ingetogenheid en onderdanigheid is een sieraad (*vgl. 1Pt 3:3-5*), waardoor ze “*genade verwierf in de ogen van ieder die haar zag*”.

Laat uw versiering niet de uiterlijke zijn: [het] vlechten van [het] haar en [het] omhangen van gouden [dingen] of [het] aantrekken van kleren, maar de verborgen mens van het hart, in de onvergankelijke [versiering] van de zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is voor God. Want zo versierden zich vroeger ook de heilige vrouwen die hun hoop op God stelden, terwijl zij aan hun eigen mannen onderdanig waren; ... (1Pt 3:3-5)

Dat ze niets anders wil meenemen dan wat Hegai tegen haar zegt, is haar eigen keus. Tot nu toe is door anderen over haar beslist. Er is een macht die het gebeuren leidt, maar er is ook een eigen handelen. In *vers 16* wordt weer met haar gehandeld. Ze wordt meegenomen naar de koning. Dat is geen keus, dat gebeurt met haar.

Het onderscheid met de andere meisjes blijkt ook nog uit het feit dat alleen haar ontmoeting met de koning gedateerd is. Dat toont mede haar bijzondere verheffing boven de massa aan. De ontmoeting met de koning vindt plaats in het “*zevende regeringsjaar*” van koning Ahasveros, wat wil zeggen vier jaar na de afzetting van Vasthi.

Dat zij Hegai volledig vertrouwt, heeft tot resultaat dat de koning haar verkiest boven alle andere meisjes (*vers 17*). God heeft Esther mooi gemaakt, haar schoonheid komt van Hem en Hij bestuurt dat de koning haar uitkiest. Zonder enig verlangen van de kant van Esther wordt zij de lievelingsvrouw van de koning. We zien hier dat Gods uitverkiezing losstaat van enige vraag van de kant van de mens.

De keus van de koning wordt op veelzijdige wijze toegelicht:

1. Zijn liefde voor Esther is groter dan voor alle andere vrouwen.

2. Zij verwerft bij hem meer genade en gunst dan alle andere meisjes.
3. Hij zet haar de koninklijke diadeem op.
4. Hij maakt haar koningin in de plaats van Vasthi.

Hier wordt Vasthi voor de laatste keer genoemd. Zij verdwijnt uit de geschiedenis. Haar plaats wordt ingenomen door Esther.

De koning organiseert weer een grote maaltijd voor al zijn vorsten en dienaren. Dit keer gaat het niet om het vertonen van *zijn* heerlijkheid (*Es 1:3*), maar het tonen van de nieuwe koningin. Deze maaltijd wordt zelfs letterlijk “*de maaltijd van Esther*” genoemd.

Nogmaals Mordechai en Esther | *verzen 19-20*

19 En toen men nogmaals meisjes verzamelde, zat Mordechai in de poort van de koning. 20 Esther had haar afkomst en haar volk niet verteld, zoals Mordechai haar had geboden, want Esther deed overeenkomstig het bevel van Mordechai, evenals toen zij bij hem opgevoed werd.

De vertaling van *vers 19* kan ook luiden: “*In verband met het brengen van de meisjes geldt ten tweede dat Mordechai in de poort zat.*” Het “*ten tweede*” heeft te maken met de *verzen 10-11*. Daar wordt de eerste inlichting over de relatie tussen Mordechai en Esther gegeven, nadat in de voorgaande *verzen 8-9* ook over het verzamelen van meisjes is gesproken. Nu wordt, na een tweede gedeelte over meisjes (*verzen 12-18*), voor de tweede keer een mededeling gedaan over de relatie tussen Mordechai en Esther.

De eerste mededeling toont een rusteloze Mordechai die graag wil weten wat er met Esther gebeurt (*vers 11*). Nu Mordechai weet wat er met Esther is gebeurd, kan hij weer rustig plaatsnemen in de poort. Hierop sluit de nieuwe mededeling over Esther aan (*vers 20*). In de eerste mededeling staat dat Esther “*haar volk en haar afkomst*” niet vertelt omdat Mordechai haar dat heeft geboden (*vers 10*). In deze tweede mededeling staat hetzelfde, maar dan omgekeerd, dat ze “*haar afkomst en haar volk*” niet heeft verteld, ook met de vermelding dat Mordechai het haar heeft geboden.

De mededeling over Esther besluit met de vermelding dat ze Mordechai gehoorzaam blijft als ze koningin is, zoals ze hem gehoorzaam is geweest toen hij haar opvoedde. Haar positie is veranderd, haar gezindheid niet. Hoe belangrijk dit is, laat het vervolg van de geschiedenis zien.

In praktisch opzicht is hier wel een les aan te verbinden voor allen die in eenvoudige omstandigheden zijn opgegroeid en tot hoge maatschappelijke posities zijn opgeklommen. Laten zij nooit hun afkomst verloochenen en hun ouders blijven eren!

Mordechai ontdekt een samenzwering | verzen 21-23

21 In die dagen, toen Mordechai in de poort van de koning zat, waren Bigthan en Teres, twee hovelingen van de koning, [uit de kring] van de deurwachters, erg kwaad en zij wilden de hand aan koning Ahasveros slaan. 22 En deze zaak werd bekend bij Mordechai en hij vertelde dit aan Esther, de koningin, en Esther zei het tegen de koning namens Mordechai. 23 Toen de zaak onderzocht werd, en juist bevonden, werden zij beiden aan een galg gehangen. En in de tegenwoordigheid van de koning werd dit in de kronieken opgetekend.

Mordechai heeft zijn gebruikelijke plaats, “in de poort van de koning”, weer ingenomen (vers 21). Daardoor is hij in staat de samenzwering van twee hovelingen van de koning te ontdekken. De hovelingen worden bij hun naam genoemd en ook hun functie wordt meegedeeld. Het lijkt erop dat zij een soort lijfwacht van de koning zijn die gemakkelijk toegang tot hem hebben.

Waarom ze “erg kwaad” op de koning zijn, zo kwaad, dat ze hem willen doden, wordt niet verteld. Ook de manier waarop Mordechai van hun plannen op de hoogte komt, wordt niet vermeld. Dat is voor het verloop van de geschiedenis niet belangrijk. Het gaat erom dat Mordechai met hun plan bekend wordt, wat hij daarmee doet en wat de koning doet als hij er via Esther van hoort.

Als trouwe onderdaan meldt Mordechai het complot via Esther aan de koning. Esther spreekt met de koning over Mordechai, wiens naam wordt opgeschreven in een boek. Wij mogen met God spreken over de Heer Jezus, over wat Hij heeft gedaan. Dat wordt vastgelegd en blijft eeuwig voor Gods aangezicht.

Door het ontdekte complot te melden laat Mordechai zien dat hij de vrede van de stad zoekt waarheen hij verbannen is (Jr 29:7) en dat hij trouw blijft aan het gevestigde gezag.

Zoek de vrede voor de stad waarheen Ik u in ballingschap heb gevoerd. Bid ervoor tot de HEERE, want in haar vrede zult u vrede hebben. (Jr 29:7)

Hij waakt voor de eer en het welzijn van de koning. Zo heeft de Heer Jezus op aarde gehandeld met het oog op de eer van Zijn Vader. In Zijn leven heeft Hij altijd de rechten van God gehandhaafd. Daar heeft Hij voor ingestaan en Zich die niet laten ontnemen.

Het is voor Mordechai geen gelegenheid om van een onderdrukker af te komen. We zien hier opnieuw een overeenkomst met de geschiedenissen van Jozef en Daniël. Mordechai toont eenzelfde houding van hulpvaardigheid als we ook zien bij Jozef tegenover de farao en bij Daniël tegenover Nebukadnezar. De zaak wordt onderzocht en blijkt te kloppen. De twee samenzweerders worden opgehangen.

Dan wordt de zaak opgeschreven, zonder dat Mordechai er verder iets van hoort. Zijn daad wordt (nog) niet beloond. Zo wordt ook Jozef vergeten door de schenker, evenals de wijze man wordt vergeten die een stad door zijn wijsheid heeft bevrijd (*Gn 40:23; Pr 9:14-15*).

Het opschrijven van daden in een boek hebben we van God geleerd. Hij noteert alles en zal alles op Zijn tijd oordelen naar wat in de boeken geschreven staat. God vergeet niets, Hij heeft een Goddelijk archief. De Heer Jezus komt en heeft Zijn loon bij Zich om alles te belonen wat voor Hem is gedaan, want Hij vergeet niets (*Ml 3:16; Mt 10:42; Op 22:12; Hb 11:26*). Gods tijd komt om Mordechai te belonen. Zo komt ook Gods tijd om de Heer Jezus in openbare heerlijkheid te laten verschijnen, zodat Hij openlijk geëerd zal worden.

*Dan spreken zij die de HEERE vrezen,
ieder tot zijn naaste:*

De HEERE slaat er acht op en luistert.

*Er is een gedenkboek geschreven voor Zijn aangezicht,
voor wie de HEERE vrezen en wie Zijn Naam hoogachten.
(Ml 3:16)*

Esther 3

Inleiding

Dit hoofdstuk is aan Haman gewijd. Haman krijgt zijn hoge positie van Ahasveros. We zien hierin het beeld dat elke macht die iemand heeft, uiteindelijk van God komt. Iets anders is, hoe iemand die macht gebruikt. Haman gebruikt die tot eigen eer en om Gods volk om te brengen, omdat zij niet voor hem buigen.

Haman, de Agagiet | *vers 1*

1 Na deze gebeurtenissen maakte koning Ahasveros Haman, de zoon van Ham-medatha, de Agagiet, groot en hij verhoogde hem. En hij plaatste zijn zetel boven al de vorsten die bij hem waren.

Aan de uitdrukking “na deze gebeurtenissen” (*vers 1*) zien we dat er een nieuw gedeelte begint, waarin nieuwe gebeurtenissen zullen plaatsvinden. We zijn hier in het begin van het twaalfde jaar van de regering van Ahasveros (*vers 7*), terwijl de gebeurtenissen in het vorige hoofdstuk zich rond het zevende jaar van diens regering afspeelden (*Es 2:16*).

Als inleiding op de nieuwe gebeurtenissen wordt onze aandacht gericht op wat Ahasveros doet met Haman, de vierde hoofdpersoon van dit boek. In een drieledige vermelding wordt opmerkelijk nadrukkelijk verteld dat Ahasveros Haman tot grote hoogte verheft. Ahasveros

1. “maakte ... Haman ... groot”,
2. “hij verhoogde hem”, en
3. “hij plaatste zijn zetel boven alle vorsten die bij hem waren”.

Evenals bij twee andere hoofdpersonen, Mordechai en Esther, wordt ook van Haman zijn afkomst vermeld (*Es 2:5,15*).

Haman is de grote tegenspeler van Mordechai en het volk van Mordechai. Hier wordt Haman groot gemaakt door Ahasveros als voorspel voor het uitroeien van Gods volk. Hoe is het dan mogelijk dat de koning een beeld

van God is? Dat begrijpen we alleen als we zien dat God soeverein is en macht geeft aan wie Hij wil. Hij heeft alles in handen.

God heeft de engel geschapen die de satan zou worden (*Ez 28:14-19*). Hij heeft toegelaten dat de satan de heerschappij over de schepping krijgt omdat hij erin slaagt de mens te misleiden. Sinds die tijd is de satan de "god van deze eeuw" (*2Ko 4:4*) en "de overste van de wereld" (*Jh 16:11*) die de wereld regeert. Tegelijkertijd geldt dat God nooit de regie uit handen geeft. Hij zal bijvoorbeeld Zelf de antichrist verwekken (*Zc 11:16*), terwijl Hij in het volgende vers ook het 'wee' over hem uitspreekt (*Zc 11:17*). Zo zegt de Heer Jezus tegen Pilatus wanneer Hij als Gevangene voor hem staat: "U zou geen enkele macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven was gegeven" (*Jh 19:11*).

Het is veelzeggend dat Haman een Agagiet is. Agag is de titel van de Amalekitische koningen (*Nm 24:7; 1Sm 15:20,32*). Saul, die evenals Mordechai een Benjaminit is, moet Agag doden. Saul spaart echter zijn leven. Wat Saul uit ongehoorzaamheid nalaat, doet Samuel dan (*1Sm 15:9,33*). In het boek *Esther* zien we in Mordechai een andere Benjaminit (*Es 2:5*) tegenover een andere Agagiet. Zal Mordechai het beter doen dan Saul?

In Haman en Mordechai staan twee volken tegenover elkaar. Het ene is het volk van Mordechai, dat is het volk van de Joden, Gods volk; het andere is een volk dat Gods volk haat met een grote haat, dat is het volk van de Amalekieten. Die haat is uit de geschiedenis gebleken. Amalek is de eerste vijand die Israël aanvalt, terwijl het volk nog maar net uit Egypte is bevrijd (*Ex 17:8,16*). Met het oog daarop beveelt God Zijn volk dat Amalek moet worden uitgeroeid (*Dt 25:17-19*).

Amalek is echter nog niet uitgeroeid. Bileam spreekt over de verhoging van Amalek (*Nm 24:20*), hoewel de Messias uiteindelijk hoger zal zijn (*Nm 24:7*). Hier zien we de verhoging van Amalek. In plaats van een verhoging van Mordechai als beloning voor het redden van het leven van de koning wordt een grote vijand van Gods volk verhoogd. Maar wat op het eerste gezicht tegen Gods beloften in lijkt te gaan, werkt mee aan de vervulling van Zijn plannen.

We zien dat bijvoorbeeld in het leven van Paulus. Als hij onderweg is als gezondene van de Heer, wordt hij gevangengenomen. Nu kan hij niet meer aan zijn opdracht voldoen en rondgaan om te prediken, want hij is

gebonden. God heeft er echter een bedoeling mee. Dat is Paulus zich bewust en daarom kan hij zeggen dat zijn gevangenschap tot bevordering van het evangelie heeft gediend (*Fp 1:12*).

We zien dit ook bij Israël. God heeft beloofd het volk talrijk te maken (*Gn 15:5*), maar het lijkt alsof de vijand de kans krijgt het uit te roeien (*Ex 1:7,8,22*). Het volk raakt in grote nood en roept tot God. Dat is voor God de aanleiding Zijn beloften te gaan waarmaken (*Ex 2:23-25*).

Haman – Mordechai | *verzen 2-7*

2 En alle dienaren van de koning die in de poort van de koning waren, knielden en bogen zich voor Haman neer, want zo had de koning dat bevolen ten aanzien van hem. Mordechai echter knielde niet en boog zich niet neer. 3 De dienaren van de koning die in de poort van de koning waren, zeiden tegen Mordechai: Waarom overtreedt u het gebod van de koning? 4 Het gebeurde nu, toen zij [dit] van dag tot dag tegen hem zeiden en hij niet naar hen luisterde, dat zij het aan Haman vertelden om te zien of de woorden van Mordechai stand zouden houden, want hij had hen verteld dat hij een Jood was. 5 Toen Haman zag dat Mordechai niet knielde en zich niet voor hem neerboog, werd Haman met woede vervuld. 6 Maar het was in zijn ogen verachtelijk om alleen aan Mordechai de hand te slaan, want zij hadden hem verteld [tot welk] volk Mordechai [behoorde]. En Haman zocht [een manier] om alle Joden, die in heel het koninkrijk van Ahasveros waren, het volk van Mordechai, weg te vagen. 7 In de eerste maand, dat is de maand Nisan, in het twaalfde jaar van koning Ahasveros, wierp men het 'pur', dat is het lot, in de tegenwoordigheid van Haman, van dag tot dag en van maand tot maand, [tot] de twaalfde maand, dat is de maand Adar.

Op bevel van de koning buigen alle dienaren zich voor Haman neer (*vers 2*). Haman heeft een positie gekregen die erkend moet worden door allen. Alleen zij die tot Gods volk behoren, doen dat niet en mogen dat ook niet. Voor hen is dit bevel van de koning een test. Zo is het ook met de macht die de satan van God heeft gekregen. Ieder die in de macht van satan is, buigt zich voor hem. Voor de kinderen van God is het een test. Voor wie buigen zij zich?

De macht van Haman stelt het volk van God op de proef. Zo gebruikt God de satan, van wie Haman een beeld is, om Zijn volk op de proef te stellen. Ook de Heer Jezus heeft te maken gehad met de satan die met zijn verzoeking op Hem afkomt. Zo hebben Gods kinderen te maken met een vijand die hen met alle middelen die hem maar ter beschikking staan, ertoe wil brengen het vertrouwen in God op te zeggen.

De haat van de wereld is het deel van ieder die duidelijk zijn plaats als christen inneemt. Zo'n christen verspreidt licht en dat haat de wereld die in de duisternis is. Als we dat misschien niet zo sterk ervaren, kan dat zijn omdat we ons al in zekere mate aan de wereld hebben aangepast.

Mordechai is iemand die niet met de massa meegaat. Hij buigt zich niet voor deze heerser (*vers 3*). Dat heeft ook de Heer Jezus, van Wie Mordechai een beeld is, nooit gedaan (*Mt 4:8-10*). Mordechai lijkt op de vrienden van Daniël, die ook ingaan tegen het gebod van de koning en weigeren om te knielen voor het beeld dat hij heeft gemaakt (*Dn 3:18*).

En zo niet, het zij u bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen vereren en het gouden beeld dat u hebt opgericht, niet zullen aanbidden. (Dn 3:18)

Als zich een plotselinge situatie voordoet dat we ons geloof moeten belijden, zullen we Gods kracht ervaren. De drie vrienden van Daniël zijn niet onvoorbereid op de confrontatie met Nebukadnezar vanwege het beeld dat hij heeft gemaakt. Ze hebben geleerd te bidden en in de praktijk zich rein te bewaren van de onreinheid van de wereld. Daarom is er innerlijke kracht om staande te blijven onder de druk van Nebukadnezar. De tijd van de nood maakt openbaar of er iets van God aanwezig is.

Van hen die zich niet buigen, zal rekenschap worden gevraagd door hen die wel buigen. Dat gebeurt om druk uit te oefenen zich ook te buigen voor de grote heerser. De trouwe christen zal deze gelegenheid gebruiken om verantwoording af te leggen van de hoop die in hem is (*1Pt 3:15-16*).

..., maar heiligt Christus als Heer in uw harten, altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u rekenschap vraagt van de hoop die in u is, maar met zachtmoedigheid en vrees, en met een goed geweten, opdat in wat van u kwaad gesproken wordt <als van boosdoeners>, zij die uw goede wandel in Christus smaden, beschaamd worden. (1Pt 3:15-16)

Dat er druk op Mordechai wordt uitgeoefend, blijkt uit *vers 4*. Ze spreken hem namelijk "van dag tot dag" aan op zijn 'onbuigzaamheid'. Maar hij

luistert niet. Hij houdt zich doof. Daarin lijkt Hij op de ware Dienaar van de HEERE, de Heer Jezus, Die Zich ook doof heeft gehouden voor alles wat tegen Hem is gezegd om Hem tot ontrouw aan Zijn God te bewegen (Js 42:19).

Ook zien we weer een duidelijke parallel met Jozef. Jozef wordt ook *“dag in dag uit”* door de vrouw van Potifar aangesproken, waarbij het haar bedoeling is om hem te verleiden met haar gemeenschap te hebben. En ook daar lezen we dat hij *“niet naar haar luisterde”* (Gn 39:10). Het is belangrijk niet te luisteren naar verkeerde adviezen of aansporingen om te zondigen.

Als Mordechai standvastig blijft in zijn weigering om voor Haman te buigen, vertellen de dienaren het aan Haman. Het lijkt erop dat het Haman is ontgaan dat Mordechai niet voor hem buigt. De reden dat zij het aan Haman vertellen, is dat Mordechai een Jood is. Mordechai buigt niet omdat hij een Jood is. Ook voor ons is het belangrijk dat wij zeggen dat wij aan bepaalde dingen niet meedoen omdat wij bij de Heer Jezus horen.

Mordechai heeft zijn afkomst niet verzwegen, maar die beleden. Ze willen juist daarom wel eens zien of zijn woorden stand zullen houden. Zo wordt ook onze belijdenis getest. We kunnen erop rekenen dat wij het speciale doelwit van de aanvallen van de satan zullen zijn als we belijdenis afleggen van ons geloof in de Heer Jezus en dat wij tot de gemeente van de levende God behoren.

We zien dat in het vervolg van deze geschiedenis. Opmerkzaam gemaakt door de dienaren op de onbuigzaamheid van Mordechai ten opzichte van hem let Haman nu speciaal op Mordechai. Als hij ziet dat die inderdaad niet voor hem buigt, wordt hij *“met woede vervuld”* (vers 5). Vanaf dit moment is er voor niets anders meer plaats bij hem dan woede tegenover Mordechai, een woede die een uitweg zoekt.

De enige zaak die zijn woede kan bedaren, is de dood van Mordechai. En dat niet alleen. Ook het hele volk van Mordechai moet uitgeroeid worden (vers 6). Bezield van deze gedachte zoekt Haman naar een manier om *“het volk van Mordechai weg te vagen”*. En dat niet plaatselijk, alleen in de burcht Susan, maar *“in heel het koninkrijk van Ahasveros”*.

Hier zien we duidelijk dat Haman een beeld van de satan is. Zou het volk worden omgebracht, dan zou de Messias niet geboren kunnen worden. We zien dat ook bij Herodes, die een gewillig instrument in de hand van de satan is als hij de Heer Jezus, wanneer Deze pas is geboren, wil doden (Mt 2:16).

Haman wil het hele volk van de Joden ombrengen (Ps 83:4-5). Het volk van Mor-

Zij beramen listig een heimelijke aanslag tegen Uw volk en beraadslagen tegen Uw beschermelingen.

Kom, zeiden zij, laten wij hen uitroeien, zodat zij geen volk meer zijn en aan de naam van Israël niet meer gedacht wordt. (Ps 83:4-5)

dechai deelt in de haat van Haman tegen Mordechai. Hier zien we de verbinding tussen de Heer Jezus en Zijn volk. Christus en de Zijnen zijn een. Zo krijgt Saulus van de verheerlijkte Heer te horen: "Saul, Saul, waarom vervolgt je Mij?" (Hd 9:4), terwijl hij bezig was de gemeente te vervolgen. Dat de toorn van de duivel zowel de Heer Jezus als Zijn volk betreft, zien we ook in de eindtijd, wanneer de draak, dat is de duivel, niet alleen het Kind, dat is Christus, wil verslinden, maar ook allen die bij Hem horen, dat is het gelovig overblijfsel van Israël (Op 12:4b,17).

En de draak stond vóór de vrouw die zou baren, om zodra zij haar Kind zou baren, [het] te verslinden. (Op 12:4b)

En de draak werd toornig op de vrouw en hij ging weg om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, hen die de geboden van God bewaren en het getuigenis van Jezus hebben; ... (Op 12:17)

Hoe komt Haman tot deze opstelling? Hij heeft gezien dat er één persoon is die het waagt hem te trotseren. In zijn trots en toorn is het hem echter te gering dat slechts één persoon boet. Zijn gekwetste trots roept om wraak. Hij neemt geen genoegen met slechts één persoon. Hij wil zijn als God, zoals eens de satan, en alles aan zich onderwerpen. Wie het waagt zich tegen hem te verzetten, moet het veld ruimen. Satan biedt nooit een alternatief en kan dat ook niet. Hij heeft een verdorven aard en verderft wie in zijn macht is (vgl. Jh 10:10a). Wie zich niet buigt, zoekt hij te verderven. Wie zich voor hem buigt, wie hij in zijn greep heeft, sleept hij mee in het verderf.

De dief komt niet dan om te stelen en te slachten en te verderven; ... (Jh 10:10a)

Om tot de uitvoering van zijn gruwelijke moordplan te komen laat Haman in zijn tegenwoordigheid het lot werpen (vers 7). Dat laat hij doen, geleid door zijn bijgelovige, heidense, duistere denken, om de meest geschikte dag voor de realisatie van zijn verdelgingsplan te bepalen. Deze occulte

gang van zaken bewijst eens te meer dat Haman een dienaar van de satan is. God staat echter boven hem en de satan.

Het mag toch wel opmerkelijk genoemd worden dat het lot uiteindelijk op de dertiende dag van de twaalfde maand valt. Er wordt begonnen met het werpen van het lot in de eerste maand, de maand Nisan, dat is de maand van het Pascha, wat doet denken aan de verlossing van Gods volk uit Egypte. Voor elke dag van die maand wordt het lot geworpen, maar geen enkele dag blijkt geschikt te zijn. Zo gaat het ook met elke dag van de tweede maand en alle dagen van de daarop volgende maanden. Tot het lot ten slotte de dertiende dag van de twaalfde maand, de maand Adar, als gunstige dag aanwijst.

De tijd waarin het lot wordt geworpen, is *“het twaalfde jaar van koning Ahasveros”*, een datering die aangeeft dat het gezag in handen van de volken is en niet in die van Gods volk. De maanden worden echter genoemd met de Hebreeuwse naam, een datering die voor Gods volk geldt. Hier zien we dat achter deze demonische handeling God alles bestuurt. Haman zal de uitkomst als een gunstig voorteken hebben gezien, want daardoor krijgt hij de nodige tijd om zijn verdorven voornemen uit te voeren. Hij heeft er echter geen besef van dat dit uitstel zowel zijn ondergang wordt als de bevrijding van de Joden tot gevolg zal hebben. Hij werpt wel het lot, maar de HEERE bestuurt het (*Sp 16:33*).

*Het lot wordt in de schoot geworpen,
maar elke beslissing daardoor komt van de HEERE.
(Sp 16:33)*

Het lot maakt in Israël de wil van God aan het volk bekend. We zien dat bijvoorbeeld in de geschiedenis van Achan (*Jz 7:16-18*) en bij de verdeling van het land (*Jozua 15-19*). In de Bijbel wordt voor het laatst het lot geworpen als er een opvolger voor Judas, de verrader van de Heer Jezus, moet worden gekozen (*Hd 1:26*). Wij hebben het lot niet nodig, want we hebben het complete Woord van God. Nu wordt Gods wil ons in Zijn Woord gegeven, die ons duidelijk wordt door de Heilige Geest.

Het plan van Haman | *verzen 8-9*

8 Toen zei Haman tegen koning Ahasveros: *Eén volk is er dat verstrooid en verspreid is onder de volken in alle gewesten van uw koninkrijk. Hun wetten*

zijn anders dan [die van] alle volken en er is niemand die de wetten van de koning uitvoert. Het past de koning niet hen met rust te laten. 9 Als het de koning goeddunkt, laat er dan geschreven worden dat men hen ombrengt. Dan zal ik tienduizend talent zilver afwegen op de handen van hen die het werk doen, om die naar de schatkist van de koning te brengen.

Nadat Haman het lot heeft geworpen en de dag van de verdelging van de Joden heeft vastgesteld, gaat hij naar koning Ahasveros (*vers 8*). Zijn bedoeling is om toestemming voor zijn plan te krijgen. Listig als hij is, noemt Haman niet de naam van het volk. Hij wil het volk als een staatsgevaarlijk volk neerzetten. Het is een anoniem volk dat als een kankergezweel zijn kankercellen door het hele rijk van de koning heeft uitgezaaid.

Hij wijst er eerst op dat er een volk is dat *“verstrooid en verspreid”* onder alle andere volken leeft. Ze zitten overal. Ook door hun wetten is dat volk anders dan andere volken (*vgl. Dt 4:8; Ps 147:19-20*). Ten slotte is het zo kwalijk met dit volk gesteld, dat niemand van dat volk *“de wetten van de koning uitvoert”*.

En welk groot volk is er dat [zulke] rechtvaardige verordeningen en bepalingen heeft als heel deze wet, die ik u heden voorhoud? (Dt 4:8)

Het past de koning dan ook niet, zo luidt zijn conclusie, hen met rust te laten. Als de koning hen wel met rust laat, zal dit volk voor grote moeilijkheden in zijn rijk gaan zorgen en is het met de rust in zijn rijk voorbij.

Hij heeft een goede oplossing en die is dat het volk wordt omgebracht (*vers 9*). Als de koning daarvoor nu even schriftelijk bevel geeft, zal het helemaal goed komen. Over de kosten hoeft de koning ook niet in te zitten. Haman verklaart zich bereid tot de storting van een fors bedrag in de schatkist van de koning. Dan kunnen met dat geld de handen worden gevuld van hen die het vuile werk moeten doen. Het hoeft in elk geval niet ten laste van de koning te komen.

Wat Haman in *vers 8* tegen Ahasveros zegt, bedoelt hij om het volk in diskrediet te brengen, maar in feite is het een groot compliment. Het is een volk, waarvan God heeft gezegd

dat het alleen woont (*Nm 23:9b*). *...; zie, dat volk woont afgezonderd, onder de heidenvolken rekent het zich niet. (Nm 23:9b)*

Dit zou de wereld vandaag ook van de christenen moeten kunnen

zeggen. Door de verlossing heeft God Zijn volk, de gemeente, van alle an-

dere volken afgezonderd. Bij redding hoort afzondering of heiliging. Afzondering is het gevolg van de verlossing (1Ko 6:11). Wie gereed is, is geheiligd. Dit wil zeggen dat hij van God is en niet meer van de wereld. God heeft Abraham uit Ur gevoerd en Zijn volk uit Egypte en ons uit de wereld (vgl. Gl 1:4).

En dit waren sommigen [van u]; maar u bent afgewassen, maar u bent geheiligd, maar u bent gerechvaardigd door de Naam van de Heer Jezus <Christus> en door de Geest van onze God. (1Ko 6:11)

Het plan van Haman laat ons de diep verdorven gedachten van de satan zien. Er wordt het volk van God geen misdaad ten laste gelegd, iets waardoor zij strafbaar zijn. Er wordt ook geen voorwaarde gesteld, waaraan ze moeten voldoen om hun leven te redden. Nee, zij moeten sterven, sterven zonder genade, uitsluitend omdat zij Joden zijn. Zo hebben de vijanden van de gemeente altijd geroepen om “het bloed van de getuigen van Jezus” (Op 17:6). Die vijanden zijn als de dochters van de bloedzuiger, die roepen: “Geef, Geef” (Sp 30:15).

Ahasveros beveelt alle Joden weg te vagen | verzen 10-15

10 Toen nam de koning zijn zegelring van zijn hand en gaf die aan Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, de tegenstander van de Joden. 11 En de koning zei tegen Haman: Laat het zilver u geschonken zijn, en het volk, om daarmee te doen wat goed is in uw ogen. 12 Toen werden de schrijvers van de koning geroepen, in de eerste maand, op de dertiende dag ervan. Er werd geschreven, overeenkomstig alles wat Haman beval, aan de stadhouders van de koning, aan de landvoogden die in elk gewest waren, en aan de vorsten van elk volk, elk gewest in zijn [eigen] schrift en elk volk in zijn [eigen] taal. Er werd geschreven in de naam van koning Ahasveros, en het werd verzegeld met de zegelring van de koning. 13 De brieven werden door ijlboden verzonden naar alle gewesten van de koning, [met het bevel] alle Joden weg te vagen, te doden en om te brengen, van jong tot oud, [met] de kleine kinderen en de vrouwen, op één dag, de dertiende van de twaalfde maand, dat is de maand Adar, en hun bezit te plunderen. 14 De inhoud van het geschrevene moest als wet uitgevaardigd worden in alle gewesten en openbaar gemaakt aan alle volken, zodat ze die dag klaar zouden staan. 15 De ijlboden vertrokken, gedreven door het bevel van de koning, en de wet was in de burcht Susan uitgevaardigd. En de koning en Haman zaten te drinken, maar de stad Susan was in verwarring.

De koning geeft Haman de vrije hand om zijn plan uit te voeren en geeft hem zijn zegelring als bewijs van de volmacht om het te doen (*vers 10*). Van Haman wordt weer gezegd van wie hij afstamt en wat hij is. Hij is in zijn natuur “*de Agagiet*”, de eeuwige vijand, en in zijn werk “*de tegenstander van de Joden*”.

Wat Ahasveros doet, is ook wat God doet in de geschiedenis van Job. Hij geeft de satan de vrije hand om Job te treffen in alles waarin Hij het de satan toestaat (*Jb 1:12; 2:6*). God doet dit hier ook met Zijn volk. In het overgeven van het volk van de Joden in de hand van Haman zien we een beeld van God Die Zijn volk prijsgeeft aan hun vijanden (*Ps 44:12-13*).

*U geeft ons over als schapen om op te eten,
U verstroot ons onder de heidenvolken.
U verkoopt Uw volk voor weinig geld,
U verhoogt hun prijs niet. (Ps 44:12-13)*

Ahasveros laat zich niet omkopen door Haman (*vers 11*). Zo is ook de inzet van Gods volk niet een zaak die op een overeenkomst tussen God en de satan berust. Wat Hij over Zijn volk zal brengen, *moet* over hen komen, want hij kan Zijn volk niet op een andere manier in de juiste verhouding tot Zichzelf brengen. Daarvoor gebruikt Hij de satan. We moeten er ook aan denken dat het bevel wordt uitgevaardigd wegens Mordechai. Dat laat ons zien dat het overblijfsel zal lijden wegens hun verbinding met de Heer Jezus.

We weten uit het verloop van de geschiedenis de uiteindelijke beslissing van Ahasveros over zowel het lot van Gods volk als het lot van Haman. Wat we tot nu toe hebben gezien, is de voorbereiding op wat Ahasveros uiteindelijk zal doen. Dat laat ons zien dat Ahasveros toch een beeld van God is, Die als de Hoogste boven alle hooggeplaatsten staat.

We zien dat op treffende wijze bij de dood van de Heer Jezus. Petrus zegt daarvan dat Hij “*door [de] hand van wettelozen aan [het kruis] gehecht en gedood*” is (*Hd 2:23b*). Hij zegt er echter bij, en laat dat er zelfs aan voorafgaan, dat de Heer Jezus “*door de bepaalde raad en voorkennis van God overgegeven*” is (*Hd 2:23a*). Hier zien we enerzijds de raad van God en anderzijds de verantwoordelijkheid van de mens. Alleen God kan deze twee zijden met elkaar combineren op een wijze dat aan beide volkomen recht wordt gedaan.

De schrijvers van de koning worden geroepen (*vers 12*). Dat gebeurt op de dertiende dag van de eerste maand, de dag van de voorbereiding van het

Pascha dat de volgende dag wordt gehouden (*Lv 23:5*). Op de dag dat Gods volk bezig moet zijn met de voorbereiding tot herdenking van de bevrijding, worden hier de voorbereidingen getroffen voor het uitroeien van Gods volk. We zien dit ook bij de beraadslagingen om de Heer Jezus te doden (*Lk 22:1-2a*).

Het Feest van de ongezuurde broden nu, Pascha geheten, was nabij. En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten hoe zij Hem zouden ombrengen; ... (Lk 22:1-2a)

Alles wat Haman beveelt, wordt opgeschreven. Het schrijven wordt gericht aan alle hoogwaardigheidsbekleders in het hele rijk van Ahasveros. Het bevel wordt in elke taal afzonderlijk bekendgemaakt. Ieder ontvangt 'de eer' om aan de uitvoering van het bevel mee te werken, om niemand te kwetsen en zo tegen zich in het harnas te jagen. Onder elk afzonderlijk bevelschrift staat de naam van Ahasveros.

Dan worden de brieven door ijlboden verspreid over de honderdzeventwintig gewesten (*vers 13*). Nog eens wordt de nadruk gelegd op de inhoud van het schrijven. Het gaat om niets minder dan "*alle Joden weg te vagen, te doden en om te brengen, van jong tot oud, [met] de kleine kinderen en de vrouwen, op één dag*". Een extra aansporing om de Jodenwet uit te voeren is de toestemming "*hun bezit te plunderen*". Deze lopers hebben een duistere en daarmee volledig andere boodschap dan de Heer Jezus, Die door Zijn 'lopers' het evangelie laat prediken om mensen uit te nodigen voor de brui-loft van de Koning.

Hoe hopeloos de situatie voor de Joden is, wordt door *vers 14* nog eens duidelijk. De hele wereld wordt bij wet bevolen zich tegen hen te keren. Iedereen kan voorbereidingen treffen om op de door Haman bepaalde dag klaar te staan om toe te slaan. Het loopt God echter niet uit de hand. De tegenhanger zien we als later met dezelfde woorden wordt gezegd dat er een schrijven als wet uitgevaardigd wordt, waarin staat dat de Joden "*die dag klaar zouden staan om zich te wreken op hun vijanden*" (*Es 8:13*).

God heeft de regie in handen. Hij laat iemand als Haman opkomen en maakt hem groot om al de nood over de Joden te brengen, met als uiteindelijke doel hun de zegen te geven die Hij hun heeft beloofd. Die zegen is verbonden met de Messias, de Heer Jezus, Die uit dit volk geboren zal worden. Hij is de bron van alle zegen.

De ijlboden gaan op weg, extra aangespoord tot haast door het bevel van de koning (*vers 15*). Terwijl de koning en Haman zitten te drinken, geraakt de stad Susan in verwarring. Niet alleen de Joden komen in opschudding, maar de hele stad Susan. Dit is een indirect bewijs van het goede getuigenis dat de Joden daar hebben.

We zien in dit vers een tegenstelling tussen de rust op de plaats waar de besluiten vandaan komen (het paleis) en de verwarring op de plaats waar het besluit geldt (de stad). God is niet in verwarring over wat Hij Zich heeft voorgenomen, zelfs niet als de satan daar een bepaalde rol in speelt en zelfs meent dat hij zijn plan om Gods volk uit te roeien toch maar goed voor elkaar heeft.

Het Hebreeuwse woord voor ‘verwarring’ komt, behalve in *Joël 1 (Jl 1:18)*, opmerkelijk genoeg alleen nog voor in de geschiedenis van de bevrijding van Israël uit Egypte. God legt de farao dit woord in de mond. De farao gebruikt dit woord om daarmee de situatie te beschrijven waarin Gods verlost volk zich bevindt als het in de woestijn is, op weg naar de Rode Zee: *“De farao zal dan van de Israëlieten zeggen: Zij zijn in het land verdwaald [letterlijk ‘verward’]. De woestijn heeft hen ingesloten” (Ex 14:3)*. We zien ook hier hoe God tegen de zaak aankijkt en hoe die door mensen wordt ervaren. God is nooit in verlegenheid over situaties waarover wij in verwarring zijn of in paniek raken.

Esther 4

Inleiding

Het hoofdstuk begint en eindigt met een optreden van Mordechai. Daartussen is er door middel van tussenpersonen over en weer contact tussen Mordechai en Esther. De inhoud van het contact is overleg om te komen tot een afwijking van de aangekondigde uitroeiing van de Joden.

Mordechai en de Joden in rouw | *verzen 1-4*

1 Toen Mordechai alles te weten was gekomen wat er gebeurd was, scheurde Mordechai zijn kleren en hulde zich in zak en as. Hij ging door het midden van de stad en weeklaagde luid en bitter. 2 En hij kwam tot vóór de poort van de koning, want niemand mocht de poort van de koning binnengaan, gehuld in een rouwgewaad. 3 En overal, in elk gewest [en in elke] plaats waar het bevel van de koning en zijn wet was aangekomen, was er grote rouw bij de Joden, met vasten, geweene en rouwklacht; velen lagen in zak en as. 4 Toen kwamen de dienaressen van Esther en haar hovelingen en zij vertelden het haar; en de koningin was zeer ontdaan en zij stuurde kleren om [die] Mordechai aan te trekken en zijn rouwgewaad af te leggen; maar hij nam [ze] niet aan.

Mordechai is diep getroffen als hij “alles te weten” is gekomen wat er is gebeurd (*vers 1*). Wat hij weet, betreft niet alleen de inhoud van de rondgestuurde brief, maar ook de gebeurtenissen die daartoe aanleiding hebben gegeven en wat erop is gevolgd. Hoe hij alles te weten is gekomen, blijft onvermeld. Dat is ook niet nodig voor het verhaal. Dat hij alles weet, is nodig om Esther volledig te kunnen inlichten (*vers 7*).

Hij geeft uiting aan zijn diepe leed door zijn kleren te scheuren en zich in zak en as te hullen. Hij rouwt niet in het verborgene, maar gaat luid en bitter weeklagend “door het midden van de stad”. Hij geeft openlijk uiting aan zijn smart, mogelijk mede door het besef dat hij de oorzaak van dit kwade voornemen is.

In de uiting van zijn smart gaat hij zover mogelijk in de richting van de koning (*vers 2*). Hij nadert tot de poort. Verder mag hij niet, omdat hij in een rouwgewaad gehuld is. Mordechai is niet alleen in de uitingen van rouw. Er is grote rouw bij de Joden overal in het hele rijk waar het bevel van de

koning en zijn wet zijn aangekomen (*vers 3*). Hierin zien we de nauwe verbinding tussen alle Joden in het hele rijk en Mordechai in Susan. De rouw wordt op veelzijdige wijze beschreven om de omvang en diepte ervan zo aangrijpend mogelijk op de lezer over te brengen. Er is sprake van vijf elementen: grote rouw, vasten, geweent, rouwklacht en zak en as.

Het luide en bittere geweeklaag van Mordechai bij de poort is nodig om de aandacht van de dienaressen van Esther op zich te vestigen (*vers 4*). Mordechai bereikt zijn doel. De dienaressen en hovelingen van Esther vertellen het haar. Als Esther hoort wat er aan de hand is, schrikt zij enorm, ze is "zeer ontdaan". Dan wil ze de rouwkleiding van Mordechai wegnemen en hem gewone kleding laten aantrekken. Ze wil om zo te zeggen "de breuk ... op het lichtst" genezen (*Jr 8:11*). Ze wil de oorzaak van de smart niet onder ogen zien, maar die bedekken met een mooi aanzien. Dat wil Mordechai echter niet. De smart vanwege de dreigende uitroeiing is onverminderd aanwezig en niet te camoufleren door de schijn van mooie kleren.

Mordechai wil de verbinding met zijn rouwend volk niet opgeven. Er hangt een enorme dreiging boven hun hoofd. Verandering van kleding neemt de dreiging niet weg. Mordechai doet niet aan struisvogelpolitiek. Hij ziet het ware probleem onder ogen.

Profetisch gezien is de klacht van Mordechai die van de Heer Jezus, "Die tijdens Zijn dagen in het vlees met sterk geroep en tranen zowel gebeden als smekingen geofferd heeft aan Hem Die Hem uit [de] dood kon verlossen" (*Hb 5:7*). De Heer Jezus klaagt niet vanwege de vijand, maar om wat God Hem gaat aandoen wanneer Hij tot zonde zal worden gemaakt. Het bevel van 'de koning' is tegen Hem.

Met Hem rouwt niemand mee. Als Hij met het oog op dat lijden in Gethsémané in gebed gaat om daar tot Zijn Vader te smeken, vraagt Hij Zijn discipelen met Hem te waken. Ze zijn er echter niet toe in staat en vallen in slaap. Er is bij hen geen begrip voor wat Hem te wachten staat (*Mk 14:32-42*).

Mordechai zegt wat Esther moet doen | *verzen 5-14*

5 Toen riep Esther Hatach, [een] van de hovelingen van de koning, die hij voor haar had aangesteld, en zij gaf hem opdracht aangaande Mordechai om te weten te komen wat dit [toch] was en waarom hij dit deed. 6 Toen Hatach naar Mordechai ging, naar het stadsplein dat voor de poort van de koning ligt,

7 vertelde Mordechai hem alles wat hem was overkomen, en de bijzonderheden van het zilver dat Haman had gezegd te zullen afwegen voor de schatkist van de koning, voor het ombrengen van de Joden. 8 En hij gaf hem een afschrift van de tekst van de wet die was uitgevaardigd in Susaan om hen weg te vagen. Hij moest [die] aan Esther laten zien, het haar vertellen en haar opdracht geven naar de koning te gaan om hem om genade te smeken en bij hem te pleiten voor haar volk. 9 Hatach kwam [terug] en vertelde Esther de woorden van Mordechai. 10 Toen sprak Esther tot Hatach en gaf hem opdracht tegen Mordechai [te zeggen]: 11 Alle dienaren van de koning en de bevolking van de gewesten van de koning weten dat voor ieder, man of vrouw, die naar de koning gaat, in het binnenste voorhof, en die niet geroepen is, zijn enige vonnis is dat men [hem] doodt, tenzij de koning hem de gouden scepter toereikt; dan zal hij in leven blijven. En wat mij betreft, ik ben nu al dertig dagen niet geroepen om naar de koning te komen. 12 En ze vertelden Mordechai de woorden van Esther. 13 Mordechai zei dat ze Esther moesten antwoorden: Beeld je niet in dat jij [als enige] van alle Joden zult ontkomen, [omdat je] in het huis van de koning [bent]. 14 Want als je in deze tijd in diep stilzwijgen hult, dan zal er vanuit een andere plaats verlichting en verlossing voor de Joden komen, maar jij en het huis van je vader zullen omkomen. En wie weet of jij niet juist voor een tijd als deze tot deze Koninklijke [waardigheid] gekomen bent.

Esther wil weten wat er aan de hand is en waarom Mordechai zo doet (*vers 5*). Daarom stuurt ze Hatach op hem af om het hem te vragen. Hatach gaat openlijk naar Mordechai. Mordechai vertelt Hatach in detail alles wat er is gebeurd (*verzen 6-7*). Hij geeft Hatach een afschrift van de geschreven wet en brengt Esther zo op de hoogte van wat er staat te gebeuren (*vers 8*). Niets maakt zoveel indruk als de tekst zelf. Ze hoeft zich geen enkele illusie meer te maken. Het besluit ligt vast.

Mordechai geeft tot besluit van zijn mededeling een opdracht – het is niet slechts een verzoek – voor Esther aan Hatach mee. Esther is eraan gewend dat hij haar opdrachten geeft en ook om daarnaar te luisteren (*Es 2:10,20*). Dit keer moet ze

1. naar de koning gaan
2. hem om genade smeken en
3. bij hem pleiten voor haar volk.

We zien hier een opklimming in de opdrachten:

1. De eerste is algemeen, gericht tot de persoon van de koning;
2. de tweede is bedoeld voor het hart van de koning;
3. de derde is de concrete vraag voor haar volk.

Hiermee herroept Mordechai zijn eerdere opdracht aan Esther om over haar afkomst te zwijgen. Nu moet ze spreken, ze moet ervoor uitkomen tot welk volk ze behoort. Dit is de wijsheid die weet wanneer er gezwegen en wanneer er gesproken moet worden (*Pr 3:1,7b*)

*Voor alles is er een vastgestelde tijd,
en er is een tijd voor elk voornemen onder de hemel.
(Pr 3:1)*

*...
een tijd om te zwijgen
en een tijd om te spreken; ... (Pr 3:7b)*

Hatach is een trouwe dienaar en vertelt Esther “de woorden van Mordechai” (*vers 9*). Hij brengt woordelijk over wat Mordechai heeft gezegd, zonder er iets aan toe te voegen of iets van af te doen. Zo’n dienaar is waardevol. Het zijn ook niet zomaar woorden, gesproken door een of andere onbekende. Het zijn ‘de woorden van Mordechai’. Dat maakt de woorden zo betekenisvol.

Esther begrijpt het gewicht van de woorden die Mordechai haar heeft meegedeeld. Ze begrijpt wat hij van haar verwacht. Met het oog daarop stuurt ze Hatach met een boodschap naar Mordechai terug (*vers 10*). In haar boodschap vertelt ze Mordechai wat zijn vraag voor haar betekent (*vers 11*). Het houdt in dat ze gedood kan worden als zij tot de koning gaat, terwijl hij haar niet heeft ontboden. Dat is een contrast met Vasthi die wel door de koning is ontboden, maar heeft geweigerd te gekomen (*Es 1:12*).

Esther lijkt Mordechai enigszins te verwijten dat hij iets vraagt wat haar leven in groot gevaar brengt. Iedereen weet dat er een wet is die bepaalt dat niemand ongevraagd naar de koning mag gaan. Als iedereen dat weet, dan moet Mordechai dat toch zeker weten. Dan weet hij ook dat wie dat toch doet, zijn eigen vonnis velt en gedood wordt. De enige mogelijkheid om aan dit vonnis te ontkomen is als de koning zo iemand de gouden scepter toereikt.

Veel hoop dat zij die gouden scepter toegereikt krijgt, lijkt er niet te zijn, want ze is al in geen dertig dagen geroepen om bij de koning te komen.

Om dan toch ongevraagd naar hem te gaan wordt wel een bijzonder hachelijke onderneming. Het ziet er slecht uit. Daarbij komt nog dat ze dan ook haar afkomst moet belijden. Wat Esther moet leren, is dat *ontkomen* alleen door *omkomen* kan, dat de weg naar het leven loopt via de dood.

Esther moet leren om genade te vragen, want op grond van de wet is er geen redding mogelijk, dan is er slechts de dood te verwachten. Om zover te komen gaat een ziel door diepe oefeningen. De wet houdt iemand buiten de tegenwoordigheid van God (Gl 3:11-12). Alleen als er op genade wordt gerekend, kan iemand in de tegenwoordigheid van God komen (Rm 5:1-2a; Ef 2:18; Hb 10:19-22).

En dat door [de] wet niemand voor God gerechtvaardigd wordt, is duidelijk, want 'de rechtvaardige zal op grond van geloof leven'. Maar de wet is niet op grond van geloof, maar 'hij die deze dingen gedaan zal hebben, zal door die dingen leven'. (Gl 3:11-12)

Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, door Wie wij ook de toegang verkregen hebben <door het geloof> tot deze genade waarin wij staan, ... (Rm 5:1-2)

Hetzelfde zien we in de eindtijd, als het gelovig overblijfsel van Israël door de Geest van Christus tot het beroep op de genade wordt gebracht. Zwijgen brengt geen redding, een openlijk beroep op de genade wel. Als Esther in strijd met het gebod naar Ahasveros gaat, is dat geen aanmatiging, maar de ware werking van de genade.

Die werking zal het gelovig overblijfsel in de eindtijd ondergaan als de benauwdheid hen naar God zal uitdrijven. De wet is niet de oplossing voor hun nood. Ze zullen moeten leren tot God te roepen om genade. Daartoe worden ze door Christus gebracht door de werkzaamheid van Zijn Geest, want Hij zal over hen *"de Geest van de genade en van de gebeden uitstorten"* (Zc 12:10). De Geest van Christus zal hen onderwijzen en leren dat zij alleen van genade kunnen leven. Dat zien we hier in het beeld, dat Mordechai via Hatach er bij Esther op aandringt om de genade van de koning af te smeken (vers 8).

"De woorden van Esther" worden aan Mordechai overgebracht (vers 12). Ook hier zien we het gewicht dat de schrijver eraan hecht dat precies wordt overgebracht wat Esther heeft gezegd. Het antwoord van Mordechai bevat een vermaning (versen 13-14). In dit antwoord horen we trouwens de enige keer in dit boek Mordechai direct spreken. Hij zegt tegen haar dat ze zich niet moet inbeelden dat zij als enige van alle Joden zal ontkomen omdat

ze meent dat haar verblijf in het huis van de koning haar voor een zekere dood zal bewaren (*vers 13*). Mordechai stelt haar de zaak voor zoals hij is.

Tot nu toe heeft haar veiligheid gelegen in het zwijgen van haar afkomst. Voortgezet zwijgen zal echter leiden tot het bekend worden van haar identiteit en tot verlies van haar leven (*vers 14*). Het is nu de tijd om te spreken en haar afkomst bekend te maken, want daarin ligt de enige kans op behoud voor haar en haar volk. Hoe die bekendmaking moet gebeuren, wordt nog niet vermeld. Mordechai wijst Esther alleen op de gevolgen voor haar als ze blijft zwijgen.

Voor Mordechai zelf hangt niet alles af van het zwijgen of spreken van Esther. Hij is ervan overtuigd dat het niet van haar afhangt, maar van een hogere macht. Hier zien we in bedekte termen het geloof van Mordechai, een geloof dat de wereld overwint (*1Jh 5:4b*). Hij is zeker van de bewaring van zichzelf en zijn volk.

...; en dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft: ons geloof. (1Jh 5:4b)

Hij herinnert Esther aan de verantwoordelijkheid die zij in haar positie heeft om voor haar volk te pleiten. Zij heeft die positie niet voor niets gekregen. Hij veronderstelt zelfs dat zij met het oog op de situatie die nu is ontstaan, deze hoge plaats heeft gekregen. Esther wordt gewezen op haar verantwoordelijkheid, maar ook op het feit dat God niet van haar afhankelijk is.

Ieder van ons moet bedenken en nagaan met welk doel God ons heeft gesteld op de plaats die wij innemen. We moeten ons er vervolgens op toelleggen om aan dat doel te beantwoorden. Als zich een bijzondere gelegenheid aan ons voordoet om God en ons geslacht te dienen, moeten wij ervoor zorgen om die niet te laten voorbijgaan. Die gelegenheid wordt ons namelijk gegeven om te gebruiken tot zegen van Gods volk en tot eer van de Heer.

Antwoord van Esther | *verzen 15-17*

15 Toen zei Esther dat men Mordechai moest antwoorden: 16 Ga, verzamel alle Joden die zich in Susan bevinden, en vast voor mij: eet niet en drink niet, drie dagen [lang], nacht en dag. Ook ikzelf zal zo vasten, samen met mijn dienaressen, en dan zal ik naar de koning gaan, wat niet overeenkomstig de wet is.

Als ik dan omkom, [dan] kom ik om. 17 Toen ging Mordechai weg en hij deed overeenkomstig alles wat Esther hem had opgedragen.

Esther is overtuigd van het belang van de opdracht van Mordechai. Ze ziet de noodzaak ervan in en geeft Mordechai antwoord (*vers 15*). Nu neemt zij het initiatief en geeft Mordechai opdracht om iets te doen (*vers 16*). Hij moet alle Joden in Susan verzamelen en tot een vasten voor haar oproepen. Ze roept niet op tot het organiseren van spelen en amusement om het gevaar te vergeten. Dat is wat de mensen in de wereld doen.

Er moet drie dagen, nacht en dag, gevast worden. Dat betekent dat ze vasten gedurende de tijd dat het Pascha gegeten wordt, want het is de dertiende dag van de eerste maand (*Es 3:12*). Het Pascha wordt 's nachts gegeten (*Ex 12:8-10*), wat kan verklaren waarom Esther spreekt over nacht en dag vasten. Het feest van de uittocht wordt daardoor in dit twaalfde jaar van Ahasveros gevierd op een manier die tegengesteld is aan de manier waarop het voorgeschreven is. In plaats van dat er wordt gegeten en gedronken, wordt er *niet* gegeten en *niet* gedronken.

Ze zal ook zelf vasten, met haar dienaressen, om zich op de cruciale ontmoeting met de koning voor te bereiden. Nog eens zegt ze dat haar gang naar de koning "*niet overeenkomstig de wet is*". Vasthi is ongehoorzaam geweest door niet te komen; Esther is ongehoorzaam door ongevraagd te komen. De ongehoorzaamheid van Esther staat echter in verband met het beroep op de genade. Genade gaat altijd boven de wet.

Al eerder is in dit hoofdstuk sprake van vasten (*vers 4*). Daar is het een spontaan vasten als directe reactie op de bekendmaking van het uitroeien van alle Joden. Het vasten dat Esther hier afkondigt, is een opdracht. Wat we missen, is de vermelding van het gebed. In meerdere Schriftplaatsen waar over vasten wordt gesproken, zien we dat vasten samengaat met bidden (*1Sm 7:6; Jr 14:12; Jl 1:14; Ea 8:21,23*). Vasten is geen doel op zichzelf, maar is bedoeld om zich in het gebed helemaal op een bepaalde zaak te kunnen toeleggen, zonder te denken aan lichamelijke behoeften. Het ontbreken van de vermelding van het gebed is in overeenstemming met de verborgen plaats die God in dit boek inneemt.

Mordechai heeft haar voorgehouden dat ze zal omkomen als ze zich in diep stilzwijgen blijft hullen. Dat brengt haar tot de overweging dat ze

misschien in leven zal blijven en dan het leven van haar volk zal redden als ze zich in de tegenwoordigheid van de koning begeeft. Ze neemt het risico van een zekere dood en spreekt de spreekwoordelijk geworden woorden: *“Als ik dan omkom, [dan] kom ik om.”* Dit zegt ze niet in wanhoop of harts-tocht, maar in een heilig, vast voornemen om haar plicht te doen.

De overweging is dat niets doen met zekerheid de dood geeft. Dan is het maar beter het te wagen, want er is niets te verliezen. Dit betekent dat ze zich overlevert aan genade. De dood verdient ze, genade kan ze krijgen. Ze durft te gaan, niet op de grondslag van de wet, maar op de grondslag van genade alleen.

Dit is ook de redenering van de vier melaatse mannen in de tijd van Elisa als de stad Samaria is belegerd en wordt uitgehongerd. Die vier mannen hebben vanwege hun melaatsheid de dood in hun lichaam en vanwege de omsingeling door de vijand ook de hongerdood voor ogen. De enige mogelijkheid die zij zien om te overleven, is om naar de vijand te gaan. Als die hen doodt, is het afgelopen met hun leven, maar als die genadig is, kunnen ze blijven leven (*vgl. 2Kn 7:3-4*).

Er waren vier melaatse mannen [bij] de ingang van de poort. Zij zeiden tegen elkaar: Waarom blijven wij hier totdat wij sterven? Als wij zeggen: Wij zullen de stad binnengaan – er is honger in de stad, dan zullen wij daar sterven; en als wij hier blijven, zullen wij [ook] sterven. Nu dan, kom, laten wij naar het legerkamp van de Syriërs overlopen. Als zij ons laten leven, [dan] zullen wij leven, en als zij ons doden, laten we [dan maar] sterven. (2Kn 7:3-4)

Zo hebben ook wij niets te verliezen. Als we ons leven willen behouden, zullen we het verliezen. Als we ons leven verliezen ter wille van de Heer Jezus, dat wil zeggen dat we ons uitleveren aan Hem en elk recht erop prijsgeven, zullen we het behouden (*Lk 9:24*). Ons leven zullen we sowieso verliezen. Dan is het maar beter het vrijwillig nu al te verliezen, zodat we in leven blijven.

Zoals Esther Mordechai heeft gehoorzaamd (*Es 2:10,20*), zo gehoorzaamt Mordechai Esther en doet wat zij hem heeft bevolen (*vers 17*). Mordechai doet wat Esther zegt omdat Esther doet wat hij heeft gezegd. De Heer Jezus zal ook doen wat wij vragen, als wij doen wat Hij van ons vraagt.

Esther 5

De gouden scepter | verzen 1-2

1 Het gebeurde op de derde dag dat Esther een koninklijk gewaad aantrok en ging staan in de binnenste voorhof van het huis van de koning, tegenover het huis van de koning. En de koning zat op zijn koninklijke troon in het koninklijke huis tegenover de ingang van het huis. 2 En het gebeurde, toen de koning koningin Esther in de voorhof zag staan, dat zij genade vond in zijn ogen, zodat de koning Esther de gouden scepter, die in zijn hand was, toereikte. En Esther kwam naar voren en raakte het uiteinde van de scepter aan.

Op de derde dag, dat wil zeggen na drie dagen vasten, gaat Esther naar de koning. Hoe zal ze door hem ontvangen worden? *“De hoogte van de hemel, de diepte van de aarde en het hart van de koningen zijn niet te doorgronden”* (Sp 25:3). Maar God neigt het hart van een koning *“tot alles wat Hem behaagt”* (Sp 21:1). Het leven is geen fatalisme. God wil dat de Zijnen meewerken aan de uitvoering van Zijn voornemen. Dat kunnen ze doen door hun leven in Zijn hand te geven, zodat Hij het kan besturen.

“De derde dag” verwijst in de Schrift naar de dag van de opstanding van Christus (Mt 16:21; Lk 24:46; 1Ko 15:3-4; 1Pt 1:21). Christus is op de derde dag opgestaan en wij kunnen alleen op de grondslag van Zijn opstanding tot God naderen (Rm 4:24-25; 5:1-2). We zien dat in beeld bij Esther. Ze gaat niet in haar eigen kleding, maar in *“een koninklijk gewaad”*, dat wil zeggen een kleed dat de koning haar heeft gegeven. Ze gaat, in beeld, niet op grond van eigen verdienste, maar in de verdienste van Gods werk in Christus.

Nauwkeurig wordt de plaats beschreven waar ze gaat staan. De hele beschrijving maakt indruk. Het tekent een sfeer van koninklijke waardigheid en regering. Daarin kan iemand alleen maar binnenkomen op een manier die daarvoor passend is. Esther heeft de gepaste kleding. Ze is, in beeld, *“bekleed met de klederen van het heil”*, met *“de mantel van gerechtigheid”* (Js 61:10). Ze heeft *“het beste kleed”* (Lk 15:22) aan, waardoor ze geschikt is gemaakt om in de tegenwoordigheid van de koning te verschijnen. De vraag

is nu nog hoe de koning zal reageren. Dat lijkt nauwelijks meer een vraag te zijn, want alles, ook Esther, beantwoordt aan zijn majesteit.

De koning ziet Esther in de voorhof staan (*vers 2*). Opmerkelijk is dat we lezen dat hij “*koningin Esther*” daar ziet staan. Dat maakt nog eens duidelijk dat ze niet alleen de gepaste kleding heeft, maar ook de gepaste positie. Voor de koning, en voor ons, is het daardoor geen vraag meer of hij Esther zal aanvaarden. Voor Esther is die vraag er op dat moment nog wel. De spanning wordt voor ons al gebroken als we lezen “*dat zij genade vond in zijn ogen*”. Dat toont de gezindheid van de koning. Vanuit die gezindheid reikt de koning vervolgens Esther de gouden scepter toe, waardoor ook voor Esther de spanning gebroken wordt.

Wat nu nog moet gebeuren, is dat Esther de haar aangeboden genade aanvaardt. Dat doet ze door naar voren te komen en het uiteinde van de scepter aan te raken. We zien hier in beeld dat iemand die tot God komt, niet op grond van de wet, maar op grond van het volbrachte werk van Christus, door God niet anders dan in genade kan worden aangenomen. Esther weet wel dat ze afhankelijk van genade is, maar nu ondervindt ze die genade omdat ze daadwerkelijk naar de koning is toegegaan en de scepter aanraakt.

Eerste verzoek van Esther | *verzen 3-4*

3 Toen zei de koning tegen haar: Wat is er met u, koningin Esther, en wat is uw verzoek? Het zal u gegeven worden, al was het ook de helft van het koninkrijk.

4 Esther zei: Als het de koning goeddunkt, laat de koning [dan] vandaag met Haman naar de maaltijd komen die ik voor hem heb aangericht.

Er ontstaat nu een reeks dialogen tussen Esther en de koning, waarbij de spanning ten top voert. De wijze waarop Esther met deze spanning omgaat, getuigt van grote wijsheid. Ze weet de genade op de juiste wijze te waarderen en te gebruiken. Vanaf het moment dat ze zich in genade door de koning aanvaard weet, weet ze hoe ze zich moet gedragen.

De eerste woorden van de koning tot haar zijn bemoedigend. De koning spreekt haar aan met titel en naam. De koning heeft Esther in genade aangenomen. Hij stelt haar nog meer op haar gemak door haar twee vragen te stellen die te maken hebben met haar verlangens (*vers 3*). Hij beseft dat ze

iets wil vragen. Zo nodigt God ook Zijn kinderen uit om met vrijmoedigheid met hun vragen en verlangens bij Hem te komen. God is de gevende God Die graag geeft als antwoord op onze gebeden. Hij zal ons met Christus zelfs alle dingen schenken (Rm 8:32).

Hoe zal Hij Die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken? (Rm 8:32)

Dit is dé kans voor Esther haar verzoek ten gunste van de Joden te doen. Dat doet ze niet. Ze houdt dat verzoek nog voor zich. Ze wijst in haar antwoord, na de betoonde en aanvaarde genade, tactvol eerst op het goeddenken van de koning (*vers 4*). Daarmee doet ze een beroep op zijn goede gezindheid tegenover haar. Ze wil die gezindheid in de koning verder stimuleren door de maaltijd die zij voor hem heeft aangericht. Ook wil ze dat Haman erbij is, want het gaat om zijn ontmaskering.

We zien dat ze tijdens het vasten niet heeft stilgezeten, maar bezig is geweest met deze ontmoeting en zich daarop heeft voorbereid. Ze handelt volgens een plan dat ze tijdens de vastentijd heeft uitgedacht. Er blijkt ook uit dat ze rekening heeft gehouden met een welwillende ontvangst door de koning en een gunstig antwoord op haar verzoek om naar de maaltijd te komen die ze heeft klaargemaakt.

Twede verzoek van Esther | *verzen 5-8*

5 Toen zei de koning: Laat Haman haast maken om aan Esthers verzoek te voldoen. Toen de koning met Haman naar de maaltijd gekomen was die Esther had aangericht, 6 zei de koning tegen Esther bij het drinken van de wijn: Wat is uw vraag? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk. 7 Toen antwoordde Esther: Mijn vraag en mijn verzoek is: 8 Als ik genade heb gevonden in de ogen van de koning, en als het de koning goeddunkt op mijn vraag in te gaan en aan mijn verzoek te voldoen, laat dan de koning met Haman naar de maaltijd komen die ik voor hen zal aanrichten, en dan zal ik morgen doen overeenkomstig het woord van de koning.

De koning willigt dat verzoek in en zet zelfs spoed achter de zaak (*vers 5*). Hij wil dat Haman zo snel mogelijk komt. Zonder verdere mededelingen over boodschappers die Haman gaan halen of waar de maaltijd plaats-

vindt, worden we direct meegenomen naar de maaltijd die Esther heeft aangericht. Waaruit de maaltijd bestaat, is niet van belang. Belangrijk is wat de koning bezighoudt met betrekking tot Esther en wat Esther bezighoudt met betrekking tot haar volk.

De koning komt, met Haman, naar de maaltijd. Bij het drinken van de wijn vraagt de koning weer wat Esther wenst (*vers 6; vers 3*). Hij stelt zijn vraag zelfs twee keer, waarbij hij eerst het woord “vraag” gebruikt en de tweede keer het woord “verzoek”. Hij verplicht zich op onherroepelijke wijze haar te zullen geven wat ze vraagt ofwel haar verzoek te zullen inwilligen. Daarbij geeft de uitdrukking “*al was het ook de helft van het koninkrijk*” zijn onbeperkte vrijgevigheid aan.

Ahasveros is hier weer een beeld van God. God spoort ons aan om van Hem te vragen door tegen ons te zeggen dat we Hem om alles mogen vragen. Dat mogen we dan ook doen en wel in het vertrouwen dat Hij het ook kan. Hij heeft de einden van de aarde in Zijn bezit en tot Zijn beschikking. Hij geeft ze aan wie Hij wil. Het is Zijn welbehagen Zijn ‘kleine kudde’ het koninkrijk te geven, niet slechts de helft (*Lk 12:32*). Het aanbod van de koning – voor ons: van God – is een blanco cheque. De Almachtige zegt: ‘Wat is uw verzoek?’, en tegen het geloof zegt Hij: “*Laat het u gebeuren volgens uw geloof*” (*Mt 9:29*).

Wees niet bang, kleine kudde, want het is het welbehagen van uw Vader u het koninkrijk te geven. (Lk 12:32)

Op Esther rust een enorme last. Het lot van het hele volk hangt van haar af. Wat zal ze zeggen? Ze gaat verstandig te werk, met een wijsheid die ze van God gekregen moet hebben. Esther neemt in haar antwoord de woorden van de koning over en zegt: “*Mijn vraag en mijn verzoek is: ...*” (*vers 7*). We zouden verwachten dat ze vervolgens vraagt om het behoud van haar leven en het leven van haar volk, maar dat doet ze *niet*. Haar reactie op het eerste aanbod van de koning is al verbazingwekkend (*vers 4*), het antwoord dat ze nu geeft, is nog verbazingwekkender: ze nodigt de koning en Haman voor een nieuwe maaltijd uit die ze voor dat doel nog zal bereiden (*vers 8*). Daar wil ze het kwaad van Haman openbaar maken.

Door deze handelwijze lijkt er vertraging op te treden voor de redding van het volk. De situatie wordt nijpend voor Mordechai en zijn volk. Nog vóór de volgende maaltijd zal Haman Mordechai laten ophangen. God staat

echter boven en achter dit alles. De slechtheid van Haman moet tot het hoogtepunt komen. Dat valt samen met die bijzondere nacht waarover we in het volgende hoofdstuk zullen lezen.

De eigenroem van Haman | verzen 9-12

9 Haman vertrok die dag, blij en welgemoed. Maar toen Haman Mordechai bij de poort van de koning zag dat hij niet opstond en niet voor hem beefde, werd Haman vervuld van woede over Mordechai. 10 Maar Haman bedwong zich, en toen hij in zijn huis aankwam, stuurde hij er [een bode] op uit om zijn vrienden en Zeres, zijn vrouw, te laten komen. 11 Haman vertelde hun [over] de luister van zijn rijkdom, zijn vele zonen en [over] alles waarmee de koning hem had grootgemaakt en waarmee hij hem had verheven boven de vorsten en dienaren van de koning. 12 Verder zei Haman: Ook heeft koningin Esther niemand met de koning naar de maaltijd laten komen die zij heeft aangericht, dan mij. En ook morgen ben ik bij haar uitgenodigd samen met de koning.

Direct na de maaltijd vertrekt Haman (vers 9). Hij is in een opperbste stemming, helemaal in de wolken, zowel door zijn deelname aan de zojuist gehouden maaltijd als door de uitnodiging voor de volgende maaltijd. Hij wordt opgeblazen. Zijn karakter wordt openbaar. God laat in sommige mensen het kwaad tot volle rijpheid komen, opdat Zijn oordeel volkomen terecht zal blijken te zijn.

Het goede humeur van Haman slaat echter om in woede zodra hij Mordechai bij de poort ziet. Hij hoeft dit keer niet op Mordechai gewezen te worden (Es 3:4), maar merkt direct zelf op dat deze hem niet het verplichte eerbetoon geeft. Deze Jood is voor hem een steen des aanstoots geworden. Hij zal er door zijn hoogmoed ook over ten val komen. Zo is de Heer Jezus, van wie Mordechai een beeld is, voor het afvallige Israël en zijn aanvoerder de antichrist, van wie Haman een beeld is, "een steen [des] aanstoots en een rots [der] ergernis" (1Pt 2:7; Rm 9:31-33).

Maar Israël, dat naar een wet van [de] gerechtigheid jaagde, is tot [de] wet niet gekomen. Waardoor? Omdat het niet op grond van geloof, maar als op grond van werken [gebeurde]. Zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots, zoals geschreven staat: 'Zie, Ik leg in Sion een steen [des] aanstoots en een rots [der] ergernis'; en 'wie in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden'. (Rm 9:31-33)

Haman bespeurt bij Mordechai geen enkel bewijs van eerbied en ontzag voor hem, de grote Haman. Mordechai blijft onbewogen zitten, zonder

enige uiting van vrees voor hem. Hij stoort zich niet aan hem, negeert hem gewoon. Het voert de woede van Haman tot het kookpunt. Wat Mordechai betreft, zien we in zijn onverschrokken houding een bevestiging van zijn overtuiging (geloof) die hij tegen Esther heeft uitgesproken dat er verlossing zal komen (*Es 4:14*).

Hoewel Haman woedend is, doet hij nog niets (*vers 10*). Hij beheerst zich uit trots en hoogmoed en kropt zijn woede op, waarmee hij de basis legt voor zijn komende ondergang en val (*Sp 16:18*). Zijn hoogmoedige plan is immers om niet alleen Mordechai, maar alle Joden te verdelgen. Als hij is thuisgekomen, roept hij zijn vrienden en zijn vrouw bij zich om tegenover hen met zijn neus in de hoogte erover te snoeven hoe groot hij wel is (*vers 11*). Als een overmoedige dwaas meet hij zijn grootheid breed uit door te spreken over zijn rijkdom, zijn vele kinderen en de hoge positie die de koning hem heeft gegeven. Wat hij hier in zijn grootheidswaanzin allemaal opsomt, zal hij binnenkort allemaal verliezen (*Es 8:2,7; 9:7-10*).

*Trots komt vóór de ondergang,
en hoogmoed komt vóór de val.
(Sp 16:18)*

Na deze pralerij wijst hij er vol trots op dat hij de enige is die samen met de koning aan de maaltijd van Esther heeft mogen deelnemen (*vers 12*). Vervolgens geeft hij hoog op van de uitnodiging voor de volgende dag. Hij is de dwaas wiens eigen lippen hem prijzen (*Sp 27:2*). Hij is de dwaas die meent over “morgen” te kunnen beschikken, terwijl hij blind is voor het onheil dat hem de volgende dag zal treffen (*Sp 27:1; vgl. Lk 12:20-21*). Dat is altijd zo bij mensen die roemen in hun hoogmoedigheden. Zulk roemen is door en door slecht (*vgl. Jk 4:13-16*).

*Laat een vreemde u prijzen en niet uw [eigen] mond,
een onbekende en niet uw [eigen] lippen. (Sp 27:2)*

*Beroem u niet op de dag van morgen,
want u weet niet wat een dag kan baren. (Sp 27:1)*

God echter zei tot hem: Dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen, en wat u hebt bereid, voor wie zal het zijn? Zo is hij die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God. (Lk 12:20-21)

Omdat wij het verhaal kennen, weten we dat het spoedig dramatisch met Haman zal aflopen. Maar zo ziet het er in het verhaal nu nog niet uit. Het lijkt Haman bijzonder voor de wind te gaan en dat terwijl hij een goddeloos en meedogenloos mens is. Het roept de vraag op, waarom het de goddelozen vaak goed gaat, terwijl de Godvrezende vaak moet lijden. Waarom laat God het kwaad zijn werk doen en grijpt Hij niet in? Een afdoend

antwoord is moeilijk te geven. Er zijn wel enkele gedachten die we in dit gedeelte vinden en die helpen om na te denken over deze vraag.

1. De slechte lieden moeten groot worden om het welzijn van Gods volk te bevorderen. David wordt door de vervolging door Saul gevormd om later gerechtigheid te kunnen uitoefenen. Haman moet een vorst worden om als vorst de eer aan Mordechai te geven, wat de grootheid van Mordechai des te groter maakt.
2. De slechte lieden moeten groot worden om in hun volle slechtheid openbaar te worden. God oordeelt niet omdat Hij de grootste macht heeft, maar omdat de slechte mens het verdient.

Asaf heeft ook met dat probleem van de voorspoed van de goddelozen en de tegenslag van de rechtvaardigen geworsteld. Hij geeft zijn worsteling weer in *Psalm 73*. Hij heeft erover nagedacht en komt tot de conclusie dat de oplossing te vinden is in het heiligdom van God:

*“Toch heb ik nagedacht om dit te kunnen begrijpen,
[maar] het was moeite in mijn ogen,
totdat ik Gods heiligdom binnenging
[en] op hun einde lette” (Ps 73:16-17).*

De haat tegen Mordechai | verzen 13-14

13 Maar dit alles geeft mij geen voldoening zolang ik de Jood Mordechai zie zitten in de poort van de koning. 14 Toen zei Zeres, zijn vrouw, tegen hem, samen met al zijn vrienden: Laat men een galg maken, vijftig el hoog, en zeg morgen tegen de koning dat men Mordechai daaraan moet hangen. Ga dus blij met de koning naar de maaltijd. Deze raad was goed in de ogen van Haman en hij liet de galg maken.

Alle grootheid en aanzien worden voor Haman echter overschaduwd door de gedachte aan Mordechai in de poort. Mordechai is zijn obsessie. In zijn blinde haat tegen die man vindt hij geen voldoening in zijn eigen grootheid. Hij is maar van één ding bezielde en dat is Mordechai uit de weg ruimen. Op hem is meer dan op iemand anders het woord uit *Spreuken 21* van toepassing: *“Hoogmoedig, trots: spotter is zijn naam, hij gaat met mateloze overmoed te werk” (Sp 21:24).*

“Zeres, zijn vrouw”, is de eerste die reageert op zijn woede over Mordechai. Ze ondersteunt haar man in het kwaad en moedigt hem daarin aan. Zo ondersteunt Saffira haar man Ananias in een kwade zaak (Hd 5:1-2a,9). We kunnen hieruit leren dat ons huwelijk een zegen, maar ook een vloek kan zijn. Hamans vrouw heeft ook een voorstel en dat is dat er een galg voor zijn vijand wordt opgericht. Zijn vrienden stemmen volmondig met het voorstel in.

Een man nu genaamd Ananias, met zijn vrouw Saffira, verkocht een eigendom en hield iets van de opbrengst achter met medeweten van zijn vrouw, ... (Hd 5:1-2a)

Petrus nu zei tot haar: Waarom bent u onderling overeengekomen de Geest van [de] Heer te verzoeken? Zie, de voeten van hen die uw man hebben begraven, zijn voor de deur en zij zullen u naar buiten dragen. (Hd 5:9)

Het duistere gezelschap moedigt Haman aan om er geen gras over te laten groeien. Hij moet morgen, bij de eerste de beste gelegenheid dat hij de koning spreekt, tegen hem zeggen dat Mordechai aan de galg die hij heeft laten maken, moet worden gehangen. Zijn ‘raadgevers’ spreken niet over het doen van een verzoek aan de koning, maar gebruiken meer de bevelende vorm.

De vrouw van Haman is misschien wel “een mooie vrouw” geweest, maar ze is een vrouw “zonder inzicht” en daarom is ze als “een gouden ring in een varkenssnuif” (Sp 11:22). De vrienden van Haman bewijzen dwaze raadgevers te zijn door zich bij het dwaze voorstel van Zeres aan te sluiten. Ze verwachten een gunstig effect van hun advies. Dat blijkt wel uit hun aanmoediging dat Haman “blij met de koning naar de maaltijd” kan gaan. Dit gaat volgens hen morgen helemaal goed komen.

Woede is zelden geduldig. Haman kan de dag niet afwachten dat zijn vijanden worden omgebracht. Dat zou nog maanden duren. Hij omarmt het voorstel van zijn vrouw en vrienden om Mordechai de volgende dag al op te hangen en wel op een hoogte dat iedereen hem kan zien hangen. Haman ziet zijn triomf. Hij zal heerlijk zijn gaan slapen. Maar terwijl hij slaapt, slaapt een ander niet: de koning. Daarmee begint het volgende hoofdstuk.

Esther 6

De koning wil Mordechai eer bewijzen | verzen 1-5

1 In die nacht was de slaap van de koning geweken. Hij zei dat men het gedenkboek, de kronieken, moest brengen, en die werden in de tegenwoordigheid van de koning gelezen. 2 Men vond [daarin] beschreven dat Mordechai over Bigthana en Teres, twee hovelingen van de koning, [uit de kring] van de deurwachters, verteld had dat ze de hand aan koning Ahasveros wilden slaan. 3 Toen zei de koning: Welk eer[bewijs] en welke onderscheiding is hiervoor aan Mordechai verleend? En de hovelingen van de koning die hem dienden, zeiden: Er is niets aan hem verleend. 4 Toen zei de koning: Wie is er in de voorhof? – Nu was Haman de buitenste voorhof van het huis van de koning binnengekomen om de koning te zeggen dat men Mordechai zou hangen aan de galg die hij voor hem had laten oprichten. – 5 En de hovelingen van de koning zeiden tegen hem: Zie, Haman staat in de voorhof. Toen zei de koning: Laat hem binnenkomen.

“In die nacht” (vers 1), met de klemtoon op ‘die’, juist in deze nacht, wijkt de slaap van Ahasveros. Hij, die over honderdzevenentwintig gewesten gebiedt, kan over geen enkel uur slaap gebieden. Dat komt omdat een Ander niet slaapt: de Bewaarder van Israël (Ps 121:3-4). Hij brengt een wonder in voorzienigheid tot stand. God gaat iets doen wat alleen Hij kan doen. Hoe Hij alles bestuurt, kan niet anders dan ons tot bewondering brengen.

*Hij zal uw voet niet laten wankelen,
uw Bewaarder zal niet sluimeren.
Zie, de Bewaarder van Israël
zal niet sluimeren of slapen.
(Ps 121:3-4)*

Het is een bijzondere nacht. In deze nacht draait alles om Mordechai. Haman denkt aan hem. Esther zal ook met hem zijn bezig geweest. Ook de koning wordt in die nacht aan hem herinnerd. Dat gebeurt op een merkwaardige manier die duidelijk maakt dat Gods hand de dingen leidt.

Omdat de koning niet kan slapen, vraagt hij om het “gedenkboek”, een boek waarin de gedenkwaardigheden staan opgeschreven, ook wel “de kronieken” genoemd. Ahasveros heeft zich er vast niet uit laten voorlezen om

er door in slaap te vallen. Om in slaap te vallen zijn muziek of zang meer geschikt. God geeft hem in het hart erom te vragen. Uit de vele kronieken wordt juist de rol genomen waarin opgeschreven is wat Mordechai heeft gedaan en daaruit wordt *“in de tegenwoordigheid van de koning gelezen”*. Het opschrijven is ook *“in de tegenwoordigheid van de koning”* gebeurd (Es 2:23).

Door het voorlezen van deze gebeurtenis wordt de koning eraan herinnerd aan welk gevaar hij, nu ongeveer vier jaar geleden, heeft blootgestaan, en hoe Mordechai dit kwaad heeft bezworen door het bekend te maken (vers 2). We zien hier weer een parallel met de geschiedenis van Jozef. Ook Jozef wordt pas enkele jaren na zijn gesprek in de gevangenis met de schenker bij de farao in gedachtenis gebracht (Gn 40:23; 41:1,9).

Dat het pas nu aan de koning bekend wordt, is omdat niet alleen Mordechai moet worden geëerd, maar ook Haman moet worden geopenbaard en geoordeeld. In zijn onwetendheid en nalatigheid is Ahasveros natuurlijk geen beeld van God. Wat wel op hem van toepassing is, is dat God op Zijn tijd zowel de Heer Jezus openlijk zal verheerlijken als de satan volkomen zal vernederen. De verheerlijking van de Heer Jezus betekent de vernedering van de satan.

Op de vraag van de koning welk eerbewijs en welke onderscheiding Mordechai voor zijn daad is verleend, is het antwoord: *“Er is niets aan hem verleend”* (vers 3). Het herinnert aan de Heer Jezus Die ook nog niet openlijk voor het oog van de wereld wordt geëerd en vergeten lijkt te zijn (vgl. Pr 9:14-15). Hij is als Messias voor Zijn volk gekomen, maar door hen verworpen (Jh 1:11). In dit opzicht heeft Hij nog niets gekregen (vgl. Dn 9:26a). Voor de wereld schijnt Christus de Verliezer en lijkt de satan de overwinnaar te zijn.

Er was een kleine stad met weinig mensen erin. Een groot koning trok ertegen op en omsingelde die. Hij bouwde er grote bolwerken tegen aan. Daar trof men een arme, wijze man aan. Hij redde de stad door zijn wijsheid, maar geen mens dacht aan die arme man. (Pr 9:14-15)

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn [of: zal niets hebben]. (Dn 9:26a)

De duivel heeft de Heer Jezus in de grootste vernedering gebracht en Hem de grootste smaad aangedaan. Juist daardoor zijn in Christus de grootste en heerlijkste voortreffelijkheden openbaar geworden, waarvoor God en ook wij Hem eren en bewonderen. De tijd komt dat God gaat handelen om

Hem openlijk de eer te geven die Hem toekomt. Voor het geloof heeft God Hem al verheerlijkt, want *“wij zien Jezus, met heerlijkheid en eer gekroond”* (Hb 2:9) in de hemel. God wacht niet met de verheerlijking van Zijn Zoon, maar heeft Hem na Zijn werk op het kruis direct verheerlijkt bij Zichzelf (Jh 13:31-32).

Toen hij dan naar buiten was gegaan, zei Jezus: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt. <Als God in Hem verheerlijkt is,> zal God Hem ook in Zichzelf verheerlijken en Hij zal Hem terstond verheerlijken. (Jh 13:31-32)

De koning is klaarwakker. Hij moet een verzuim goedmaken en wel direct. Er mag geen minuut extra meer verloren gaan. In de manier waarop hij zijn verzuim wil goedmaken, is ook onmiskenbaar de hand van God aanwezig. Hij laat niet Mordechai halen om zich te excuseren en hem een grote beloning in geld te geven. Hij had ook zijn wijzen kunnen roepen om met hen te overleggen, zoals hij dat heeft gedaan toen Vasthi weigerde te komen. Nee, hij krijgt de ingeving om te vragen wie er in de voorhof is (vers 4).

Dat is een bijzonder merkwaardige ingeving, want het is nog nacht. We weten niet hoelang er uit de kronieken is voorgelezen, voordat gelezen wordt wat Mordechai heeft gedaan. Het is niet aannemelijk dat dit uren heeft geduurd. Het is in elk geval een ongebruikelijk tijdstip om daarop te vragen naar de aanwezigheid van iemand in de voorhof.

Voordat de koning antwoord krijgt op zijn vraag, vertelt de schrijver van het boek ons dat Haman de voorhof is binnengekomen en ook waarom hij daar is. Het geval wil dat – door Gods besturing – Haman net de buitenste voorhof van het huis van de koning is binnengekomen om de koning te zeggen Mordechai te laten ophangen aan de galg die hij voor hem heeft laten oprichten.

Haman is zó ongeduldig om Mordechai gehangen te krijgen, dat hij heel vroeg naar het paleis is gegaan. Hij wil, zodra de koning is opgestaan en voordat die zich met iets anders zou moeten bezighouden, dit voor zijn aandacht brengen. Daartegenover is de koning zó ongeduldig om Mordechai geëerd te zien, dat hij laat vragen wie er in de voorhof is die misschien geschikt is om daarvoor gebruikt te worden.

Wat een wonderbaarlijke samenloop van omstandigheden. Denken we ons de situatie eens goed in. Op het moment dat de koning bezig is met het

zoeken naar een gepaste wijze om Mordechai te verhogen, komt Haman de voorhof binnen. Haman is ook bezig met de verhoging van Mordechai, maar dan aan de galg. Dit is geen toeval, maar een besturing van God, Die achter de schermen bezig is voor Mordechai en het volk van Mordechai.

Als de hovelingen de koning hebben verteld dat Haman in de voorhof staat, luidt het bevel van de koning: *“Laat hem binnenkomen”* (vers 5). De korthed van de mededeling geeft accent aan het dringende karakter van het eerbetoon dat de koning Mordechai wil bewijzen. Het verhoogt ook het dramatische effect dat dit bevel voor Haman zal hebben. De geschiedenis ontwikkelt zich nu in versneld tempo.

Haman adviseert de koning | verzen 6-9

6 Toen Haman binnengekomen was, zei de koning tegen hem: Wat moet worden gedaan voor de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]? Toen dacht Haman bij zichzelf: aan wie behaagt het de koning meer eer te bewijzen dan aan mij? 7 Daarom zei Haman tegen de koning: Voor de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen], 8 moet men het koninklijke gewaad brengen dat de koning gewoon is zelf te dragen, en het paard waarop de koning gewoon is zelf te rijden, en [laat] een koninklijke diadeem op zijn hoofd gezet worden. 9 En [dan] moet men dat gewaad en dat paard in handen geven van iemand uit de vorsten van de koning, de edelen. En [dan] moet men hem aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen], hiermee kleden en hem op dat paard doen rijden over het plein van de stad, en voor hem uitroepen: Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]!

Als Haman is binnengekomen, vraagt de koning hem wat er moet gebeuren met de man aan wie de koning eer wil bewijzen (vers 6). Daarbij valt op dat de koning de naam van de persoon om wie het gaat, niet noemt. Hetzelfde heeft Haman gedaan bij zijn voorstel een volk uit te roeien. Hij heeft toen ook de naam van dat volk niet genoemd (Es 3:8). Dit verhullende spreken geeft het verhaal een spanning die blijft tot het moment van de ontknoping. Het heeft ook tot gevolg dat Haman de door hem gehate Mordechai eer moet bewijzen en dat hij tegelijk zijn eigen vernedering uitwerkt.

Voordat we het antwoord uit de mond van Haman horen, geeft de Geest van God, de eigenlijke Auteur van dit boek, ons een blik in het innerlijk van Haman. Voor God zijn alle dingen naakt en geopend (Hb 4:13). Haman denkt alleen aan zijn eigen grootheid. Het komt niet in hem op aan de koning te vragen wie die man is. Hij is zo vol van zichzelf, dat hij aan geen andere mogelijkheid kan denken dan dat de koning hem bedoelt. Hij gebruikt in zijn verborgen overweging precies dezelfde woorden als de koning. Zo wordt Haman het werktuig zowel van de verhoging van Mordechai als van zijn eigen ondergang. God bewerkt in Zijn rechtvaardige regering dat ieder ontvangt wat men zelf heeft gedaan of heeft willen doen (Ps 7:16).

En geen schepsel is voor Hem onzichtbaar, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen van Hem met Wie wij te doen hebben. (Hb 4:13)

Hij heeft een kuil gedolven en die uitgegraven, maar hij is gevallen in het graf [dat] hij [zelf] gemaakt heeft. (Ps 7:16)

Zij die zichzelf bewonderen en vleien, bedriegen zichzelf. Het is voor ieder van ons uiterst dwaas om te denken dat wij de enige verdienstelijke personen zijn of dat wij verdienstelijker zijn dan ieder ander. De bedrieglijkheid van ons hart komt nergens zo in uit als in de hoge dunk die wij van onszelf hebben. Het is belangrijk dat wij ons dat bewust zijn en daar voortdurend voor waken en bidden.

Volkomen onbekend met het plan dat de koning heeft, zoekt Haman de middelen uit waarmee zijn grootste vijand zal worden geëerd. In zijn verbeelding is hij *“de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]”*. Zo begint hij zijn antwoord (vers 7). Dan vult hij in wat er met die man – met hemzelf, zo meent hij – moet gebeuren. In wat hij opsomt, is geen enkele bescheidenheid te bespeuren. Hij is niet tevreden met koninklijke *eer*, maar zijn begeerte gaat uit naar de *plaats* van de koning. Dit is de oerzonde van de duivel die op zeker moment in zijn hart zegt: *“Ik zal opstijgen boven de wolkenhoogten, ik zal mij gelijkstellen met de Allerhoogste”* (Jz 14:13-14).

In de eerste plaats moet die man *“het koninklijke gewaad”* worden gebracht, dat is het gewaad *“dat de koning gewoon is zelf te dragen”* (vers 8). Het gaat niet om een kleed uit de koninklijke garderobe, een kleed dat hem koninklijke waardigheid geeft, maar om het kleed van de koning zelf. Het paard waarop die man moet rijden, is niet een paard uit de koninklijke stallen, maar het paard waarop de koning zelf rijdt. Om elk misverstand uit te

sluiten dat het werkelijk het paard van de koning zelf is, moet op het hoofd van het paard *“een koninklijke diadeem”* worden gezet.

Vervolgens moeten dat gewaad en dat paard in handen worden gegeven van een hooggeplaatste persoon, een vorst of een edele, niet van een of andere onbetekenende lakei van de koning (*vers 9*). Die voornamelijk persoon moet die man *“aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]”* met het gewaad van de koning kleden. Daarna moet die voornamelijk persoon die man op het paard van de koning *“doen rijden over het plein van de stad”*. Het moet een openbaar eerbetoon worden. Om het niemand te laten ontgaan moet er ook voor hem uitgeroepen worden: *“Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]!”*

Haman bewijst Mordechai eer | *verzen 10-11*

10 Toen zei de koning tegen Haman: Haast u, neem het gewaad en het paard zoals u gesproken hebt, en doe zo met de Jood Mordechai, die in de poort van de koning zit. Laat geen woord vallen van alles wat u hebt gezegd. 11 Toen nam Haman het gewaad en het paard, kleeedde Mordechai [met het gewaad], deed hem rijden over het plein van de stad en riep voor hem uit: Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]!

De koning gaat onmiddellijk op het voorstel van Haman in. Zodra Haman klaar is met het beschrijven van het eerbetoon dat de man moet krijgen aan wie de koning eer wil bewijzen, geeft de koning hem de opdracht dat te doen *“met de Jood Mordechai, die in de poort van de koning zit”* (*vers 10*). Hij gebiedt Haman daarbij nog eens nadrukkelijk geen woord te laten vallen van alles wat hij heeft voorgesteld dat met die man moet gebeuren. Hij, die gekomen is om te vragen om de dood van Mordechai, wordt verplicht voor hem uit te roepen dat iedereen hem moet eren (*vers 11*). Dat is de ironie van God.

De eer die Mordechai krijgt, heeft nog niets veranderd aan de netelige positie van het volk. Esther moet haar verzoek nog doen. Maar de eer die Mordechai heeft gekregen, is de garantie voor de eer die ook zijn volk zal krijgen. Wat met Mordechai is gebeurd, zal tot voordeel van alle Joden zijn.

Hetzelfde zien we bij de Heer Jezus. Hij is al geëerd door God, terwijl de gemeente nog door strijd en lijden gaat. Maar de overwinning en verheer-

lijking van Christus is de garantie dat ook de gemeente in die overwinning en verheerlijking zal delen. Wij zullen delen in alles wat Hij door Zijn werk op het kruis als Zijn loon heeft ontvangen. Zowel het lot van Gods hemelse volk in deze tijd als het lot van Gods aardse volk, het gelovig overblijfsel van Israël in de eindtijd, is met de innigste en onbreekbare banden aan Hem verbonden.

Haman begint te vallen | *verzen 12-14*

12 Daarna keerde Mordechai terug naar de poort van de koning, maar Haman haastte zich naar zijn huis, treurend en met het hoofd bedekt. 13 En Haman vertelde aan zijn vrouw Zeres en aan al zijn vrienden alles wat hem overkomen was. Toen zeiden zijn wijzen en Zeres, zijn vrouw, tegen hem: Als Mordechai, voor wie u begonnen bent te vallen, uit het geslacht van de Joden is, zult u tegen hem niets kunnen [uitrichten], integendeel, u zult zeker voor hem ten val komen. 14 Terwijl zij nog met hem spraken, kwamen de hovelingen van de koning er aan en zij haastten zich om Haman naar de maaltijd te brengen die Esther had aangericht.

De wegen van Mordechai en Haman gaan nu voorgoed uit elkaar (*vers 12*). De rustige Mordechai keert terug naar de plaats die hij steeds heeft ingenomen. Hij neemt zijn gewone plaats weer in omdat Esther hem aan het hart gaat, evenals het welzijn van zijn volk. Daarnaast gaat zijn hart uit en dat is belangrijker voor hem dan zijn eigen eer en roem.

Er komt geen woord uit zijn mond. De dingen gebeuren *met* hem. Hij is net zo trouw na zijn huldiging als ervoor. Hij is niet trots op wat er met hem is gebeurd, maar neemt zijn gewone plaats in de poort weer in. Hij is nederig van geest en houdt daardoor de aan hem verleende eer vast. Hij vormt hiermee een groot contrast met Haman die na zijn promotie met grootheidswaanzin wordt vervuld. De hem verleende eer heeft hem machtsdronken gemaakt, waardoor hij nu bezig is van zijn hoogte af te vallen en nog grotere en diepere vernederingen te ondergaan (*Sp 29:23*). *De hoogmoed van een mens zal hem vernederen, ... (Sp 29:23a)*

Haman, die zichzelf zo graag geëerd heeft willen zien, is door deze gang van zaken vernederd. Alleen God kan een mens, een machtige, vernederen, zoals Hij dat ook met Nebukadnezar heeft gedaan (*Dn 4:29-33*). Nebukadnezar heeft dat erkend (*Dn 4:34-36*), Haman niet. Hij haast zich naar

huis. Zijn blijdschap is omgeslagen in treurnis. Als teken daarvan bedekt hij zijn hoofd.

Thuisgekomen vertelt hij zijn vrouw en al zijn vrienden wat hem is overkomen (*vers 13*). De reactie van zijn vrienden, hier “*zijn wijzen*” genoemd, en zijn vrouw is niet bepaald bemoedigend voor hem. Zijn vrienden zijn nu de eersten die reageren. Bij de reactie op het voorstel van de galg staat zijn vrouw voorop (*Es 5:14*). In de mening dat er eer te behalen valt, wil ze zich die wel toe-eigenen via haar man. Maar in het vooruitzicht van oneer trekt ze zich terug.

Hun ‘raad’ klinkt anders dan de dwaze raad die ze hem hebben gegeven om een galg te laten maken en Mordechai daaraan te laten ophangen (*Es 5:14*). Ze erkennen de overwinning van Mordechai en trekken daaruit de juiste consequenties voor de toekomst. Daardoor wordt hun eerdere raad als dwaasheid ontmaskerd, want juist dat advies heeft bijgedragen aan de nederlaag en vernedering van Haman.

Ze voegen eraan toe dat Haman is begonnen te vallen en dat die val niet te stuiten zal zijn, omdat de man met wie hij te maken heeft “*uit het geslacht van de Joden is*”. Hun opmerking betekent dat ze ervan overtuigd zijn dat de Joden niet ten onder zullen gaan. Hoe ze dat weten, staat er niet bij, maar gelijk hebben ze. Niet de Joden zullen ten val komen, het is Haman die zeker ten val zal komen en wel “*voor hem*”, dat is voor Mordechai. Ze accentueren op deze manier de grootheid en verhevenheid van Mordechai. Dat is het tegenovergestelde van de val waarover ze tegen Haman hebben gesproken.

In hun woorden tot hem klinkt door hoe deze man van een grootheidswaanzinnige is veranderd in een ontgoochelde met geen ander perspectief dan totale ontluistering. Eerst leek het lot van Mordechai uitzichtloos, nu is dat het deel van Haman.

De satan weet dat hij de verliezer is, maar zal zijn verlies nooit toegeven. Hij blijft handelen naar zijn eigen boosaardige natuur. Hij wist dat Christus uit het volk van de Joden zou voortkomen. Christus is geboren, hoezeer hij ook heeft geprobeerd dat te voorkomen. Bij de dood van Christus leek de satan de overwinning te hebben behaald, maar Christus is opgestaan uit de dood.

De satan lijkt nu de heerser van de wereld te zijn en te slagen in zijn vervolging van hen die bij Christus horen, maar hij gaat zijn ondergang tegenmoet, net als Haman hier. De rollen zullen zichtbaar worden omgedraaid bij de komst van Christus. De satan zal zijn verlies uiteindelijk moeten erkennen als hij in de hel is. De triomf is aan Christus en daarin mogen allen delen die van Christus zijn.

Haman krijgt niet de kans nog iets te zeggen. Terwijl zijn vrienden en zijn vrouw met hem praten, komen de hovelingen van de koning hem halen voor de maaltijd die Esther heeft aangericht (*vers 14*). Ze kunnen hem niet meer van enige goed raad voorzien en hem zelfs niet meer bemoedigen. Zijn vrienden vallen stil in dit uur van de waarheid voor Haman. Wanneer het goed gaat, zijn er genoeg vrienden, maar als de zaken slecht gaan, verdwijnen ze (*Sp 14:20*).

*Een arme wordt zelfs door zijn vriend gehaat,
maar de vrienden van een rijke zijn talrijk.
(Sp 14:20)*

Esther 7

Inleiding

Het uur van de waarheid is aangebroken. De rol van Haman is uitgespeeld. Het duivelse plan dat hij voor het ombrengen van Mordechai had bedacht, is vrijdeld. Nu moet het duivelse plan van Haman voor het verdelgen van het volk van Mordechai nog teniet worden gedaan. Dat zal gaan gebeuren en wel door een smeekbede van Esther. Voor ons ligt hier de les dat God graag wil uitreden op grond van het gebed van Zijn volk. Dat geldt voor ons en dat geldt ook voor het gelovig overblijfsel in de eindtijd. Het is een enorme aansporing voor ons om meer te bidden voor Gods volk!

Het verzoek van Esther | *verzen 1-4*

1 Toen de koning met Haman gekomen was om met koningin Esther te drinken, 2 zei de koning ook op de tweede dag bij het drinken van de wijn tegen Esther: Wat is uw vraag, koningin Esther? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk. 3 Toen antwoordde koningin Esther en zei: Als ik genade in uw ogen heb gevonden, koning, en als het de koning goeddunkt, dat men mij dan op mijn vraag mijn leven zal geven, en op mijn verzoek [het leven] van mijn volk. 4 Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, om te worden weggevaagd, gedood en omgebracht. Zouden wij als slaven en als slavinnen verkocht zijn, [dan] zou ik hebben gezwegen, hoewel [ook dan] de tegenstander de schade voor de koning zeker niet zou kunnen vergoeden.

Ahasveros komt met Haman naar koningin Esther om met haar te drinken (*vers 1*). Het staat er alsof Haman door de koning bij de hand wordt genomen. Haman heeft niets te melden, maar slechts te doen wat de koning wil. Zo is het ook in de verhouding tussen God en de satan. De satan is geen gelijkwaardige partij van God, maar slechts een schepsel dat volledig aan God onderworpen is.

Terwijl ze de wijn drinken, stelt de koning ook de tweede dag, dat wil zeggen de dag van de tweede maaltijd, de vraag aan Esther wat haar vraag is

en wat haar verzoek is (*vers 2*). Zijn aanbod blijft van kracht. Hij is niet van gedachten veranderd en is niet vergeten dat Esther een vraag heeft en wat hij haar in verbinding daarmee heeft toegezegd.

In haar antwoord doet Esther eerst een beroep op haar persoonlijke verhouding tot de koning die is gebaseerd op genade (*vers 3*). Vervolgens spreekt ze de koning aan op zijn gezindheid van goedgunstigheid. Dan *vraagt* ze eerst om haar eigen leven; daarna *verzoekt* ze om het leven van haar volk. Ze zegt nog niet om welk volk het gaat. Wel spreekt ze over "*mijn volk*". Daardoor stelt ze het volk als haar eigen, bedreigd bezit voor. De manier waarop ze zich uitdrukt, laat zien dat ze veronderstelt dat het vriendelijke aanbod van de koning getuigt van zijn zorg voor haar en haar volk, een zorg die groter is dan voor wie en welk volk ook.

Ze motiveert haar vraag en haar verzoek voorzichtig. Ze spreekt erover dat zij en haar volk verkocht zijn (*vers 4*), zonder te spreken over een verkoper. De 'verkoper' is namelijk de koning zelf! Maar ze vermijdt elke suggestie in die richting. Wel zegt ze dat de verkoop betekent dat zij en haar volk zullen "*worden weggevaagd, gedood en omgebracht*". Dat gaat veel verder dan dat zij als slaven en slavinnen zouden worden verkocht. Hoe triest dat ook zou zijn, in dat geval zou ze gezwegen hebben, want dat zou geen uitzonderlijk lot geweest zijn. Dat heeft de geschiedenis wel laten zien in wat het volk is overkomen in Egypte, Assyrië en Babel. Nu echter zijn ze verkocht om *uitgeroeid* te worden.

De betekenis van het laatste deel van *vers 4* is waarschijnlijk dat in geval van verkoop als slaven en slavinnen de nood van de slavernij niet zou opwegen tegen de last die de koning ervan zou hebben. Esther zegt daarmee dat slavernij alleen niet genoeg is om de koning lastig te vallen. Dat ze de koning nu toch lastig valt, betekent dat de situatie veel ernstiger is dan dat het 'slechts' om slavernij zou gaan. Het gaat om leven en dood.

God wil werken door het gebed van de Zijnen. God brengt ons in moeilijkheden, opdat wij voorbede leren doen voor Zijn hele volk met een beroep op Zijn genade. Esther heeft geen zwaard om zich te verdedigen, maar een veel effectiever wapen: een smeekbede. Als we dat allemaal meer en indringender zouden gebruiken, hoezeer zou dat het volk van God ten goede komen. God zou meer zegen kunnen geven.

Haman ontmaskerd en geoordeeld | verzen 5-10

5 Toen sprak koning Ahasveros en zei tegen koningin Esther: *Wie is hij en waar is hij die zijn hart vervuld heeft om zo te handelen?* 6 Esther zei: *De man, de tegenstander en vijand, is deze slechte Haman.* Toen werd Haman door angst overvallen in de tegengwoordigheid van de koning en de koningin. 7 Woedend stond de koning op van het drinken van de wijn en [ging] naar de tuin van het paleis. Haman bleef staan om bij koningin Esther voor zijn leven te smeken, want hij zag dat bij de koning het onheil over hem ten volle besloten was. 8 Toen de koning uit de tuin van het paleis terugkwam in de zaal waar men de wijn gedronken had, was Haman neergevallen op het rustbed waarop Esther [lag]. En de koning zei: *[Zou hij] ook [nog] de koningin in huis aanranden in mijn bijzijn? [Toen] dit woord uit de mond van de koning was gekomen, bedekte men het gezicht van Haman.* 9 En Charbona, een van de hovelingen die in dienst [stond] van de koning, zei: *Zie, ook de galg die Haman heeft gemaakt voor Mordechai, die goed voor de koning gesproken heeft, staat bij het huis van Haman, vijftig el hoog.* Toen zei de koning: *Hang hem daaraan.* 10 Toen hingen zij Haman aan de galg die hij voor Mordechai had laten oprichten. Toen bedaarde de woede van de koning.

Door haar verhullende manier van spreken wordt de koning gedwongen een volgende vraag te stellen. Omdat Esther de koning in wat zij heeft gezegd, heeft ingevoerd in haar grote nood, is het alsof de koning met verstikte adem zijn vraag stelt: *“Wie is hij en waar is hij die zijn hart vervuld heeft om zo te handelen?”* (vers 5). Het eerste deel van de vraag betreft de persoon, wie en waar hij is. Het tweede deel is een veroordeling van de innerlijke motieven van die persoon. Om tot een daadwerkelijke veroordeling te komen moet bekend worden wie die persoon is en waar hij zich bevindt, zodat hij gearresteerd en gestraft kan worden.

Het antwoord van Esther is nu zonder omwegen en met absolute nauwgezetheid. Ze zegt, als het ware met een uitgestoken vinger naar Haman: *“De man, de tegenstander en vijand, is deze slechte Haman”* (vers 6). Bij deze namen moeten we bedenken dat die worden genoemd in het paleis van de koning. Esther ontmaskert op de plaats van de grootste majesteit iemand die tot in het binnenste van het paleis is binnengedrongen, niet als vriend, maar als tegenstander en vijand. De woorden die Esther gebruikt, roepen

de gedachte aan een paleisrevolutie op. Over zo iemand kan alleen het doodvonnis worden uitgesproken.

Haman beseft dat ook onmiddellijk. Hij wordt doodsbang. Hij is ontmaskerd als iemand die een bedreiging vormt voor de koning door diens vrouw ter dood te willen brengen. Hij vormt ook een bedreiging voor de koningin door haar volk ter dood te willen brengen. De ster van Haman die al aan het vallen is, valt steeds dieper.

Een deel van ons zwakke gebedsleven is dat we de vijand niet onderscheiden. Esther weet hem met naam en toenaam aan te wijzen. Zij kan het gevaar direct onder de aandacht van de koning brengen. Als wij dat meer konden en deden, zouden we meer gebedsverhoringen beleven. Haman is een beeld van wat de vijand het volk in de toekomst als verdrukker zal aandoen.

De koning beseft ook onmiddellijk wat voor verschrikkelijke man Haman is en wordt woedend (*vers 7*). Dat is een bode van de dood, maar hier is niemand om te verzoenen (*Sp 16:14*).

De woede van een koning is als de boden van de dood, maar een wijze man verzoent die. (Sp 16:14)

Alsof hij zich op de situatie moet beraden, verwijdert de

koning zich uit de eetzaal en gaat de tuin in. Direct gebruikt Haman de gelegenheid om nog een wanhopige poging te doen om het onheil af te wenden. Hij wil de koningin voor zijn leven smeken. Hier zien we dat de rollen omgekeerd zijn. Hij die het leven van het Joodse volk zoekt om het om te brengen, smeekt nu bij een Jodin het behoud van zijn eigen leven af. Zoals Haman zich eerder voor Mordechai heeft moeten vernederen, zo doet hij dat nu voor Esther.

Hij zinkt op zijn knieën voor een Jodin, een vrouw. Om zijn huid te redden schaamt hij zich daar nu niet voor. Demonen kunnen ook bijzonder meelijwekkend doen (*Mt 8:31*).

Wat Haman doet, zullen eens zij, die de Joden hebben benauwd, bij diezelfde Joden doen (*Js 60:14*). Iets dergelijks lezen we in de belofte aan de gemeente te Filadelfia: "Zie, Ik geef [enigen] uit de synagoge van de satan, die

Ook zullen, zich buigend, naar u toe komen de kinderen van hen die u onderdrukt hebben, en allen die u verworpen hebben, zullen zich neerbuigen aan uw voetzolen, en zij zullen u noemen: Stad van de HEERE, het Sion van de Heilige van Israël. (Js 60:14)

zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen; zie, Ik zal maken dat zij

komen en zich neerbuigen voor uw voeten en erkennen dat Ik u heb liefgehad" (Op 3:9). De dag komt dat zij die nu Gods uitverkorenen haten en vervolgen, graag bij hen in de gunst willen staan, maar dan tot de ontdekking moeten komen dat het te laat is, voor eeuwig te laat.

Als de koning uit de tuin terugkomt in de eetzaal, ziet hij dat Haman op het rustbed van Esther is neergevallen (*vers 8*). Het bed waarop Esther rust zocht en nu ook gevonden heeft, kan voor Haman geen rustbed zijn. Dat hij daar neervalt, stelt symbolisch de nog diepere val voor die hij zal maken. Hij staat niet meer op, maar zakt nog dieper weg.

Het rustbed van Esther is sowieso al een uiterst ongepaste plaats voor een onderdaan, hoe voornaam die ook mag zijn. Het is in deze omstandigheden daarenboven een daad die de koning tot in het diepst van zijn gemoed grieft. Hij velst een direct oordeel over Haman en laat dat ook zonder uitstel uitvoeren. De poging van Haman om zijn leven te redden heeft een ave-rechts effect, want daardoor wordt zijn oordeel versneld voltrokken.

Voor Haman is het oordeel onherroepelijk. Er is voor hem geen gouden scepter aan te raken, die wordt hem niet aangereikt. Vanaf dat ogenblik wordt het donker voor hem. Zijn gezicht wordt omwonden omdat hij het niet waard is de koning te aanschouwen en de koning hem niet meer wil zien. Hij heeft niets meer van de koning en van Esther gezien. De verduistering van zijn gezicht is de voorbode van de eeuwige duisternis. Zo wordt de lamp van de goddeloze uitgedoofd (Sp 13:9; 24:20).

*Het licht van rechtvaardigen verblijdt,
maar de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.
(Sp 13:9)*

*....
want het kwaad heeft geen toekomst,
de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.
(Sp 24:20)*

Dan komt Charbona naar voren (*vers 9*). Hij is een van de zeven hovelingen die koningin Vasthi heeft moeten halen om op het feest van Ahasveros te verschijnen (*Es 1:10*). Hij heeft belangrijke informatie, waarmee hij nu naar voren komt. Hij wijst de koning op de galg die Haman voor Mordechai heeft laten oprichten. Hij weet ook hoe hoog die is en vertelt dat ook aan de koning.

Vervolgens geeft hij een mooi getuigenis van Mordechai. Charbona is er ook mee bekend dat Mordechai "goed voor de koning gesproken heeft", dat wil zeggen dat Mordechai in het belang van de koning heeft gesproken.

Hij blijkt ook op de hoogte te zijn van het ontdekken van de samenzwering en de koningsgezindheid van Mordechai die daarbij is gebleken (*Es 2:21-23*).

Charbona spreekt tot de koning over wat Mordechai heeft gedaan uit liefde voor hem. Zo mogen wij tot God spreken over wat de Heer Jezus heeft gedaan uit liefde voor Hem. Alles wat de Heer Jezus heeft gedaan, is in het belang van God geweest. Laten wij ook de belangen van de Heer Jezus zoeken en niet die van onszelf.

In wat Charbona zegt, ligt voor de koning de oplossing voor de vraag wat hij met Haman moet doen. Er klinkt een kort en krachtig bevel uit zijn mond ten aanzien van Haman: *“Hang hem daaraan.”* Ahasveros geeft Haman de plaats die Haman voor Mordechai had bestemd. In het volgende hoofdstuk krijgt Mordechai de plaats van Haman.

De wisseling in lot tussen Mordechai en Haman zien we ook bij de mannen die Daniël in de leeuwenkuil hebben laten gooien. Zij komen daar zelf in terecht, nadat Daniël eruit is gehaald (*Dn 6:24-25*). Het kwaad keert terug op het hoofd van hem die het heeft bedacht (*Ps 7:17; 9:17*). De mens wordt gevangen door zijn eigen werken.

*Zijn moeite zal op zijn [eigen] hoofd terugkeren,
zijn geweld op zijn [eigen] schedel neerdalen. (Ps 7:17)*

*De HEERE is bekend geworden, Hij heeft recht gedaan.
De goddeloze raakt verstrikt in het werk van zijn [eigen] handen.
(Ps 9:17)*

De ophanging van Haman op grote hoogte is een openlijke tentoonstelling van de terechtstelling van de vijand van Gods volk. Deze openlijke terechtstelling van het oordeel over de vijand zien we in het werk van Christus aan het kruis: *“En Hij heeft de overheden en de machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en door het [kruis] over hen getriomfeerd”* (*Ko 2:15*).

Als Haman is opgehangen *“aan de galg die hij voor Mordechai had laten oprichten”*, bedaart de woede van de koning (*vers 10*). Gods woede over de zonde is gestild door wat Christus aan het kruis heeft gedaan en waar Hij de satan de kop heeft vermorzeld (*Gn 3:15*). Hoe groot is Zijn werk en hoe heerlijk zijn de resultaten daarvan voor ieder die gelooft! Hoe groot is Hij!

Esther 8

De verhoging van Mordechai | verzen 1-2

1 Op diezelfde dag gaf koning Ahasveros aan koningin Esther het huis van Haman, de tegenstander van de Joden; en Mordechai kwam bij de koning, want Esther had verteld wat hij voor haar [was]. 2 Vervolgens deed de koning zijn zegelring af, die hij van Haman afgenomen had, en gaf die aan Mordechai. Esther stelde Mordechai aan over het huis van Haman.

Koning Ahasveros geeft het bezit van Haman aan koningin Esther (vers 1). Alles wat de goddelozen hebben opgebouwd, zal door de heiligen in bezit

worden genomen

(Jb 27:16-17; Sp

13:22b). Haman

wilde de bezittin-

gen van de Joden

buitmaken, maar

het omgekeerde gebeurt. Haman, de tegenstander van de Joden, verliest zijn bezit aan een Joodse vrouw. Dat zullen we in dit hoofdstuk vaak voor ons krijgen. We hebben dat ook gezien bij Haman, die de plaats heeft gekregen die hij Mordechai had toegedacht (Sp 11:8), terwijl Mordechai nu de plaats van Haman krijgt.

Als hij zilver ophoopt als stof,

en kleding vervaardigt als leem,

zal hij die vervaardigen, maar de rechtvaardige zal die aantrekken,

en de onschuldige zal het zilver verdelen. (Jb 27:16-17)

...

maar het vermogen van de zondaar is weggelegd voor de rechtvaardige.

(Sp 13:22b)

De rechtvaardige wordt uit benauwdheid gered,

maar de goddeloze komt in zijn plaats.

(Sp 11:8)

Zo zal er straks een einde komen aan de macht van de satan als de overste van de wereld. Christus zal, als de ware Mordechai, de regering over de wereld in handen krijgen. Nu bezit de satan nog de macht over alle koninkrijken van de aarde (Lk 4:6). Als Christus terugkomt, zal de satan gebonden in de afgrond worden geworpen en zal Christus duizend jaar in vrede regeren en de heiligen met Hem (Op 20:1-6). Dan vindt de uiteindelijke omkering van zaken plaats. De nu vervolgte heiligen zullen dan in de heerlijkheid van Christus delen. Zij die nu de vervolgers zijn, zullen dan het oordeel ondergaan (2Th 1:6-7).

..., daar het rechtvaardig is bij God, aan hen

die u verdrukken, verdrukking te vergelden, en

aan u die verdrukt wordt, rust met ons bij de

openbaring van de Heer Jezus van [de] hemel

met [de] engelen van Zijn kracht, ... (2Th 1:6-7)

Dan komt Mordechai bij de koning op bezoek. Esther heeft de koning verteld “*wat hij voor haar [was]*”, dat wil zeggen in welke relatie hij tot haar staat. Nu is er helemaal openheid. Dat brengt de koning ertoe zijn zegelring, die hij eerst aan Haman heeft gegeven, maar weer terug heeft genomen, nu aan Mordechai te geven (*vers 2*). Hier vindt de officiële wisseling van de macht plaats.

In beeld geeft God, als de tegenstander is onttroond, het gezag over de wereld over aan Christus. Hetzelfde gebeurt met Jozef als hij onderkoning wordt. De farao stelt hem aan over heel Egypte: hij neemt zijn ring van zijn hand en doet hem aan Jozefs hand (*Gn 41:41-42*).

Vervolgens is het niet de koning, maar Esther die Mordechai over het huis van Haman aanstelt. Dat is de aanleiding voor de koning om Mordechai groot te maken. Dit laat ons in beeld zien dat God voor de verheerlijking van de Heer Jezus het overblijfsel van aZijn volk gebruikt. Het overblijfsel zal in de toekomst, na de uitredding uit de grote verdrukking, een en al gewilligheid zijn om hun Redder te eren (*Ps 110:3a*).

*Uw volk is zeer gewillig
op de dag van Uw kracht,
[getooid] met heilig sieraad;
... (Ps 110:3a)*

Christus zal verheerlijkt worden door een gewillig volk. Het is alsof Hij door hun gewilligheid overvallen wordt: “*Eer Ik het wist, zette Ik Mij [op] de wagens van Mijn gewillig volk*” (*Hl 6:12*). Zo wenst Hij het te ondergaan. Hij wil niet met geweld Zijn plaats in de harten en levens van de Zijnen innemen. Zeker is het waar dat Hij door God wordt groot gemaakt. Tegelijk is het zo, dat Hij ook graag wordt groot gemaakt door Zijn eigen volk (*vgl. 1Kr 11:10; vgl. Fp 1:20*). Dit geldt ook voor de gemeente op alle plaatsen waar zij samenkomt. Christus verlangt er naar het middelpunt van de samengekomen gemeente te zijn, een plaats die Hij niet afdwingt, maar die wij Hem mogen geven.

Dit waren de hoofden van de helden die David had, die hun positie mét hem versteigd hadden voor zijn koningschap over heel Israël, om hem overeenkomstig het woord van de HEERE over Israël koning te maken. (1Kr 11:10)

Het pleidooi van Esther | verzen 3-6

3 Esther sprak opnieuw in de tegenwoordigheid van de koning. Zij viel aan zijn voeten neer, huilde en smeekte hem het onheil van Haman, de Agagiet, en zijn plan dat hij tegen de Joden had bedacht, weg te nemen. 4 Daarop reikte

de koning Esther de gouden scepter toe. Toen stond Esther op en ging voor de koning staan. 5 Zij zei: Als het de koning goeddunkt en als ik genade bij hem heb gevonden, en deze zaak juist is in de ogen van de koning en ik aangenaam ben in zijn ogen, laat er dan een schrijven uitgaan om de brieven te herroepen met het plan van Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, die hij heeft geschreven om de Joden om te brengen in alle gewesten van de koning. 6 Want hoe zal ik in staat zijn het onheil aan te zien dat mijn volk zal treffen? En hoe zal ik in staat zijn het verderf van mijn familie aan te zien?

Esther verschijnt opnieuw in de tegenwoordigheid van de koning om met hem te spreken (vers 3). Als ze bij hem is, valt ze aan zijn voeten neer en huilt en smeekt. Ze komt bij hem en op deze manier, vanwege het plan dat Haman tegen de Joden heeft bedacht. Haman is dan wel gedood, maar niet wat hij heeft uitgedacht. De bedenker van de uitroeiing is wel geoordeeld, maar de dreiging van uitroeiing is niet weggenomen. Het kwaad kan een mens overleven en de slechtheid die hij heeft uitgedacht kan na zijn dood worden uitgevoerd. Wat mensen beramen en schrijven, kan na hun dood of nuttig of schadelijk zijn.

Esther kan nog niet echt blij zijn met de dreiging van de uitroeiing nog boven het hoofd. Zij leeft voor haar volk en wil er ook voor sterven, waartoe ze zich nog een keer in de tegenwoordigheid van de koning begeeft. Door naar de koning te gaan om voor haar volk te pleiten toont ze ware broederliefde (1Jh 3:16). De koning reikt haar weer de gouden scepter toe als teken dat zij bij hem in de gunst staat (vers 4; Es 5:1-2). Dit keer raakt ze de scepter niet aan, maar neemt de vrijmoedigheid voor de koning te gaan staan, zonder de plaats van volkomen afhankelijkheid op te geven.

Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons heeft afgelegd; ook wij behoren het leven voor de broeders af te leggen. (1Jh 3:16)

Uit haar benadering van de koning blijkt zowel vertrouwen als afhankelijkheid. Ze spreekt hem aan in het besef dat alles volledig van zijn goedheid afhangt. Dat blijkt uit een viervoudig beroep op de gezindheid van de koning waarmee ze haar vraag inleidt:

*“Als het de koning goeddunkt
en als ik genade bij hem heb gevonden,
en deze zaak juist is in de ogen van de koning
en ik aangenaam ben in zijn ogen” (vers 5).*

Er is geen enkele aanmatiging te bespeuren. Ze stelt zich bescheiden op. Ook is er geen enkel verwijt waarom de koning nog steeds geen antwoord heeft gegeven op dat deel van haar vraag waarin zij heeft gevraagd om het leven van haar volk (Es 7:3).

Dan doet Esther haar voorstel. Ze stelt voor dat de koning een brief zal schrijven om de brieven van Haman met zijn plan voor de uitroeiing van de Joden te herroepen (vers 6). Ze vermijdt elke gedachte van verwijt aan de koning dat die brieven in zijn naam zijn geschreven en zijn verzegeld met zijn zegelring (Es 3:12). Ze legt de hele verantwoordelijkheid voor het boze plan bij de bedenker ervan, “Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet”.

In de motivering van haar verzoek identificeert Esther zich op indringende, emotionele wijze volledig met haar volk (vers 6). Ze stelt het vragenderwijs en dat op een manier dat het antwoord klaar en duidelijk in de vraag opgesloten ligt. Door het zo te doen neemt ze de koning mee in haar gevoelens. Ze wil het diep tot hem laten doordringen: “Hoe zal ik in staat zijn het onheil aan te zien dat mijn volk zal treffen? En hoe zal ik in staat zijn het verderf van mijn familie aan te zien?” Daarmee zegt ze dat ze daartoe absoluut niet in staat zal zijn.

Ze is hier de voorspraak van haar volk bij de koning bij uitstek. Een dergelijke wijze van spreken horen we ook uit de mond van Juda als hij er bij Jozef voor pleit Benjamin mee terug te mogen nemen naar huis. Juda doet dat met het oog op het verdriet van zijn vader als ze zonder Benjamin naar hem zouden terugkeren (Gn 44:34).

Het tweede bevel van de koning | verzen 7-9

7 Toen zei koning Ahasveros tegen koningin Esther en tegen de Jood Mordechai: Zie, het huis van Haman heb ik aan Esther gegeven, en hem heeft men aan de galg gehangen, omdat hij zijn hand aan de Joden geslagen had. 8 Schrijft u dan zelf over de Joden zoals goed is in uw ogen, in naam van de koning, en verzegelt u het met de zegelring van de koning. Want de tekst die in naam van de koning geschreven en met de zegelring van de koning verzegeld is, kan niet herroepen worden. 9 De schrijvers van de koning werden in diezelfde tijd geroepen, in de derde maand, de maand Sivan, op de drieëntwintigste van die [maand]. Er werd geschreven overeenkomstig alles wat Mordechai gebood, aan

de Joden, aan de stadhouders, de landvoogden en vorsten van de gewesten, van India tot Cusj, honderdzevenentwintig gewesten; elk gewest in zijn [eigen] schrift en elk volk in zijn [eigen] taal, ook aan de Joden in hun [eigen] schrift en hun [eigen] taal.

Ahasveros antwoordt en handelt zoals God het wil en wel ten gunste van Zijn volk. Hij richt zijn antwoord tot Esther én Mordechai, die bij het pleidooi van Esther aanwezig zal zijn geweest (*vers 7*). Eerst verwijst hij naar twee gunstbewijzen die hij al heeft verleend. Het eerste gunstbewijs is dat hij het huis van Haman aan Esther heeft gegeven. Zo krijgt Gods volk in de toekomst alles wat de satan in bezit heeft gehad. Het tweede gunstbewijs is dat Haman – “hem”, met nadruk vooraan – is opgehangen. Belangwekkend is de motivering die de koning voor Hamans terechtstelling aanvoert. Haman is namelijk opgehangen “omdat hij zijn hand aan de Joden geslagen had”.

De directe aanleiding voor de terechtstelling is de smeekbede van Haman aan Esther waarbij hij op het rustbed van Esther is gevallen, wat door de koning als aanranding is opgevat (*Es 7:8*). Dat is gebeurd in de beslotenheid van het paleis van de koning. De waarneming en de conclusie van de koning zijn juist. Haman had niets bij Esther te zoeken. Hij heeft weliswaar niet geprobeerd haar lichamelijk te benaderen, maar hij heeft haar wel willen overhalen tot een houding die haar ontrouw zou maken aan haar roeping. Dit getuigde van onbeschaamde overmoed en kon niet anders dan zo worden bestraft. Hier zien we het werk en het lot van de duivel naar het oordeel van God in de verborgenheid van de hemelse gewesten.

Nu gaat het om wat Haman in het openbaar is geweest. Hij heeft zijn verdorven plannen overal bekendgemaakt en die zullen worden uitgevoerd omdat ze zijn vastgelegd in een onherroepelijke wet. Dit geldt zowel voor het overblijfsel in de toekomst als voor ons. De macht van de vijand blijft aanwezig en keert zich tegen het volk van God. Daaraan kan niets worden veranderd. Zelfs het grootste geloof kan die verdrukking niet tegenhouden. Maar de redding is ook niet tegen te houden!

Om de plannen van Haman ongedaan te maken moet een nieuw bevel worden uitgevaardigd, een tegenbevel. De koning geeft de zaak over aan Mordechai en Esther met de opdracht een nieuwe brief te schrijven (*vers*

8). Ze mogen dat doen zoals het goed is in hun ogen en in zijn naam. Dat schrijven moeten ze dan verzegelen met de zegelring van de koning. Zo ontstaat er een nieuwe wet die niet kan worden herroepen. Deze nieuwe wet vervangt de eerdere wet niet, maar maakt die wet krachteloos.

Zo is de dood als het loon van de zonde een niet te veranderen wetmatigheid. God kan dat woord niet terugnemen. Daarom is Christus gestorven. Daarmee is voldaan aan de wet van de zonde en kan vervolgens de liefde van God naar zondaren uitgaan. We kunnen zeggen dat Christus voor ons het tweede bevel is, dat ons in staat stelt om aan het eerste bevel te ontkomen.

De oplossing is niet dat God de verdrukking wegneemt, maar dat Hij Zijn volk de kracht geeft de vijanden te bestrijden en te overwinnen. Dit is ook op ons van toepassing. De satan is wel gevonnist – waarvan de ophanging van Haman een beeld is –, maar zijn macht is hem nog niet ontnomen. We leven te midden van vijandige elementen, zo gezegd te midden van ‘de zonen van Haman’, die nog niet ter dood zijn gebracht – dat gebeurt in het volgende hoofdstuk. De gevolgen van de zonde zijn nog niet weg. We moeten nog door een vijandige wereld. Maar we hebben de kracht om te overwinnen. Door de strijd van nu worden we gevormd voor het heersen van straks. Ons leven is een voorbereiding op onze eindbestemming.

De schrijvers van de koning worden geroepen (*vers 9*). Zij schrijven alles op “*wat Mordechai gebod*”. Niet Esther, ook niet Esther en Mordechai samen, maar alleen Mordechai schrijft in naam van de koning wat er moet gebeuren. Eerder zijn de bevelen van Haman opgeschreven (*Es 3:12a*); nu wordt alles opgeschreven wat Mordechai gebiedt. Eerder zijn de bevelen van Haman neergeschreven, nu die van Mordechai. Mordechai neemt in alle dingen de plaats van Haman in. En dat niet alleen. Het gezag en de luister van Mordechai gaan die van Haman te boven.

We zien dat al aan de inhoud van het schrijven. Haman heeft aan alle volken in hun eigen schrift en taal geschreven (*Es 3:12b*). Mordechai schrijft ook aan allen op dezelfde wijze, maar daarbij “*aan de Joden*”, waarbij nog specifiek wordt gezegd dat het schrijven “*ook aan de Joden in hun [eigen] schrift en hun [eigen] taal*” is gericht. De brief van Mordechai gaat niet alleen over de Joden, maar is ook gericht *aan* de Joden.

Het bevel van de koning bekendgemaakt | verzen 10-14

10 Men schreef in naam van koning Ahasveros en verzegelde het met de zegelring van de koning. Men verzond de brieven door middel van ijlboden te paard, die op de snelle koninklijke paarden reden, gefokt met merries. 11 [In de brieven stond] dat de koning de Joden in elke stad toestond zich te verzamelen, op te komen voor hun leven, en iedere macht die hen in het nauw zou willen brengen, uit [welk] volk of gewest [ook], weg te vagen, te doden en om te brengen, met kleine kinderen en vrouwen, en hun bezit te plunderen. 12 [Dit gold] voor één dag in alle gewesten van koning Ahasveros, voor de dertiende [dag] van de twaalfde maand, dat is de maand Adar. 13 De inhoud van het geschrevene moest als wet uitgevaardigd worden in elk gewest en openbaar gemaakt aan alle volken, zodat de Joden die dag klaar zouden staan om zich te wreken op hun vijanden. 14 De ijlboden die op de snelle koninklijke paarden reden, vertrokken haastig, aangedreven door het bevel van de koning. Ook in de burcht Susan was de wet uitgevaardigd.

De brief die Mordechai dicteert, is een brief “in naam van koning Ahasveros” (vers 10). Wat Mordechai spreekt en laat opschrijven, zijn de woorden van de koning. Dat de brief inderdaad van de koning afkomstig is, is te zien aan het zegel dat met de zegelring van de koning op de brief is aangebracht. Alles wat Mordechai beveelt, draagt het gezag en het stempel van de goedkeuring van de koning. Nadat de brief is vertaald, worden de brieven verzonden. Haman verzond zijn brieven door ijlboden (Es 3:13), Mordechai verzendt ze “door middel van ijlboden te paard”. De boden van Mordechai zijn veel sneller en kunnen de nieuwe wet zo snel als maar mogelijk is in het rijk verspreiden.

In deze tweede wet staat aangegeven op welke manier de Joden de dreiging van de eerste wet kunnen afwenden (vers 11). Hun wordt door de koning gezegd dat ze zich mogen verzamelen. Samenzijn geeft kracht en beemoediging. Wij ervaren dat wanneer we als gelovigen samenkomen terwijl de wereld ons bedreigt (vgl. Hd 4:23-31). Het is niet goed als gelovigen de eigen bijeenkomst verzuimen (Hb 10:25) omdat ze dan een gemakkelijke prooi voor de tegenstander worden. In de onderlinge bijeenkomst bouwen

...; en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, maar [elkaar] vermanen en dat zoveel te meer naarmate u de dag ziet naderen. (Hb 10:25)

de gelovigen elkaar op en vermanen ze elkaar om trouw te blijven aan de Heer.

Haman heeft zijn wet uitgevaardigd om *“alle Joden weg te vagen, te doden en om te brengen”* (Es 3:13). De wet van Mordechai draait het om en staat de Joden toe om allen die hen bedreigen, waar ze ook wonen, *“weg te vagen, te doden en om te brengen”*. De vijanden moeten volgens de eerste wet de vrouwen en kinderen van de Joden doden en hun bezit plunderen. In de wet van Mordechai staat dat de Joden de vrouwen en kinderen van de vijanden mogen doden en hun bezit plunderen. Mordechai stelt zijn volk in staat zich te verdedigen tegen ieder die hen bedreigt, zonder dat hij hen oproept tot een willekeurige slachting.

De wet van Mordechai heeft hetzelfde werkingsgebied en dezelfde geldigheidsduur als die van Haman (vers 12). Het gaat om het hele gezagsgebied van koning Ahasveros en het betreft die ene dag, *“de dertiende [dag] van de twaalfde maand, dat is de maand Adar”*. Op die dag mogen de Joden in overeenstemming met het geschrevene dat als wet is uitgevaardigd, *“klaar ... staan om zich te wreken op hun vijanden”* (vers 13). Dit staat tegenover het eerste bevel, dat uitgevaardigd en openbaar gemaakt is *“aan alle volken, zodat ze op die dag klaar zouden staan”* (Es 3:14) om de Joden uit te roeien.

Mordechai krijgt de vrije hand om alles te doen wat nodig is. Zo zal de Heer Jezus straks Zijn volk langs de weg van strijd naar de overwinning leiden. Hij zal Zijn nu nog verdeelde volk weer tot één volk maken en hun de kracht geven om als één volk de vijanden te verslaan (Js 11:14).

Zij zullen op de schouder van de Filistijnen neerstrijken in het westen, samen zullen zij de mensen van het oosten uitplunderen.

Zij zullen hun hand uitstrekken tegen Edom en Moab, en de Ammonieten zullen hun gehoorzaam zijn.

(Js 11:14)

De uitgebreide overeenkomsten tussen de twee wetten verhogen het effect van de verschillen. Het voornaamste onderscheid is dat de rollen zijn omgekeerd en dat de Joden aan hun vijanden mogen doen wat hun vijanden is opgedragen om aan hen te doen. Dit past in de oudtestamentische opdracht om kwaad met kwaad te vergelden, naar het beginsel van vergelding zoals de wet zegt: *“Oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet”* (Ex 21:24). Voor de nieuwtestamentische gelovige geldt dat hij

geen kwaad met kwaad moet vergelden, maar dat hij leert verdragen en zoeken wat goed is voor alle mensen (*Rm 12:17*).

De bekendmaking van de wet loopt parallel met de eerste bekendmaking, behalve dan dat de ijlboden nu bereiden zijn (*vers 14; Es 3:15a*). Er is meer haast geboden bij de uitredding van het volk dan bij de dreigende uitroeiing van het volk. Als we dit toepassen op het evangelie, zien we dat het evangelie een kracht is die de diepst gevallen mens die onder het oordeel ligt, van het oordeel kan redden. Maar er is haast geboden om het evangelie te brengen. De boodschap van genade moet als het ware de boodschap van oordeel inhalen.

De toestemming om weerstand te bieden komt van het hoogste gezag, voor ons van God. Het houdt in dat Hij vóór ons is. We hebben alle reden deze strijd moedig aan te vangen. De vijand is op het kruis geoordeeld – zie *vers 7*, waar de koning verwijst naar de ophanging van Haman – en de Overwinnaar is met ons. God zegt als het ware: ‘Zie wat Ik voor jullie op het kruis heb gedaan.’ Dan mogen wij zeggen: “*Als God voor ons is, wie zou tegen ons zijn?*” (*Rm 8:31b*). We zijn als gelovigen niet op aarde gelaten om de gelukkigste mensen te worden, maar om bevrijd te worden van onze eigen wil, opdat we ons voor Zijn zaak zullen inzetten. We hebben de grootste zegeningen gekregen (*2Pt 1:3-4*), maar zet het ons ook aan tot een trouw dienen van Hem?

De heerlijkheid van Mordechai | *verzen 15-17*

15 Mordechai ging bij de koning weg in een blauwpurperen en wit koninklijk gewaad, met een grote gouden kroon en een mantel van fijn linnen en roodpurper. En de stad Susan juichte en was blij. 16 Bij de Joden was er licht en blijdschap, vreugde en eer. 17 En in elk gewest en in elke stad waar het woord van de koning en zijn wet was aangekomen, was er bij de Joden blijdschap en vreugde, [en waren er] maaltijden en vrolijke dagen. Velen uit de volken van het land werden Jood, omdat angst voor de Joden op hen was gevallen.

In deze verzen worden het contrast tussen Haman en Mordechai en de gevolgen van de wisseling van de macht voor de Joden verder uitgewerkt. De heerlijkheid van Mordechai blijkt uit zijn kleding. De man die kort tevoren in een zak gekleed was (*Es 4:1*), loopt nu in koninklijke kleren. De

as op zijn hoofd is vervangen door “*een grote gouden kroon*”. Zo gaat hij bij de koning weg om in de openbaarheid te verschijnen. Dat was nog niet gebeurd. Zoals Mordechai uit de tegenwoordigheid van de koning komt, zo zal de Heer Jezus verschijnen als Hij terugkeert uit de hemel, vanuit de tegenwoordigheid van God, waar Hij al met heerlijkheid en eer gekroond is door God (*Hb 2:9*).

Het blauwpurper herinnert aan de heerlijkheid van de hemel waaruit de Heer Jezus neerdaalt. Het wit spreekt van Zijn smetteloze reinheid. Het fijn linnen toont Zijn volmaakte gerechtigheid die in al Zijn daden zichtbaar is geweest op aarde en zichtbaar zal zijn als Hij terugkomt op aarde om te regeren. Het roodpurper herinnert aan het bloed, aan Zijn lijden, en wijst op de grondslag van Zijn regering. Die grondslag is de verzoening die Hij tot stand heeft gebracht en die voor God de basis is om de regering over de schepping in handen van Zijn Zoon te geven. Hij heeft het verdiend, Hij is die plaats en die eer waard!

De stof waarvan de kleren zijn vervaardigd, herinnert aan de uitbundige en oogstrelende versiering van de feestgelegenheid van de koning in het begin van dit boek (*Es 1:6*). Opmerkelijk is dat we eerst een beschrijving hebben van de kleding van Mordechai, dan van zijn kroon en dan nog een aanvullende beschrijving van zijn kleding. De vermelding van zijn kroon staat daardoor tussen twee beschrijvingen van zijn kleding in. Daardoor zien we dat zijn kroon als het ware is omgeven door de adembenemende heerlijkheid van de feestgelegenheid. Mordechai bevindt zich als gekroonde onderkoning in het centrum van heerlijkheid.

De combinatie van deze verschillende kleuren van de kledingstukken zien we ook in de stoffen van de tabernakel en de kleding van de hogepriester (*Ex 26:1-6; 28:6*). Hierdoor kunnen we Mordechai ook zien als iemand die ten behoeve van het volk bij de koning als middelaar optreedt. Hij behartigt de zaken van zijn volk bij de hoogste macht. Dit doet wel sterk denken aan de Heer Jezus als Hogepriester Die voor ons bij God tussenbeide treedt (*Hb 4:14-16; 7:25*).

Daar wij nu een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgegaan, Jezus, de Zoon van God, laten wij de belijdenis vasthouden. Want wij hebben niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan mee lijden, maar [Eén] Die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van [de] zonde. Laten wij dus met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid ontoangen en genade vinden tot hulp op de juiste tijd. (Hb 4:14-16)

De stad Susan is enige tijd geleden door de wet van Haman in verwarring geraakt (Es 3:15). De wet en de verhoging van Mordechai veroorzaken nu in de stad gejuich en blijdschap. Mordechai is verhoogd en *“een stad springt op van vreugde over de welstand van de rechtvaardigen”* (Sp 11:10a). Haman is aan de galg gehangen (Es 7:10) en *“als de goddelozen vergaan, is er gejuich”* (Sp 11:10b).

In de omkering van de omstandigheden delen ook de Joden in het hele rijk van Ahasveros. Dit is allemaal het gevolg van de verhoging van Mordechai. Zijn verhoging is de verhoging van zijn volk. Hij, de hoogste van zijn volk, vereenzelvigt het volk met zich. Destijds hebben de Joden gerouwd, gevast, geweend en geklaagd (Es 4:3). Voor die vier uitingen van ellende komen vier uitingen van geluk in de plaats: *“Licht en blijdschap, vreugde en eer”* (vers 16).

Het licht staat voorop. De duisternis is geweken voor het licht van de dag dat door de opgaande zon in haar kracht wordt gebracht. Hier kunnen we Mordechai zien als een beeld van de Heer Jezus, Die *“de Zon der gerechtigheid”* is (Mt 4:2). Dat *“het zal geschieden ten tijde van de avond dat het licht blijft”* (Zc 14:7), is door Hem.

Blijdschap en vreugde zijn er bij de Joden overal waar het woord van de koning en zijn wet zijn aangekomen (vers 17). Dat veroorzaakt dat het vasten plaatsmaakt voor *“maaltijden en vrolijke dagen”* (vgl. Js 61:3a). Voor de verlost en is er eeuwige vreugde. De daadwerkelijke verlossing moet nog komen, maar Mordechai in zijn heerlijkheid is de garantie dat de verlossing komt. Ook wat de koning heeft geschreven, geeft die garantie.

Voor ons betekent het dat we geloven in het geschreven Woord waarin we lezen dat Christus *“een eeuwige verlossing verworven”* heeft (Hb 9:12). Als we rusten in wat God heeft gezegd, hebben we *“vrede met God”* (Rm 5:1) en zal *“de vrede van God”*, dat is de vrede die God kenmerkt, onze harten en gedachten *“bewaren in Christus Jezus”* (Ep 4:7).

...;
*om aangaande de treurenden van Sion te beschikken
 dat hun gegeven zal worden
 sieraad in plaats van as,
 vreugdeolie in plaats van rouw,
 een lofgewaad in plaats van een benauwde geest,
 ... (Js 61:3a)*

Als de Joden niet bedreigd en benauwd waren geworden, zouden ze geen reden hebben gehad voor die buitengewone vreugde. Gods kinderen moeten soms met tranen zaaien, opdat zij met des te meer gejuich zullen maaien (Ps 126:5). Het plotselinge en verrassende in die voor hen zo gunstige verandering van zaken heeft veel bijgedragen tot hun vreugde. Het leek alsof ze droomden, maar als tot hen doordringt wat er is gebeurd, zeggen ze: *“Toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich”* (Ps 126:1b-2a).

Veel mensen die dit zien, worden Joden. Haman wilde het volk uitroeien, het omgekeerde gebeurt. In plaats van verdelging is er toename. Velen uit de volken worden Jood (vgl. Zc 8:23). Dat gebeurt uit angst die voor de Joden op hen is gevallen (vgl. Dt 28:10; Jz 2:9; Ps 105:38). Deze angst is het werk van de in dit boek verborgen God

Wij gaan met u mee, want wij hebben gehoord [dat] God met u is. (Zc 8:23)

En alle volken van de aarde zullen zien dat de Naam van de HEERE over u uitgeroepen is, en zij zullen voor u bevoeesd zijn. (Dt 28:10)

Die achter de schermen ten gunste van Zijn volk aan het werk is.

Esther 9

De Joden doden hun tegenstanders | verzen 1-10

1 In de twaalfde maand, [dat is] de maand Adar, op de dertiende dag ervan, toen [het moment] gekomen was om het woord van de koning en zijn wet uit te voeren, op de dag waarop de vijanden van de Joden hoopten hen in hun macht te krijgen, gebeurde het omgekeerde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht. 2 De Joden verzamelden zich in hun steden, in alle gewesten van koning Ahasveros, om de hand te slaan aan hen die hun onheil zochten. Niemand was tegen hen bestand, want angst voor hen was op alle volken gevallen. 3 En al de vorsten van de gewesten, de stadhouders, de landvoogden en zij die het werk van de koning deden, ondersteunden de Joden, want angst voor Mordechai was op hen gevallen. 4 Want Mordechai stond in hoog aanzien in het huis van de koning, en zijn roem verbreidde zich door alle gewesten, want deze man, Mordechai, kreeg gaandeweg meer aanzien. 5 De Joden sloegen met het zwaard op al hun vijanden in en [zaaiden] dood en verderf, en zij deden met hun haters naar hun goeddunken. 6 In de burcht Susan hebben de Joden vijfhonderd man gedood en omgebracht. 7 En [ook] Parsandatha, Dalfon, Asfata, 8 Poratha, Adalia, Aridatha, 9 Parmastha, Arisai, Aridai en Vaizatha, 10 de tien zonen van Haman, de zoon van Hammedatha, de tegenstander van de Joden, doodden zij, maar ze staken hun hand niet uit naar de buit.

Dit hoofdstuk begint met een uitgebreide beschrijving van de datum (vers 1). Tussen deze datum en de gebeurtenissen in de vorige twee hoofdstukken liggen ongeveer acht maanden. Hier begint een nieuw gedeelte. De datum is ook genoemd in het bevel van Haman van elf maanden geleden (Es 3:13) en de wet van Mordechai van acht maanden geleden (Es 8:13). Nu is die belangrijke dag aangebroken.

Het is “de dag waarop de vijanden van de Joden hoopten hen in hun macht te krijgen”. Op deze dag “gebeurde het omgekeerde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht”. De dag van onderdrukking van de Joden door hun vijanden keerde om in een dag van triomf van de Joden over hun vijanden. Zowel het een als het ander gebeurt “om het woord van de koning en zijn wet uit te voeren”. Wat de vijanden wilden doen, is naar “het woord van de koning

en zijn wet" (Es 3:12-14) en wat de Joden doen, is eveneens naar "het woord van de koning en zijn wet" (Es 8:8-11).

In zijn toepassing op de gelovige zien we het wonderbare gevolg van Gods handelen door Christus. Door Hem en Zijn werk op het kruis is de gelovige bevrijd van de ene wetmatigheid, die van de zonde en de dood, en is die wetmatigheid vervangen door een andere wetmatigheid, die van de Geest van het leven in Christus Jezus (Rm 8:2).

...; want de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet van de zonde en de dood. (Rm 8:2)

Op deze bepaalde dag komen de Joden bij elkaar om allen te doden die hen kwaad willen doen (vers 2). Ze verzamelen zich in hun steden, wat de koning hun had toegestaan (Es 8:11). Samen zijn ze sterk. Niemand is tegen hen opgewassen. Toch vormen ze ook als groep geen meerderheid. Hun kracht is de verborgen kracht van God Die angst op alle volken heeft laten vallen (vgl. Ex 15:15; Jz 2:9,11; 1Sm 14:15; 2Kr 14:14; 17:10; 20:29; Ps 105:37-38). Angst werkt verlammend. God maakt zo de volken krachteloos, waardoor ze niet bestand zijn tegen de Joden (vgl. Jz 10:8; 21:44; 23:9). De Naam van God wordt niet genoemd, maar voor het geloof is het onmiskenbaar Zijn werk dat we hier zien.

De Joden verzamelen zich "in hun steden". Ze zoeken elkaar op in de steden die hun door de koning als woonplaats zijn gegeven. Alleen daar doden ze hun vijanden met het zwaard (vers 5). Ze zoeken de vijand niet op en dagen hem niet uit. Als wij naar plaatsen gaan zonder dat de Heer ons heeft gezegd daarheen te gaan, stellen we ons bloot aan de aanvallen van de satan en zullen we weerloos zijn. Het is belangrijk dat we naar plaatsen gaan waar we met medegelovigen kunnen samenkomen om samen de Heer te eren en elkaar te sterken in de geestelijke strijd. Als de vijand ons daar wil aanvallen, zal hij de nederlaag lijden. Om hem te weerstaan is ons "het zwaard van de Geest, dat is [het] Woord van God" (Ef 6:17), gegeven.

Behalve van angst voor de Joden is er ook sprake van "angst voor Mordechai" (vers 3). Het volk is in zichzelf zwak, maar de Mordechai van dit volk boezemt schrik in. Dat brengt alle hoogwaardigheidsbekleders en allen die voor de koning werken ertoe de Joden te ondersteunen en hen te helpen in hun strijd. Alles draait om Mordechai. Zijn positie is het fundament van

het zegevieren van de Joden. Het volk dankt alles aan hem die zich volledig voor hen inzet.

Mordechai staat in hoog aanzien *“in het huis van de koning”* (vers 4), het centrum van de macht. Daardoor verbreedt zijn roem zich door alle gewesten en krijgt hij steeds meer aanzien (vgl. 1Kr 11:9). Zijn persoon en zijn naam krijgen de nadruk: *“Deze man, Mordechai.”* Hij is het en niemand anders. Hij is hierin een beeld van de Heer Jezus, Die binnenkort openbaar in hoog aanzien zal zijn. Hij zal groot zijn (Lk 1:32-33; Mi 5:3b; Jh 3:30).

David nam gaandeweg toe in aanzien, want de HEERE van de legermachten was met hem. (1Kr 11:9)

Deze zal groot zijn en Zoon van [de] Allerhoogste worden genoemd, en [de] Heer, God, zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn koningschap zal geen einde zijn. (Lk 1:32-33)

Naar de rechtvaardige wet van de vergelding handelen de Joden zonder medelijden met *“al hun vijanden”* en *“hun haters”* (vers 5). Door hun verbinding met Mordechai zijn zij in staat hun vijanden te verslaan. Zo zal *“het overblijfsel van Jakob ... onder de heidenvolken zijn, ... als een leeuw onder de dieren van het woud”* en al hun vijanden uitroeien (Mi 5:7-8). Hun vijanden zijn niet alleen mensen die hun kwaad willen doen ter wille van het voordeel dat het hun zou brengen, maar ze worden ook gedreven door intense haat tegen de Joden. Hun handelingen zijn slecht en hun motieven zijn slecht.

Een telling in de burcht Susan wijst uit dat de Joden alleen daar al *“vijfhonderd man gedood en omgebracht”* hebben en ook *“de tien zonen van Haman”* (verzen 6-10,12). Haman is al gedood, maar nu wordt ook zijn nageslacht gedood. Haman wordt hier voor de laatste keer in dit boek genoemd. Met nog een keer de vermelding dat hij *“de tegenstander van de Joden”* was, verdwijnt hij, zonder nageslacht, uit de geschiedenis.

Zo worden ook eerst de twee leiders van de grote opstand tegen Christus en Zijn volk, het beest en de valse profeet, *“geworpen in de poel van vuur die van zwavel brandt”* (Op 19:20). Daarna worden *“de overigen”* (Op 19:21) gedood, dat zijn allen die deze twee zijn gevolgd en in wie hun kenmerken zichtbaar zijn geworden.

Hoewel de Joden toestemming hebben om de buit van hun tegenstanders te roven (Es 8:11), doen ze dat niet (vers 10; verzen 15,16). Het lijkt erop dat

het volk de oude traditie in ere houdt dat de buit van de vijand aan God vervalt, hoewel daarover hier niets wordt gezegd (vgl. Jz 6:17-21).

Aanvullend verzoek van Esther | verzen 11-14

11 Op diezelfde dag kwam bij de koning [het bericht] binnen van het aantal gedoden in de burcht Susan. 12 En de koning zei tegen koningin Esther: In de burcht Susan hebben de Joden vijfhonderd man en de tien zonen van Haman gedood en omgebracht. Wat zullen ze [dan wel niet] in de overige gewesten van de koning gedaan hebben? Wat is nu uw vraag? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek nog? Het zal ingewilligd worden. 13 Toen zei Esther: Als het de koning goeddunkt, laat het dan aan de Joden die in Susan zijn, toegestaan zijn om ook morgen te doen volgens de wet [die] voor vandaag [geldt]; en laat men de tien zonen van Haman aan de galg hangen. 14 Toen zei de koning dat men het zo zou doen. En er werd een wet uitgevaardigd in Susan en men hing de tien zonen van Haman op.

De koning krijgt bericht van het aantal gedoden in de burcht Susan (vers 11). Hij vertelt Esther daarover in het laatste gesprek dat we tussen hen in dit boek horen. Hij zegt erbij dat de tien zonen van Haman hetzelfde lot als hun vader hebben ondergaan. Het is alsof hij haar zekerheid wil geven dat alle gevaar uit die hoek bezworen is. De dood van de zonen van Haman is er een beeld van dat allen die de satan volgen, in zijn lot zullen delen. Zij zullen uit de mond van de Heer Jezus te horen krijgen: “Gaat weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur dat voor de duivel en zijn engelen is bereid” (Mt 25:41).

We kunnen in de zonen van Haman ook een beeld zien van de werken van het vlees. Als het vlees zich in ons wil laten gelden, zullen we ons daarvoor dood moeten houden (Rm 6:11). Dat kan als we de Geest in ons laten werken (Rm 8:13b). Dan zullen we in staat zijn om onze leden die op de aarde zijn, te doden (Ko 3:5).

Zo ook u, rekent het ervoor ten opzichte van de zonde dood te zijn, maar voor God levend in Christus Jezus. (Rm 6:11)

...; maar als u door [de] Geest de werken van het lichaam doodt, zult u leven. (Rm 8:13b)

Doodt dan uw leden die op de aarde zijn: hoerij, onreinheid, hartstocht, boze begeerte en de hebzucht, die afgodendienst is, ... (Ko 3:5)

Na zijn mededeling over de gedoden in de burcht Susan vraagt de koning zich hardop af wat er in de rest van zijn koninkrijk is gebeurd (vers 12).

Direct daarna stelt hij Esther de vraag die hij haar al enkele keren eerder heeft gesteld (*Es* 5:3,6; 7:2). De vorige keren is dat gebeurd naar aanleiding van een vraag van Esther zelf, maar nu komt de koning zelf ongevraagd met de vraag: *“Wat is nu uw vraag ... en wat is uw verzoek nog?”* Hij zegt haar toe haar te geven wat ze vraagt en haar verzoek in te willigen. Het is weer de uitnodiging onbeperkt te vragen met de verzekering dat hij zal geven. Het verschil met de vorige keren is dat hij er dit keer niet aan toevoegt dat ze mag vragen tot de helft van zijn koninkrijk.

Er is hier ook geen sprake van de gouden scepter. Het lijkt erop te wijzen dat Esther sinds de vorige keer voortdurend in de gunst van de koning staat en bij hem is. Het antwoord van Esther laat dat ook zien. Met verschuldigd respect – *“als het de koning goeddunkt”* –, maar toch ook met vrijmoedigheid – ze gaat nu direct op haar doel af –, vraagt ze twee gunsten.

Ze vraagt ten eerste dat de toestemming aan de Joden om hun vijanden uit te roeien ook voor de volgende dag mag blijven gelden. Ze vraagt of de wet die alleen voor dertien Adar geldt, met een dag mag worden verlengd. Ze vraagt dat blijkbaar alleen voor Susan (*verzen* 15,18). Esther wil geen extra dag van slachting, maar een extra dag waarop de Joden zich mogen verdedigen tegen allen die hen aanvallen. Ten tweede wil ze dat de tien zonen van Haman aan de galg worden gehangen.

De koning reageert, zoals hij heeft beloofd, op beide vragen toestemmend (*vers* 14). Hij geeft bevel om beide verzoeken van Esther uit te voeren. Voor het verlengen van de geldigheid van de wet wordt een nieuwe, aanvullende wet uitgevaardigd, en de tien zonen van Haman worden opgehangen.

Anders dan in de gevallen van de wetten van Haman en Mordechai worden de schrijvers niet opgeroepen. Ook worden de woorden van de wet niet precies weergegeven. Het gaat dit keer om de verlenging en niet om de inhoud. Aan de inhoud verandert niets.

Rust, blijdschap en maaltijden | *verzen* 11-14

15 En de Joden die in Susan waren, verzamelden zich ook op de veertiende dag van de maand Adar, en doodden in Susan driehonderd man. Zij staken echter hun hand niet uit naar de buit. 16 En de rest van de Joden, die in de gewesten van de koning waren, verzamelden zich om pal te staan voor hun leven en kre-

gen rust van hun vijanden. Zij doodden onder hun haters vijfenzeventigduizend [man], maar zij staken hun hand niet uit naar de buit. 17 [Dit gebeurde] op de dertiende dag van de maand Adar. Op de veertiende daarvan rustten zij, en zij maakten die tot een dag van maaltijden en blijdschap. 18 En de Joden die in Susan waren, verzamelden zich op de dertiende en op de veertiende van die [maand] en zij rustten op de vijftiende ervan en zij maakten die tot een dag van maaltijden en van blijdschap. 19 Daarom maken de Joden van het platteland, die in niet ommuurde steden wonen, de veertiende dag van de maand Adar tot [een dag van] blijdschap en maaltijden, een vrolijke dag en een dag om elkaar geschenken te sturen.

De Joden in Susan verzamelen zich, met toestemming van Ahasveros (*vers 13-14*), ook op veertien Adar en doden in Susan nog eens driehonderd man (*vers 15*). Weer wordt vermeld dat de Joden hun hand niet naar de buit uitsteken (*vers 10*).

In de rest van de gewesten, dat is het hele grote gebied buiten Susan, verzamelen de Joden zich ook “om pal te staan voor hun leven” (*vers 16*). Dat doen ze met succes, want ze krijgen “rust van hun vijanden”. Rust is, na een tijd van harde strijd, een weldaad. Met de rust is hier ook vrede en veiligheid verbonden. De vijanden zijn uitgeschakeld, de haters leven niet meer. Dit spreekt van de rust van het vreedrijk. Dan regeert de Heer Jezus als de ware Vredevorst en strekt Zijn heerschappij zich uit tot het einde van de aarde.

Het aantal gedoden wordt genoemd. Deze gedode vijanden worden weer “hun haters” genoemd, wat weer aangeeft dat deze vijanden, vijanden met zulke gevoelens, zich nooit met de Joden zullen verzoenen. Voor de derde keer wordt gezegd dat de Joden hun hand niet naar de buit uitsteken. De eerste keer wordt het gezegd van de Joden in het algemeen (*vers 10*), daarna speciaal van de stedelijke Joden (*vers 15*) en nu van de Joden van het platteland (*vers 16*).

Wat de rest van de Joden heeft gedaan, heeft plaatsgevonden op dertien Adar (*vers 17*). De dag daarna, veertien Adar, genieten ze van een welverdiende rust. Ze maken deze rustdag tot een feestdag met maaltijden en blijdschap. Rust is een geschenk van God. Hij heeft die rust bewerkt, Hij

alleen kan die rust aan Zijn volk geven (*Dt 3:20; 12:10*), hoewel dit werk hier niet openlijk aan Hem wordt toegeschreven.

De *verzen 18-19* zijn een samenvatting van de gebeurtenissen. Eerst wordt gezegd wat de stedelijke Joden hebben gedaan (*vers 18*), daarna wat de Joden van het platteland hebben gedaan (*vers 19*). Omdat de Joden in Susan een extra dag strijd hebben geleverd, rusten zij op de vijftiende van die maand en maken die dag “*tot een dag van maaltijden en van blijdschap*”. De Joden van het platteland maken veertien Adar “*tot [een dag van] blijdschap en maaltijden, een vrolijke dag en een dag om elkaar geschenken te sturen*”.

Het is opmerkelijk van hoe groot belang het feestelijke karakter van de twee rustdagen is. In de *verzen 17-19* wordt tot drie keer vermeld dat het dagen zijn van “*maaltijden en blijdschap*”. Dat moet wel te maken hebben met het wegvallen van een grote dreiging. Dat kunnen we ook begrijpen, als wij ons tenminste realiseren wat het betekent dat de Heer Jezus ons verlost heeft uit de macht van hem die de macht had ons te doden, de duivel. Aan hem waren wij ons hele leven door uit vrees voor de dood in slavernij onderworpen (*Hb 2:14-15*).

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren. (Hb 2:14-15)

Door de verlossing die de Heer Jezus heeft bewerkt, zijn wij uit de macht van de satan en van het eeuwig oordeel, de hel, bevrijd. Als dat goed tot ons doordringt, kan het niet anders of wij zullen ook vol blijdschap zijn. Die blijdschap zullen we met elkaar delen door maaltijden te houden. Voor ons, christenen, is de maaltijd van de Heer een speciale gelegenheid om die grote verlossing te gedenken (*1Ko 11:23-25*). We mogen ook liefde-maaltijden (*vgl. Jd 1:12a*) houden om tijdens die maaltijden met elkaar te delen wat we allemaal aan Hem te danken hebben.

Instelling van het Purimfeest | *verzen 20-32*

20 Mordechai beschreef deze gebeurtenissen, en hij zond brieven aan al de Joden, dichtbij en ver weg, die in alle gewesten van koning Ahasveros waren, 21 om voor hen vast te leggen dat zij ieder jaar de veertiende dag van de maand Adar en de vijftiende dag daarvan moesten vieren 22 als de dagen waarop de Joden rust gekregen hadden van hun vijanden, in de maand die voor hen ver-

anderd was van verdriet in blijdschap en van rouw in een feestdag, en om deze dagen te maken tot dagen van maaltijden en blijdschap, om elkaar geschenken te sturen en gaven te geven aan de armen. 23 De Joden namen op zich te doen wat ze [al] begonnen waren, en wat Mordechai hun geschreven had. 24 Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, de tegenstander van alle Joden, had immers tegen de Joden [het plan] bedacht hen om te brengen, en hij had het 'pur', dat is het lot, geworpen om hen in verwarring te brengen en hen om te brengen. 25 Maar toen zij, [Esther,] voor de koning was gekomen, beval hij door middel van die brieven dat het boze plan van [Haman] dat hij tegen de Joden bedacht had, op zijn [eigen] hoofd zou neerkomen, en men heeft hem en zijn zonen aan de galg gehangen. 26 Daarom noemt men die dagen Purim, vanwege de naam van het 'pur'. Daarom, vanwege al de woorden van deze brief, en om wat zij daarvan [zelf] gezien hadden, en wat hun overkomen was, 27 stelden de Joden vast en namen zij [de verplichting] op zich, voor zichzelf, voor hun nageslacht en voor allen die zich bij hen zouden aansluiten, dat ze nooit het vieren van deze twee dagen zouden overslaan, volgens het voorschrift daarover, en op de vastgestelde tijd, ieder jaar. 28 Deze dagen zouden herdacht en gevierd worden door elke generatie, elk gezin, elk gewest en elke stad. Deze dagen van Purim zou men niet overslaan onder de Joden, en bij hun nageslacht mocht aan de herdenking daarvan geen einde komen. 29 Daarna schreef koningin Esther, de dochter van Abichail, samen met de Jood Mordechai, met al [hun] gezag, om deze brief over Purim voor de tweede keer te bekrachtigen. 30 En [Mordechai] zond de brieven aan al de Joden in de honderdzevenentwintig gewesten van het koninkrijk van Ahasveros, met woorden van vrede en trouw, 31 om deze dagen van Purim te bekrachtigen op hun vastgestelde tijden, zoals de Jood Mordechai en koningin Esther voor hen vastgesteld hadden en zoals zij voor zichzelf en voor hun nageslacht de zaken over het vasten en hun weeklagen vastgesteld hadden. 32 Het bevel van Esther stelde de zaken met betrekking tot dit Purim vast, en het werd in een boek geschreven.

Mordechai legt de viering van de verlossing schriftelijk vast en stelt al de Joden in alle gewesten van koning Ahasveros, "dichtbij en ver weg", daarvan op de hoogte (verzen 20-21). Geen Jood, hoever hij ook van Susan verwijderd woont, is van dit feest buitengesloten, maar hoort ervan. Het Purimfeest is voor *alle* Joden. Zoals hij bevel heeft gegeven voor de verlossing, zo beveelt hij de gedachtenis daaraan.

Het vaststellen van gedenkdagen is ook gebeurd bij de uittocht uit Egypte. De HEERE heeft de opdracht gegeven die verlossing te gedenken in de maand Abib, de eerste maand (*Ex 13:3-4*). Daarvoor is de jaarlijkse viering van het Pascha voorgeschreven (*Ex 12:1-14*). Het Pascha vindt voor ons zijn tegenhanger in Christus: *“Want ook ons Pascha, Christus, is geslacht”* (*1Ko 5:7*). Het avondmaal is een gedachtenismaal, waarbij we terugdenken aan de dood van Christus aan Wie wij de verlossing te danken hebben (*1Ko 11:23-26*).

Het Pascha en andere gedenkdagen zijn voorgeschreven in de wet van Mozes (*Lv 23:5-44*). Van het Purimfeest als gedenkfeest staat niets in de wet van Mozes. Het Purimfeest komt voor het eerst in de Bijbel hier voor. Het is een nieuw feest. De eerdere feesten vallen allemaal in de eerste zeven maanden van het jaar. Het Purimfeest valt in de laatste maand van het jaar en komt dan ook niet in conflict met enig ander feest.

Mordechai wijst er in zijn schrijven op dat de te vieren dagen gehouden moeten worden als dagen waarop de Joden rust hebben gekregen van hun vijanden (*vers 22*). Ook de maand waarin de dagen vallen, krijgt nadruk. Het *“is de maand die voor hen veranderd was van verdriet in blijdschap en van rouw in een feestdag”*. Hierdoor verklaart hij dat het niet om slechts twee dagen gaat, maar dat de hele maand, de laatste maand van het jaar, het stempel van de grote omkeer ten goede draagt.

Aan de maaltijden en de blijdschap die er op die dagen zijn, wordt uitbundig uiting gegeven door het zenden van geschenken aan elkaar én door *“gaven te geven aan de armen”*. Dit laatste is bedoeld om hen die niet in staat zijn feest te vieren, in staat te stellen eraan deel te nemen. Het geven van geschenken aan elkaar is een uitwisseling van geschenken. Je geeft iets en je krijgt iets. Dat is niet zo met het geven van gaven aan de armen. Daar wordt alleen gegeven. Het volk leert hier geven zonder iets terug te verwachten. Dat leert de Heer Jezus ons ook (*Lk 6:33-35*).

En als u goeddoet aan hen die u goeddoen, wat voor dank hebt u? Ook de zondaars doen hetzelfde. En als u leent aan hen van wie u hoopt [terug] te ontvangen, wat voor dank hebt u? Ook zondaars lenen aan zondaars om evenveel terug te ontvangen. Hebt daarentegen uw vijanden lief, en doet goed, en leent zonder iets terug te hopen; en uw loon zal groot zijn, en u zult zonen van [de] Allerhoogste zijn, want Hij is goedertieren over de ondankbaren en bozen. (Lk 6:33-35)

Wat Mordechai beveelt, sluit aan bij wat het volk al begonnen is te doen (*vers 23*). Daarom is dit bevel geen zware zaak. Elk bevel van de Heer Jezus sluit aan bij de verlangens van hen die bij Hem horen. Het vieren van het avondmaal, waarvan Hij heeft gezegd *“doet dit tot Mijn gedachtenis”* (1Ko 11:24-25), is geen onaangename plicht, maar een groot verlangen van allen die Hem liefhebben. Het is dan ook onbegrijpelijk dat er in de christenheid groepen zijn die zeggen dat elke week het avondmaal vieren een beetje te veel van het goede is.

In de *verzen 24-25* volgt een samenvatting van de gebeurtenissen die tot de instelling van het Purimfeest hebben geleid. Het is een samenvatting van wat in *Esther 3-8* is beschreven. Haman wordt hier *“de tegenstander van alle Joden”* (*vers 24*) genoemd, wat aansluit bij de brief van Mordechai, die ook gericht is *“aan al de Joden”* (*vers 20*). Haman heeft het plan beraamd de Joden om te brengen en daarvoor *“het ‘pur’, dat is het lot”* geworpen. Dat heeft hij gedaan om hen *“in verwarring te brengen en hen om te brengen”*. Hier wordt voor de tweede keer (*Es 3:7*) het woord *“pur”* gebruikt. Het komt in het volgende gedeelte nog zes keer voor, waarvan vijf keer in het meervoud, *“purim”*.

Vervolgens wordt Esther als pleitbezorgster voor de Joden bij de koning genoemd (*vers 25*). Op haar verzoek heeft de koning brieven laten uitgaan die tot gevolg hebben gehad dat het kwaad dat Haman heeft bedacht, op zijn eigen hoofd is neergekomen. Het resultaat is dat Haman en zijn zonen aan de galg zijn gehangen. Mordechai wordt niet genoemd en ook de verdediging van de Joden niet. Het hoofdthema van de samenvatting is Haman, zijn plan en zijn einde. Met de dood van Haman en zijn zonen is een einde gekomen aan alle angst.

Het Purimfeest houdt de belofte van God in dat Hij Zijn volk volkomen zal verlossen. Het is de zekerheid dat God in de grootste nood Zijn volk zal uitredden. Het volk zal in de eindtijd deze ervaring nog een keer opdoen, in wat genoemd wordt de *“benauwdheid voor Jakob”* (*Jr 30:7*) waaruit God Zijn volk zal verlossen.

De samenvatting vormt de achtergrond van de naam die aan deze feestdagen wordt gegeven. Dat blijkt uit het woord *“daarom”* waarmee *vers 26* begint. Het woord ‘purim’ is het meervoud van ‘pur’. De dagen worden Purim genoemd omdat het om meerdere dagen gaat.

De woorden van de brief van Mordechai én wat ze zelf hebben gezien en beleefd, brengen de Joden tot het besluit om dit Purimfeest van twee dagen “op de vastgestelde tijd ieder jaar” te vieren (verzen 26-27). Ze houden dit feest dan ook niet alleen omdat Mordechai dat *schriftelijk* heeft bevolen, maar ook omdat ze hebben *mee gemaakt* wat in dit feest wordt herdacht. Dit laat ons in beeld de prachtige combinatie van het geschreven Woord van God en onze gevoelens zien. Het lezen en bestuderen van Gods Woord mag geen louter verstandelijke aangelegenheid zijn, maar moet ons hart raken. De verplichting om dit feest te vieren geldt niet alleen voor henzelf, maar is ook “voor hun nageslacht en voor allen die zich bij hen zouden aansluiten”.

De regel is dwingend voor elke volgende “generatie, elk gezin, elk gewest en elke stad” (vers 28). Het Purimfeest is blijvend (in alle tijden) en overal (alle plaatsen) geldig. Tijd en ruimte zijn onbegrensd. De dubbele ontkenning voor de handhaving van de viering onderstreept het verbod er ooit mee op te houden. Het betekent dat het Purimfeest door hen en hun nageslacht nooit mag worden overgeslagen en nooit mag eindigen.

Het feest moet jaarlijks en van geslacht tot geslacht door de Joden worden gevierd ter gedachtenis aan dit wonderwerk dat God voor hen gedaan heeft. Het moet een blijvende herinnering zijn die elke generatie doorgeeft aan de volgende generatie, opdat elke nieuwe generatie daardoor ertoe wordt gebracht haar hoop op God te stellen (Ps 78:5-7).

*Want Hij heeft een getuigenis ingesteld in Jakob,
een wet vastgesteld in Israël;
die heeft Hij onze vaders geboden
om ze hun kinderen bekend te maken,
opdat de volgende generatie ze zal kennen,
de kinderen die geboren zullen worden,
en zij opstaan en ze weer aan hun kinderen vertellen;
zodat zij hun hoop op God stellen
en Gods daden niet vergeten,
maar Zijn geboden in acht nemen. (Ps 78:5-7)*

Het gedeelte van de verzen 20-32 is begonnen met een brief van Mordechai en eindigt hier met een gemeenschappelijke brief van “koningin Esther, de dochter van Abichaïl samen met de Jood Mordechai” (vers 29). In deze brief bekrachtigen zij met al hun gezag de instelling van het Purimfeest. De Joden in het hele rijk krijgen dit schrijven. Niemand mag er onwetend over zijn dat deze dagen zijn vastgesteld en moeten worden gehouden (verzen 30-31).

Het is de tweede keer dat Esther “de dochter van Abichaïl” wordt genoemd. De eerste keer is dat bij de gelegenheid dat zij kandidaat is om de plaats

van Vasthi in te nemen (*Es 2:15*). Dan is zij nog helemaal onbekend. Nu is zij koningin en geeft het volk het voorschrift met betrekking tot het Purimfeest. De toevoeging van de naam van haar vader maakt duidelijk waar haar afkomst ligt; ze maakt deel uit van haar eigen volk. Hetzelfde geldt voor de toevoeging van "Jood" aan de naam "Mordechai". Hij is groot in het wereldrijk van de Meden en Perzen, maar hoort bij zijn eigen volk. Dat geldt ook voor Christus aan Wie wij onze behoudenis te danken hebben. Van Hem lezen we: "*Want de behoudenis is uit de Joden*" (*Jh 4:22*). Dat mogen we nooit vergeten.

De brief bevat ook "*woorden van vrede en trouw*". De "*woorden van vrede*" betreffen de toestand van vrede en rust die is ontstaan op veertien Adar na de gewelddadigheden op dertien Adar. De "*woorden van ... trouw*" slaan op het trouw in acht blijven nemen van de voorschriften van het Purimfeest. De toepassing voor ons is dat woorden van vrede en woorden van trouw of waarheid bij ons ingang krijgen als de Heer Jezus en Zijn volk, de gemeente, hun plaats in ons hart hebben.

In de brief wordt ook geschreven over het vasten en het daarbij behorende luide weeklagen. Wat geschreven is over het vasten, sluit aan bij het vasten waartoe Esther de Joden vóór haar bezoek aan de koning heeft opgeroepen (*Es 4:16*). Het weeklagen sluit aan bij de klacht van Mordechai en de andere Joden bij het bekend worden van de wet van Haman (*Es 4:1,3*).

Ten slotte wordt het bevel van Esther aangaande het Purimfeest vastgesteld en in een boek geschreven (*vers 32*). Dat betekent dat een kopie van de brief in de geschiedkundige jaarverslagen of kronieken van de koningen van Medië en Perzië is opgenomen, waardoor het grote belang ervan wordt onderstreept.

God doet geen wonderen voor een enkele dag, maar om in eeuwige gedachtenis gehouden te worden. Wij mogen met de Prediker zeggen: "*Ik weet dat alles wat God doet, voor eeuwig blijft; niets is eraan toe te voegen, niets ervan af te doen, en God doet [het] opdat men vreest voor Zijn aangezicht*" (*Pr 3:14*).

Esther 10

De grootheid van Mordechai | verzen 1-3

1 Daarna legde koning Ahasveros belasting op aan het vasteland en de eilanden in de zee. 2 Al zijn machtige en geweldige daden en de verklaring van de grootheid van Mordechai, die door de koning grootgemaakt is, zijn die niet geschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Medië en Perzië? 3 De Jood Mordechai immers kwam op de tweede plaats, na koning Ahasveros. Hij stond in hoog aanzien bij de Joden en de menigte van zijn broeders was hem goedgezind, want hij zocht het beste voor zijn volk en sprak tot welzijn van heel zijn nageslacht.

De macht van de koning blijkt daaruit dat hij alle gebieden van zijn rijk, zelfs tot de moeilijkst bereikbare delen ervan, belasting kan opleggen (vers 1). Hij is de onbetwiste heerser aan wie ieder verplicht is te geven wat hij vraagt. De “machtige en geweldige daden” van de koning zijn “geschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Medië en Perzië” (vers 2). Wat speciale vermelding in het boek van de kronieken krijgt, is “de verklaring van de grootheid van Mordechai, die door de koning grootgemaakt is”.

De reden daarvoor is de plaats die Mordechai in het rijk van deze machtige en geweldige heerser inneemt. “De Jood Mordechai” heeft in dat rijk namelijk “de tweede plaats, na koning Ahasveros” (vers 3). Mordechai bekleedt het hoogste ambt in het rijk. Hij is de tweede in rang na de koning, wat ook met Jozef het geval is, die de tweede na de farao is (Gn 41:40-44). Evenals Mordechai is Jozef de bewaarder of redder en de beschermer van het volk.

Zijn hoge ambt bekleedt hij op een wijze die hem “hoog aanzien bij de Joden” geeft en waardoor “de menigte van zijn broeders ... hem goedgezind” is. Hij is namelijk voortdurend bezig “het beste voor zijn volk” te zoeken en “tot welzijn van heel zijn nageslacht te spreken”. Hij is bezig voor hen op een manier dat zijn werk ook voor zijn nageslacht van nut is.

We zien in dit laatste hoofdstuk Ahasveros weer duidelijk als een beeld van God en Mordechai als een beeld van de Heer Jezus. In de grootheid van de koning zien we de grootheid van God. Zoals de grootheid van de

koning tot uiting komt in de grootheid van Mordechai, zo komt de grootheid van God tot uiting in de Heer Jezus.

Profetisch zien we hier een beeld van de heerlijke regering van God en Zijn Christus in het vreedrijk. Het vreedrijk breekt aan na de wederkomst van de Heer Jezus om Zijn volk te verlossen en hun vijanden te verdelgen. De regering van Christus is niet beperkt tot Israël, maar strekt zich uit tot de einden van de aarde, de ver weg en geïsoleerd gelegen “eilanden in de zee”.

Aan de Heer Jezus is door God “gegeven alle macht in hemel en op <de> aarde” (Mt 28:18). Op Zijn beurt bewerkt Christus door Zijn macht dat over de hele aarde heerlijkheid en eer aan de drie-enige God wordt gegeven. God geeft de heerschappij over Zijn koninkrijk in handen van de Heer Jezus als de Zoon des mensen (Dn 7:13-14). Na Zijn duizendjarige regering van vrede geeft Christus het koninkrijk weer terug in de handen van God (1Ko 15:24-28).

Christus zal regeren, maar Hij doet dat namens God de Vader (vgl. Ef 5:5; Op 11:15). Hij, Die Zelf de eeuwige Zoon is, is als de Zoon des mensen onderworpen aan God, Hij is de tweede. Het koninkrijk is het koninkrijk van God, maar God heeft het alles onderworpen onder de voeten van de Zoon des mensen (Hb 2:8). De Vader heeft Hem ook “macht gegeven oordeel uit te oefenen, omdat Hij [de] Mensenzoon is” (Jh 5:27).

Christus zal tijdens Zijn regering in hoog aanzien zijn bij de Joden, zoals Mordechai hier is, want zij beseffen dat zij hun redding aan Hem te danken hebben. Hun uiterlijke positie is niet het grootst, maar hun leven. Ze hebben Hem lief, want Hij heeft Zich hun lot aangetrokken en is hun gelijk geworden. Hij noemt hen Zijn broeders, daarvoor schaamt Hij Zich niet (Hb 2:11). Hij is de ware Aser, van wie Mozes zegt: “Moge Aser gezegend zijn met zonen; laten zijn broers hem goedgezind zijn” (Dt 33:24).

Want én Hij Die heiligt én zij die geheiligd worden, zijn allen uit één; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen ... (Hb 2:11)

Hij zoekt het goede voor Zijn volk. Alles doet Hij om hen welgevallig te zijn. Dat is voor ons een voorbeeld. Zijn wij erop uit het goede te zoeken voor onze broeders en zusters? Als we onze eigen belangen zoeken en niet de belangen van de Heer Jezus, verdwijnen hun belangen uit ons oog en ons hart (vgl. Fp 2:20-21).

Want ik heb niemand van gelijke gezindheid [als hij], die zo trouw uw belangen zal behartigen, want allen zoeken hun eigen [belang], niet dat van Jezus Christus. (Fp 2:20-21)

Ook in Zijn spreken is Hij erop gericht dat Zijn volk zegen zal krijgen. Zijn spreken is niet alleen gericht op Zijn volk hier-en-nu, maar ook op hen die in de toekomst nog zullen komen. Dat maakt Zijn spreken zo betrouwbaar. Zijn Woord is voor alle tijden. Hij richt Zich in Zijn spreken zowel tot God als tot Zijn volk. Hij spreekt tot God voor de Zijnen met het oog op hun leven op aarde (*Rm 8:34*). Ook spreekt Hij tot Zijn volk, opdat zij in het luisteren naar Hem zegen zullen ontvangen. *Psalm 119* is één groot loflied op het spreken van God en de zegenrijke gevolgen die het luisteren daarnaar heeft.

Christus <Jezus> is het Die gestorven is, ja nog meer, Die opgewekt is, Die ook aan Gods rechterhand is, Die ook voor ons bidt. (Rm 8:34)

Het boek eindigt niet met de dood van Mordechai, maar met een man op het hoogtepunt van macht en heerlijkheid, een man die in hoog aanzien is en grote macht heeft, terwijl hij voortdurend bezig is met het welzijn van zijn volk. Hij is een en al activiteit. Hij blijft in onze herinnering als iemand die altijd doorleeft.

De Heer Jezus is wel door de dood heengegaan, maar is levend geworden tot in alle eeuwigheid. Hij blijft tot in eeuwigheid en is voortdurend bezig voor Zijn volk: *“Daarom kan Hij ook volledig behouden wie door Hem tot God naderen, daar Hij altijd leeft om voor hen tussenbeide te treden” (Hb 7:24-25)*.

In de weg die Mordechai is gegaan, zien we de waarheid van het woord dat *“het pad van rechtvaardigen is als een schijnend licht, dat gaandeweg [helderder] gaat schijnen tot het volledig dag is geworden” (Sp 4:18)*. Hij is het pad van rechtvaardigen gegaan en heeft de volle dag van de glorie bereikt. Dat is nu al zo voor de Heer Jezus in de heerlijkheid en dat zal bij Zijn terugkeer op aarde door iedereen worden gezien. Dan is de volle dag zonder wolken aangebroken (*2Sm 23:4*) en straalt Hij als de Zon der gerechtigheid (*Ml 4:2*).

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder het menu 'Artikelen' en het submenu 'Auteurs -> Ger de Koning' de volgende commentaren en publicaties:

1. De serie 'Toegelicht en toegepast', een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
2. De 'Zie-serie', een commentaarreeks van de vier Evangelien en *Handelingen*.
3. De 'Rotsvast-serie', een commentaarreeks met een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met *Openbaring*. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord.
4. Publicaties over diverse onderwerpen.

Van diverse Nederlandse publicaties zijn vertalingen in andere talen beschikbaar.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als pdf bestand en als e-book.

Als er een ISBN wordt vermeld, is de publicatie ook in boekvorm verkrijgbaar. Het boek kan worden besteld door op het betreffende ISBN te klikken. Voor een Nederlandse publicatie verschijnt www.uitgeverijdaniel.nl. Deze publicatie kan ook via de christelijke boekhandel worden besteld. Voor een in het Duits vertaalde publicatie met een ISBN verschijnt de Duitse website www.daniel-verlag.de.

De Nederlandse commentaren staan ook op www.kingcomments.com. Bijbelboeken en verzen kunnen eenvoudig en snel worden benaderd. De commentaren kunnen worden gelezen op elk beeldscherm, van pc tot smartphone. Meer info staat onder 'Informatie' op de site. Het is raadzaam die eerst te lezen.

